

Jpravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon šte. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126

Inseratni oddetek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492
Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7
Telefon št. 2455

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2
Telefon št. 190

Računi pri ošt čez zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7 telefon šte. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon šte. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Turčija in Balkan

Trozvezna pogodba med Turčijo, Anglijo in Francijo, ki je bila v četrtek sklenjena v turški prestolnici Ankari in je zato šla v zgodovino kot ankarska pogodba, je predmet izredne pozornosti v vsej Evropi. Še posebej pa je važna za balkanske države, ne le zato, ker spada tudi Turčija po svoji evropski posesti k Balkanu, temveč še bolj zato, ker je Turčija že dolgo let v najtesnejšem sodelovanju z vsem evropskim jugovzhodom, s katerim jo vežejo razne mednarodne obveznosti.

Na prvem mestu mislimo tu na znano pogodbo o Balkanski zvezi, ki so jo 9. februarja 1913 podpisale skupno s Turčijo tudi Grčija, Rumunija in Jugoslavija in ki je ostala vse do danes eden izmed stebrov vse balkanske politike. Deloma že poprej, deloma tudi kasneje pa je Turčija še posebej uredila na prijateljski osnovi svoje odnose s posameznimi balkanskimi državami. Najprej moramo omeniti dve prijateljski pogodbi z našo državo. Prva je bila podpisana 28. oktobra 1925 v Ankari, druga pa 27. novembra 1933 v Beogradu, obe torej še pred sklenitvijo Balkanske zveze. Z Rumunijo je Turčija podpisala prijateljsko in nenapadno pogodbo 18. oktobra 1933, medtem ko je z Grčijo 30. oktobra 1930 zaradi poravnave vseh dotedanjih medsebojnih sporov podpisala pogodbo o nevtralnosti, spravi, razsodišču in prijateljstvu, nato pa je 13. septembra 1933, ko sta obe državi vzajemno sodelovanje potrdili s pogodbo o medsebojnem nenapadanju in o vzajemnih jamstvih glede skupnih mej. Tako je Turčija z vsako izmed kasnejših članic Balkanske zveze posamič uredila svoje odnose na prijateljski osnovi ter s tem mnogo pripomogla h kasnejšemu skupnemu sporazumu. Z Grčijo je sklenila nov dogovor lansko leto in je z njim še bolj utrdila svoje prijateljske vezi s to svojo nekdanjo sovražnico. Poleg tega pa je Turčija v svojem mirobiljubnem stremeljenju na Balkanu že 25. oktobra 1929 podpisala tudi z Bolgarijo prijateljsko pogodbo, ki je bila 22. septembra 1933 podaljšana za nadaljnji pet let.

Vse te pogodbenne povezanosti Turčije z Balkanom kažejo, kolikšno važnost so njeni državniški pripisovali v zadnjih dveh desetletjih prijateljskemu sodelovanju z državami na tem evropskem prostoru. Sili jih je v to med drugim tudi strateško zelo važni položaj njihove domovine na prehodni iz Sredozemlja v Črno morje, v tako zvanih dardaneljskih ožinah, za katere se je že dolga desetletja, če ne stoletja, bil hud boj med evropskimi veleislami. Prav zato je Turčija že od nekdaj videla svoje interese ne le v Aziji in ob obalah Sredozemlja, temveč tudi ob obalah Črnega morja in na Balkanu.

Ako vse to upoštevamo, se ne smemo čuditi, da je Turčija že v prvi dve pogodbi, ki ju je letošnji pomlad začasno sklenila z Anglijo in Francijo, vnesla tudi posebno določbo o balkanski varnosti, ki jo smatra za enega izmed pogojev lastne varnosti. O pomenu te »balkanske določbe« je dal predsednik turške vlade Sajdam 23. junija naslednje izjavo v turškem parlamentu: »Člen o balkanski varnosti kaže, da se iskanje naše varnosti ne omejuje samo na jamstva pred nevarnostmi, ki bi mogle za nas nastati v Sredozemlju, temveč zasleduje tudi naše zavarovanje proti grožnjam in nevarnostim, ki bi mogle nastati za nas v ostalih predelih. Vi veste, da je Balkanska zveza, ki uspešno jamči velik del naše varnosti in ki je že nekaj let sem stori- la mnogo uslug miru, izšla iz naših poslednjih razgovorov močnejša in še bolj zavarovana in da hoče slej ko prej ostati bistven činitelj v službi miru.«

Nova, dokončana »ankarska pogodba« nima več te splošne določbe o balkanski varnosti, vsebuje pa zato važno obveznost Turčije, da pomaga Angliji in Franciji za primer, da bi ti dve velesili morali izpolniti jamstva, ki sta jih dali Rumuniji in Grčiji letos 13. aprila. Vendar je ta omejena z določbo, da ji je Turčiji ni treba izpolniti, če bi se zaradi tega zapletla v vojno z Rusijo, s katero ima že skoro dvajset let najtesnejše prijateljske odnose. Peti člen nove pogodbe predvideva dalje še posvetovanja vseh treh zaveznic, Turčije, Anglije in Francije, tudi v primeru kakšne vojne, v katero bi sicer nobena od zaveznic ne bila neposredno zapletena, a bi iz nje vendarle nastala kakšna nevarnost za njihove interese. Da je tu misljena zlasti tudi varnost na Balkanu, je jasno in tako ta določba nadomešča prvotno izrecno »balkansko določbo«.

Iz vsega navedenega lahko razvidimo, da vpliv nove pogodbe tudi na balkanskem področju ne bo izostal. V kakšnem smislu se lahko pokaže? Balkanske države so že doslej ob vsaki priliki javno manifestirale svojo mirobiljnost, kar je s posebnim poudarkom omenil tudi predsednik turške vlade Sajdam v svojih gori navedenih izjavah. Mirobiljubna prizadevanja pa se na Balkanu uveljavljajo tudi pod drugimi, zunanjimi vplivi. Mislimo tu predvsem na Italijo, ki je prav v zadnjem času pokazala v tem pogledu izredno razumevanje za položaj balkanskih držav. Turška zveza z Anglijo in Francijo je bila sicer v svoji prvotni zamisli naperjena tudi proti morebitni nevarnosti, ki bi se lahko pojavila za Turčijo z italijanske strani, toda sprito novo nastalega položaja, ki izključuje sleherno tako nevarnost, sodelovanje med Italijo in Turčijo ne le ni izključeno, temveč je celo težnja vseh treh podpisnic nove pogodbe, da do tega sodelovanja prej ali slej pride. Nobena dvoma ni, da bi tak razvoj k splošni konsolidaciji Balkana mnogo pripomogel in je zato razumljivo, ako se ta želja poudarja zlasti na Balkanu. V neposredni zvezi s tem bo gotovo prišlo tudi do razčiščenja glede Bolgarije, kakor kaže to tudi sedanja vladna kriza, ki je v veliki meri posledica novega razvoja.

**Postani in ostani član
Vodnikovih družbe!**

Nemčija in Rusija nista zadovoljni Hitlerjeva posvetovanja o zvezi med Anglijo, Francijo in Turčijo — Odmevi zveze v boljševiških listih — Rusija ponovno zatrjuje svojo nevtralnost

Moskva, 21. okt. s. Vsi današnji ruski listi objavljajo celotno besedilo angleško-francosko-turške pogodbe. »Izvestja« pa posvečajo pogodbi še tudi uvodnik. Poudarjajo veliko politično važnost pogodbe in citirajo nato še enkrat najvažnejše točke pogodbe, zlasti ono, ki odvezuje Turčijo obveznosti pogodbe, če bi se radi izpolnjevanja teh obveznosti morala Turčija zapletiti v vojno z Rusijo. Navajajo tudi pogajanja, ki so se vršila med Rusijo in Turčijo. Pristavljajo pa, da je s tem, da sta Anglija in Francija stopili v vojno, nastal popolnoma nov položaj, v katerem ima pogodba še prav poseben pomen. Angleški in francoski listi so pokazali veliko zadovoljstvo nad sklenitvijo pogodbe. Iz izjave ministrskega predsednika Chamberlaina v parlamentu pa je razvidno, da sta Anglija in Francija v upanju na turško-rusko prijateljstvo računali, da bo tudi Rusija sklenila s Turčijo pogodbo in da bo na ta način izžvan spor med Nemčijo in Rusijo. Rusija pa je prekrizala to diplomatsko šahovsko potezo, ki naj bi izvala sovražnost med Nemčijo in Rusijo. Samo po sebi se razume, da ustvarja angleško-francosko-turška pogodba novo razmerje moči v Sredozemlju. Rusija kot črnomorska država mora pazljivo spremljati razvoj dogodkov. Nova pogodba neposredno ne tangira interesov Rusije, ker Turčija ni obvezana, da se udeležijo vojne proti Rusiji. Toda pogodbe konec koncev ni mogoče smatrati za instrument miru. Stvarno je bila Turčija potegnjena v krog vojnih dogodkov. Na podlagi prevzetih obveznosti se Turčija lahko zaplete v vojno z Nemčijo. S tem, da se Rusija temu bloku ni pridružila, si je pridržala položaj nevtralnosti in s svojo akcijo O Turčiji pa tega ni mogoče reči. Turčija je prevzela veliko odgovornost, ki ne more ostati brez vpliva na bodočo politiko Turčije. Rusija pa nima vzroka, da obžaluje to, kar se je zgodilo.

Razpoloženje v nemških krogih

Berlin, 21. okt. z. Kancelar Hitler je tudi danes ves dan konferiral z zunanjim ministrom Ribbentropom in vodilnimi uradniki zunanjega ministristva o posledicah angleško-francosko-turškega pakta. Nemški poslanik v Ankari von Pape je podal kancelarju Hitlerju že obširno poročilo. V odgovornih nemških krogih pravijo, da se Turčija igra z ognjem ter opozarjajo na to, da bosta Berlin in Rim reagirala. V teh krogih smatrajo, da ta pakt ni naperjen samo proti Nemčiji, marveč tudi proti Italiji in da vsebuje nevarnost, da se bo vojna razširila tudi na bližnji Vzhod.

Stockholm, 21. okt. br. Vsi berlinski poročevalci nevtralnih listov naglašajo, da so merodajni berlinski krogi skrajno ogroženi nad novo politiko Turčije, ki prihaja do izraza v angleško-francosko-turškem paktu. »Svenska Dagbladet« piše, da so Nemci posebno ogroženi zaradi tega, ker je ta pakt za Rusijo še kolikor toliko sprejemljiv, da pa je očitno naperjen proti Nemčiji in ima namen zabiti klin med Nemčijo in Rusijo. »Stockholm Tidning« piše, da je sedaj popolnoma jasno, da je Rusija stavila Turčiji svoje zahteve samo pod pritiskom Nemčije, da pa je te zahteve takoj opustila, ko se je pokazalo, da jih Turčija odklanja. V Berlinu so zaradi tega mnenja, da se bodo pogajanja med Turčijo in Rusijo v kratkem nadaljevala. Dejstvo je, da je ostalo rusko-turško pri-
Curih, 21. okt. z. »Basler Nachrichten«

Balkanske države se sestanejo v Rimu?

Italija bi na vso moč podprla ustanovitev nevtralnega bloka v jugovzhodni Evropi

London, 21. okt. o. »Daily Telegraph« objavlja iz Bukarešte vesti, po katerih v rumunjskih vladnih krogih živahno razpravljajo o zamisli, da bi se sklicala balkanska konferenca, na katero bi se povabili tudi zastopniki Madžarske in Bolgarije. Ta konferenca pa naj bi se vršila v Rimu. Namen naj bi bil ustanovitev balkanskega nevtralnega bloka, ki bi se naslanjal na Italijo.

Rim, 21. okt. o. Po informacijah agencije Radio sodijo rimski politični krogi, da je ankarski pakt preprečil razširjenje vojne na vzhodni del Sredozemlja in na Balkan. Sprito tega pospešuje zamisel, da bi se ustvaril v jugovzhodni Evropi nevtralni blok držav, ki bi ga Italija vsekar poglupirala. Vprašanje je le, kako bo mogoče doseči čimprej in čim tesneje zblizanje med Italijo in Turčijo.

Angleške sodbe

London, 21. okt. p. Iz dejstva, da italijanski tisk ni nepovoljno reagiral na angleško-francosko-turški pakt, sklepajo v londonskih krogih, da Italija računa s tem, da ta pakt če že ne neposredno, vsaj posredno omogoča osnovevanje bloka nevtralnih držav na Balkanu. Podnavajo in Sredozemskem morju. Londonski »Star« naglašajo, da je Italiji že s tem, da je indirektno s tem paktom dobila jamstvo, da ruska vojna mornarica ne more postati nov odločujoč činitelj na Sredozemskem morju, omogočeno zblizanje s Turčijo, in

poročajo, da berlinski krogi zelo ostro reagirajo na ankarsko pogodbo. Kar se tiče nemško-turških odnosov naglašajo, da ta pogodba ne le ne predstavlja nikakega prispevka za okrepitev miru, marveč samo sredstvo za okrepitev pozicije Anglije. Kar se tiče turško-ruskih odnosov izključuje dodatni protokol sicer vsak konflikt in nova pogodba ne ovira nadaljevanja pogajanj med Ankaro in Moskvo. Vendar pa smatrajo, da predstavlja ankarska pogodba za Turčijo nevarnost, da se ne bi nekega dne znašla v položaju Poljske. Anglija in Francija ji gotovo ne bosta mogli uspešno pomagati. Veliko važnost pripisujejo v berlinskih krogih tej pogodbi glede položaja na Sredozemskem morju. Turčija je po mnenju berlinskih krogov docela zaplavala v angleške vode. Tudi glede položaja na Balkanu so v Berlinu mnenja, da se je Turčija izneverila načelom, na katerih sloni balkanska zveza.

Stališče Italije

Rim, 21. oktobra. AA (Stefani). »Giornale d'Italia« se bavi z britansko-francosko-turškim paktom in pravi, da je ta pakt dejansko izoliran pakt. List pravi, da se je moglo po priključitvi aleksandretskega sandžaka pričakovati, da se bodo Francija, Anglija in Turčija sporazumele v nekaterih vprašanjih, ki se nanašajo na vzhodni del Sredozemskega morja in da bodo poskušale tudi Italijo pritegniti v blok. Toda Italija je še naprej zadovoljna s tem, da opazuje dogodke, odnosno, da mirno gleda tudi to novo epizodo v razvoju mednarodnih dogodkov. Končno pravi članek, da spremila Italija dogodke z veliko pozornostjo, vendar pa tudi z veliko mirnostjo. Kar se tiče gotovih delov Evrope, bi bilo nemogoče sploh kaj poskusiti brez udeležbe Italije, ki ima v teh delih Evrope svoje življenjske interese.

Rim, 21. okt. z. Dopsnik »Neue Zürcher Zeitung« poroča, da presojajo v rimskih političnih krogih angleško-francosko-turški pakt dokaj rezervirano, dočim rimski uradni krogi popolnoma močje. V splošnem smatrajo, da se je zaradi tega pakta položaj na Balkanu in na Sredozemskem morju poostрил, daširavno smatrajo, da ta pakt ni naperjen ne proti Italiji, ne proti Rusiji, marveč predvsem proti Nemčiji. Kljub temu pa so mnenja, da so se s tem paktom znova odprle še nezacelejene rane v tem delu Evrope, kar utegne mednarodno napetost le še povečati.

Nemško-italijanski posvet

Curih, 21. okt. o. Listi poročajo iz Berlina, da ni izključeno, da se bodo v kratkem pričela skupna posvetovanja Nemčije in Italije o možnih posledicah angleško-francosko-turškega pakta, zlasti glede položaja na Sredozemskem morju in na Balkanu. Verjetno je, da se bodo ta posvetovanja pričela takoj, ko bo nemška vlada proučila poročila svojih poslanikov v Ankari, Moskvi in Rimu.

Papen se ne vrne tako kmalu v Turčijo

London, 21. okt. z. »Exchange Telegraph« poroča iz Carigrada, da so za nemškimi poslanikom Papenom odpotovali danes iz Ankare v Nemčijo tudi vsi člani njegove rodbine. Iz tega sklepajo, da namerava Papen delj časa ostati v Nemčiji ali pa da se morda sploh ne bo več vrnil v Ankaro.

ne izključuje možnosti, da bo Italija dala že v kratkem pobudo za sklicanje posebne konference za osnovevanje bloka nevtralnih držav jugovzhodne Evrope.

Ruske zahteve tudi do Bolgarije?

London, 21. okt. z. »Neue Zürcher Zeitung« poroča, da so v londonskih krogih razširjene vesti, po katerih je Rusija tudi Bolgariji stavila zelo dalekosežne zahteve in baje med drugim zahtevala, da Bolgarija prepusti luko Varno Rusiji za pomorsko in letalsko oporišče. V uradnih angleških krogih izjavljajo, da jim za enkrat o kakih takih zahtevah ni nič znana.

Svečan sprejem Saradzogla v Ankari

Ankara, 21. oktobra. AA (Reuter) Na povratku iz Moskve je turški zunanji minister Saradzoglu prispel danes v Ankaro, kjer so mu priredili velike manifestacije. Pri sprejemu na železniški postaji so bili navzoči predsednik narodne skupščine Saidam Redan, člani vlade, narodni poslanci, veleposlanika Anglije in Francije in ostali člani diplomatskega zbora.

Saradzoglu povabljen v Rumunijo

Carigrad, 21. oktobra. AA (Stefani) Turški zunanji minister Saradzoglu je prejel pred odhodom iz Carigrada v Ankaro vabilo rumunske vlade, naj obišče Bukarešto. Dan obiska še ni določen.

Konferenca prednjeazijskega bloka

Kairo, 21. okt. br. Današnji listi poročajo, da bo v kratkem sklicana konferenca držav prednjeazijskega bloka, to je Turčije, Irana, Iraka in Afganistana. Na tej konferenci bodo razpravljali 1. o učinkih prekinitve rusko-turških pogajanj, 2. o turško-francosko-angleški pogodbi o vzajemni pomoči ter 3. o vprašanjih, ki se nanašajo na odnose med državami prednjeazijskega bloka.

Perzijski študenti odpoklicani iz Evrope

Teheran, 21. okt. AA (DNB). Z ozirom na evropski spopad je vlada sklenila poklicati domov vse iranske študente, ki

študirajo v raznih evropskih državah. Ti študentje bodo poklicani, naj se zbere v Svisci, odkoder bodo odpotovali v domovino.

Seja francoske vlade

Pariz, 21. okt. AA. (Havas). Današnja seja francoske vlade, ki je trajala dve uri, je bila posvečena povsem gospodarskim vprašanjem.

Rumunsko-turška trgovinska pogajanja

Bukarešta, 21. okt. br. V Ankaro je danes odpotovala posebna trgovinska delegacija, ki bo obnovila trgovinska pogajanja med Rumunijo in Turčijo. Pričakovati je, da bo v kratkem dosežen sporazum o novi pogodbi.

Ribbentrop bo govoril v Gdansk

Gdansk, 21. oktobra. AA. (DNB). Tukajšnji listi poročajo, da bo nemški zunanji minister Ribbentrop prišel 24. oktobra v Gdansk in bo na nekem zborovanju govoril.

Protipredlogi Finske

Pogajanja se bodo te dni nadaljevala — Finski zastopnik se že vrača v Moskvo — Nadaljnji vojaški ukrepi

Helsinki, 21. okt. s. Delegat za pogajanja z rusko vlado dr. Paasikivi odpotuje v Moskvo nocoj. Spremlja ga tokrat tudi finski finančni minister. Na včerajšnji seji vlade so bile sestavljene nove instrukcije za finsko delegacijo. Zastopnik finskega zunanjega ministristva je izjavil novinarjem, da se položaj za Finsko po stockholmski konferenci ni mnogo spremenil, da pa se čuti Finska po konferenci moralno ojačeno.

Pariz, 21. okt. s. Po informacijah iz Helsinkov bo finska delegacija izročila ruski vladi protipredloge finske vlade; Finska je pripravljena dati Rusiji garancijo, da ne bo dopustila nobenega napada s strani tretje države na Rusijo preko svojega ozemlja. Če Rusija ta predlog sprejme, bi bile vse nordijske države pripravljene garantirati nevtralnost Finske.

Helsinki, 21. okt. e. V odločilnih političnih krogih upajo, kakor poroča Reuter, da bo finski delegat dr. Paasikivi pri pogajanjih v Moskvi dosegel sporazum z Rusijo tako, da bo ugodno ruskim zahtevam in obenem ne bodo oškodovani finski interesi ter ohranjena neodvisnost Finske. V teh krogih trdijo, da je Stalin v zadnjem času konferiral s številnimi strokovnjaki, ki so ga do podrobnosti poučili o položaju Finske in o posledicah, ki bi jih imele Finski nasilno stavljenе ruske zahteve.

Kljub optimističnemu razpoloženju pa je Finska svoje varnostne odredbe izvedla in je mobilizirala v celoti dokončana. Finske čete so že v določenih postojankah v Kareliji, Viburgu in Kisameji. Prevladuje prepričanje, da Rusija ne bo zahtevala od Finske nič takega, kar bi nujno dovedlo do vojnih sovražnosti med obema državama. Po nekaterih vesteh Rusija tudi nima namena pričeti vojaških operacij proti Finski. Te trditve opirajo na to, da Rusija

v resnici nima tako močnih vojaških oddelkov ob finski meji, kakor se je prvotno trdilo.

Odhod Paasikivija

Helsinki, 21. okt. s. Finski delegat dr. Paasikivi je nocoj v spremstvu finančnega ministra odpotoval v Moskvo. Na kolodvoru je bila zbrana velika množica, ki je pela finsko himno.

Sprememba ruskih zahtev

Hga, 21. oktobra. AA. (Havas). Sovjetska vlada je poslala finski vladi nove zahteve, ki pa se razlikujejo od tistih, ki so bile izrečene prej. Po vesteh italijanskih listov iz Helsinkov, je Sovjetska Rusija zahtevala poleg drugega, da Finska odstopi Rusiji luko Viborg.

Optimistična izjava finskega finančnega ministra

Helsinki, 21. okt. s. Finski zunanji minister Erko je izjavil, danes novinarjem: Razgovori med Rusijo in Finsko so doslej potekali v prijateljskem duhu in ni bila z ruske strani izjavljena nobena presija. Če se bodo pogajanja tudi nadaljevala v tem duhu, bo mogoče najti zadovoljivo rešitev. V nadaljevanju pogajanj ne bodo načeta nobena nova vprašanja in ni pričakovati, da bi Rusija postavila nove zahteve.

Veliko finsko notranje posojilo

London, 21. okt. s. Finska vlada je razpisala notranje posojilo 2 in pol milijona funtov za obrambne svrhe. Posojilo bo amortizirano v petih letih in nosi 5% obresti.

Izselitev južnotirolskih Nemcev se takoj začne

Izselilo se bo okrog 200.000 ljudi, po večini na Poljsko, deloma pa tudi v Sudete

Berlin, 21. okt. br. Uradno objavljajo: Danes je bila v Rimu podpisana med Nemčijo in Italijo pogodba o preselitvi Nemcev iz Južne Tirolske v Nemčijo. Pogodba v prijateljskem duhu ureja vsa vprašanja, ki so v zvezi s preselitvijo Nemcev iz Južne Tirolske, ter predvideva vse podrobnosti tako glede preselitve ljudi, kakor tudi v pogledu njihovega premoženja. Preselitev onih Nemcev, ki so nemški državljani, je obvezna in se mora izvršiti najkasneje do 31. decembra 1939.

Preselitev onih Nemcev, ki so sprejeli italijansko državljanstvo, je prostovoljna. Ti Nemci se morajo najkasneje do 31. decembra 1939 odločiti, ali prevzamejo nemško državljanstvo, ali pa ostanejo italijanski državljani. Ta izjava je končnodeljavna in obvezna. Vsi oni Nemci, dosedaj italijanski državljani, ki se odločijo za Nemčijo, se morajo preseliti v Nemčijo najkasneje do konca leta 1942. Pogodba ureja tudi vse podrobnosti glede prenosa, odnosno obračunavanja premoženja, ki ga zapuste Nemci v Južni Tirolski.

Po podatkih nemškega zunanjega ministristva gre za preselitev okrog 200.000 Nemcev iz Južne Tirolske. Enako kakor baltički Nemci bodo tudi južnotirolski Nemci naseljeni na Poljskem, le nekateri bodo dobili nakazana nova bivališča v Sudeti.

Nemško zunanje ministristvo je izdelalo podrobne načrte za preselitev vseh nemških narodnih manjšin. Po tem načrtu bo v Evropi preseljenih 2.293.000 Nemcev in sicer 750.000 iz Rumunije, 600.000 iz Jugoslavije, 480.000 iz Madžarske, 200.000 iz Južne Tirolske, 150.000 iz Galicije, 62.000

iz Letonske, 35.000 iz Litve in 16.000 iz Estonske.

Rim, 21. okt. br. V zvezi s preselitvijo Nemcev iz Južne Tirolske, opozarjajo v italijanskih uradnih krogih na to, da je bil od italijanske vlade že 21. avgusta izdan poseben zakon o izgubi državljanstva za vse one južnotirolske Nemce, ki se izjavijo za nemško državljanstvo.

„Nov dokaz prijateljstva“ med Nemčijo in Italijo

Rim, 21. oktobra. AA. (Stefani). Zunanji minister grof Ciano in nemški veleposlanik v. Mackenzie sta podpisala danes sporazume, ki se nanašajo na izselitev Nemcev iz doline Adige. Vse težave tehnične in praktične značaja, ki izvirajo iz te vrste preseljevanja prebivalstva iz ene države v drugo, so prebrodili, ker so potekala pogajanja v najbolj prijateljskem duhu. Podpis tega sporazuma je dal nov dokaz prijateljstva in sodelovanja, dokaz za možnost, da se lahko rešijo tudi najbolj zapletena politična vprašanja, ki bi, če bi šlo za pogajanja v enakih zadevah med drugimi državami, mogla pripeljati do spopada. Danes podpisani sporazum se nanaša na vse podrobnosti, ki so v zvezi s preseljevanjem prebivalstva nemške narodnosti iz doline Adige.

Dve ladji z baltičskimi izseljenci

Tallin, 21. okt. AA. »Orotava« z okoli 700 in »Adler« z okoli 300 nemškimi izseljenci sta odpluli včeraj v Nemčijo.

Sedem tednov vojne

Radijski govor angleškega vojnega ministra — Tri izbire za Nemčijo — Angleške čete v Franciji so šele „predstraža“

London, 21. okt. s. Ob koncu sedmega tedna vojne je danes govoril po radiu vojni minister Hore Belisha. Dejal je, da so Nemci sedaj na razpolago tri poti. 1) Lahko poizkusijo, da Anglijo in Francijo z enim udarcem uničijo z napadom na kopnem, na morju ali v zraku, 2) da ostane mirna, v upanju, da bi mogli Anglija in Francija pregoditi začetni ofenzivni, in 3) da nas potegne v diskusije o mirovnih pogojih. Dosedanje vojaške izkušnje so pokazale, da je ofenziva proti dobro pripravljnim položajem brez koristi. Poljska ni imela Maginotove linije, toda na zapadni fronti se nahaja obrambni sistem, ki postaja od dneva do dneva močnejši. Sovražnik bi dnevno plačal vsak večji napad na te utrbe. Naši poveljniki pa tudi ne bodo po nepotrebnem žrtvovali življenj naših vojakov za prežgodnje napade.

V splošnem je mogoče reči, da se doslej vojna razvija od naših pričakovanj. Mi smo mislili, da bi se moglo zgoditi in da bi moglo hitreje priti do odločilnih bitk na kopnem, na morju in v zraku. Tudi doma smo pričakovali, da se bomo preje srečali s kruto realnostjo. Noč in dan so bili mnogi pripravljali za protiletalsko akcijo. Ni pa ravno neugodno, da je sedem tednov poteklo brez uporabe naših velikih priprav.

Kljub očitni neaktivnosti pa so se dejanske priprave važni dogodki. Nemčija je preje stalno zahtevala: dajte nam proste roke na vzhodu. Imela je velike načrte za osvajanja v tej smeri. Osvojila pa je sa-

mo Poljsko. Baltičke države naj bi prišle pod njeno oblast, toda od tam so se sedaj morali Nemci umakniti, ker je Rusija označila Baltik kot svojo interesno sfero. Tudi nemško prodiranje proti Ukrajini je onemogočeno. Preko Poljske naj bi bila Nemčija imela dostop do Rumunije. Ta dostop pa je zagrajen. Naš hrabri in upoštevani zaveznik Turčija stoji na poti nemški ekspanziji proti Bagdadu, Irak pa je že od prej naš neomajen zaveznik. Nemška trgovina je potisnjena z morja, mi pa smo pri tem izgubili samo majhen drobec našega brodogoja. Res smo izgubili tudi dve važni vojni ladji in ne smemo podcenjevati te žrtve. Naša ekspedicijska armada je doslej samo predstraža velike armade, ki se sedaj vežba v Angliji in ki bo polagoma povečana z milicijami. Tudi dominilno pripravljajo svoje kontingente in ob vsaki priliki poudarjajo solidarnost z nami.

Sodelovanje Južne Afrike

London, 21. okt. s. Včeraj je dospel v London južno afriški notranji minister polkovnik Wertz, ki se bo udeležil konference zastopnikov dominionov v Londonu. Novinarjem je danes izjavil, da Južna Afrika ne more samo gledati v borbi, ki lahko stane Južno Afriko bodočnost in svobodo. Sedaj že tudi mnogi taki, ki so zagovarjali v Južni Afriki politiko nevtralnosti, uvidevajo, da Južna Afrika ne more pustiti, da bi bili zavezniki poraženi.

Letalska bitka na morju

12 nemških letal je napadlo transport angleških ladij Po londonskih vesteh se napad ni posrečil

London, 21. okt. s. Letalsko ministrstvo javlja, da so nemška letala danes popoldne v Severnem morju napadla skupino angleških ladij. Najprej sta se pojavili dve izvidniški letali, ki pa so ju angleška letala preganala. Čez nekaj časa je sledil bombni napad na ladje. Z ladij so nemška letala obstreljevali s topovi in angleška lovka letala so se dvignila ter se zapletla v borbo s sovražnikom. Nemci so imeli nekaj izgub. Podrobnosti še niso znane in bodo objavljene pozneje.

London, 21. okt. s. Letalsko ministrstvo javlja, da se je današnja napada na eskortno skupino angleških ladij udeležilo najmanj 12 nemških bombnikov. Najmanj tri nemška letala so bila sestreljena, četrto pa je moralo zaslino pristati na morju. Angleški letalci niso imeli nobenih izgub.

Miren dan na zapadu

Evakuacija francoskih naselij med Maginotovo in Siegfriedovo črto — „Razvoj v defenzivno vojno“

Pariz, 21. okt. AA. (Havas). Včerajšnji dan je bil eden najbolj mirnih dni od začetka vojne. Hladno vreme vpliva na same operacije. Včeraj je bilo vsega skupaj nekaj patrolnih križarjenj in nekaj topniških borb. Patrolne akcije s francoske strani so imele izključno informativni značaj. Noč je potekla čisto mirno tudi na odsekih med Reno in Mozelo, kjer je bilo zadnje dni bolj živahno. Na francoskem bojišču, odnosno na francoskih črtah se položaj vse bolj razvija v defenzivnem smislu. Izdani so bili potrebni ukrepi, v kolikor je bilo odločeno, da se izselijo prebivalci vasi, ki se nahajajo med Maginotovo in Siegfriedovo črto. Gre za postopno izselitev teh prebivalcev, ki bi sicer bili izpostavljeni bombardiranjem.

Pariz, 21. okt. br. Vrhovno poveljstvo francoske vojske je davi objavilo naslednje 95. vojno poročilo: Noč je bila mirna. Na delu so bili izvidniški oddelki, topništvo pa se je omejevalo na delovanje v omejenem obsegu.

Nemško vojno poročilo

Berlin, 21. oktobra. AA. (DNB). Vrhovno poveljstvo sporoča: V obsejnim pasu med reko Mozelo in Saarbrückom je v nekaj odsekih vladala živa delavnost topništva in oglednih oddelkov. Sovražnik je v teku večerajšnjega dne zapustil tudi gozd Warndt, zahodno od Saarbrücka, razen dveh poboj, ki se nahajata ob sami francoski meji. V ostalih delih zahodnega bojišča je vladal mir, razen slabšega krajevnega topniškega ognja, ki je imel namen ovirati sovražne akcije.

Poplava Mozele

London, 21. okt. s. Iz Luksemburga poročajo, da je bilo danes slišati na fronti topovsko streljanje. Mozele je prestopila utrbovica ter poplavlja nekatera nemške utrbe in ceste. Luksemburške oblasti so odredile evakuacijo neke obsejne vasi, ki je vsled spremenjenega položaja na fronti prišla v območje topovskega ognja. Tudi na francoski strani je bila evakuirana neka vas.

Francozi pognali v zrak dva mosta

Basel, 21. okt. z. Davi so se slišale v mestu in okolici zelo močne detonacije. Kakor se doznava s poučenih strani, so Francozi blizu Castel Kembs pognali v zrak dva mosta. Castel Kembs je oddaljen od Basela 12 km.

Zakaj so se Francozi umaknili

Pariz, 21. okt. s. V »Petit Parisien« piše njegov vojaški poročevalec Charles Maurice: V začetku vojne so bila potrebna nekatera dodatna utrditvena dela na francoskih utrdbah. Zato je francoska vojska podzvela sumke proti sovražniku, da je zadržala nemške oddelke od kontakta s francoskimi utrjenimi linijami. Sedaj so vsa utrjevalna dela končana in zato akcije francoskih predstraž proti sovražniku niso več potrebne, ter so se zato francoske predstraže umaknile. Večji napad na Siegfriedovo linijo v sedanjem

v nasprotju z »romani« na drugi strani ugotovilo samo stvarni in dejanski položaj. Če kdo vidi v tem novo mirovno ofenzivo, je na docela napačni poti. Anglija in Francija sta odklonili roko sprave, ki jo je ponudil Hitler, in vrgli Nemčijo rokavico, ki jo je sprejela.

Za razvedrilo angleških vojakov

London, 21. okt. s. Za angleške vojake so bili poslani na fronto premakljivi kinematografi, kakor tudi nekaj igralskih in glasbenih skupin, ki bodo prirejale gledališke predstave in koncerte.

Rusija ne more izvažati petroleja

Moskva, 21. okt. br. Današnja »Pravda« se bavi v uvodniku s petrolejsko produkcijo Rusije in prihaja do zaključka, da Rusija ne bo mogla izvažati petroleja z večjih množinah. Uporaba petroleja v industriji, zlasti v vojni industriji, predvsem pa povečana uporaba petroleja v vojne svrhe nujno narekuje ruskemu državnemu vodstvu, da to dragoceno surovino kar najbolj čuva in spravlja na zalogo, da bo pripravljena za vse primere. Produkcija petroleja je v Rusiji že tako narasla, da zavzema Rusija v svetovni produkciji že drugo mesto, takoj za Zedinjenimi državami. Kljub temu pa ta produkcija še vedno ne zadošča naraščajočim potrebam Rusije same in zato ni niti misliti, da bi mogla Rusija petrolej v doglednem času izvažati.

Vilno še ni izročeno Litvi

Kovno, 21. oktobra. AA. (Reuter). Odlaganje s podpisom protokola o odstopitvi Vilna Litvi kakor to določa sovjetsko-litvanski pakt, je izvalo v političnih krogih v Kovnu precejšnjo zaskrbljenost. Protokol o tem bi moral biti v Moskvi podpisan že pretekli tork, kar se pa iz neznanih razlogov še ni zgodilo. Kakor znano je bila litvanska vojska pripravljena že pred tednom, da vkoraka v Vilno.

Ruske čete na Estonskem

Tallin, 21. okt. br. Ruske čete so davi vkorakale v področja, ki so jim bila dodeljena za oporišča. V Baltiku se je razmestila cela divizija ruskega vojsstva. Danes so prepeljali od tam prve oddelke ruske vojske tudi na otoka Dagö in Osel.

Tallin, 21. okt. AA. (DNB). Sovjetske čete, ki so vkorakale v sredo na Estonsko, so nadaljevale pohod v smeri proti določenim oporiščem. Prvi oddelki so že prispele v določene garnizije. Pokreti čet in njihov nastanitev se je izvršila v popolnem redu ter točno po načrtu, ki sta ga skupno določili Estonska in Sovjetska Rusija. Posamezni zaščitni oddelki ki so bili postavljeni zaradi tega, da bi se pohod sovjetskih čet izvršil neovirano, so bili včeraj umaknjeni tako, da so prometna sredstva zopet svobodna za splošni promet.

Pogajanja med Rusijo in Japonsko prekinjena

Tokio, 21. okt. AA. (Havas). Prekinjena so pogajanja med Japonsko in Sovjetsko Rusijo, ki so se nanašala na določitev načina in izvedbe premirja. Zdi se, da so se pogajanja prekinila, ker ni moglo priti do soglasja glede izmenjave ujetnikov.

Zlati zaklad v Ameriki

Washington, 21. okt. AA. (DNB). Zlata zaloga finančnega ministrstva znaša danes preko 17 milijard dolarjev ali 67% zlate zaloge vsega sveta. Priliv zlata v teku tega leta je znašal že dosedaj 2,9 milijarde dolarjev. Največji priliv je bil takoj prve tedne po izbruhu vojne.

Poljski ujetniki v Nemčiji

Berlin, 21. oktobra. AA. (DNB). Deutsche Allgemeine Zeitung poroča, da je bilo do 18. oktobra zaposlenih pri kmetijskih delih v Nemčiji 134.000 ujetih Poljakov.

Razmah vojne na morju

Potopljene so bile neka nemška podmornica ter tri trgovske ladje

London, 21. okt. s. Neka angleška trgovska ladja, ki je bila na poti v Južno Ameriko, javlja, da se ji je posrečilo potopiti nemško podmornico. Ta jo je napadla sredi morja, nakar se je trgovska ladja poslužila topov proti podmornicam. S kakršnimi so opremljene sedaj vse angleške trgovske ladje. Podmornica je bila najprej tako poškodovana, da se ni mogla spustiti pod morsko gladino. Nato je dospel angleški rušilec, ki ga je ladja priključila na pomoč, ter je podmornico uničil.

London, 21. oktobra AA. (Reuter). Ministrstvo za informacije objavlja prvi popis borbe med neko nemško podmornico in neko angleško oboroženo trgovsko ladjo Britanskega trgovskega ladja, ki je plula iz Anglije v Južno Ameriko, je napadla neka nemška podmornica in začela takoj streljati s topovi. Po hudem streljanju z obeh strani je šrapnel zadell podmornico. Neposredno nato je s polno brzino priplaval angleški rušilec in potopil podmornico, ki zaradi poškodb, katere ji je povzročil šrapnel, ni mogla pobegniti.

London, 21. okt. s. V Severnem morju je bila danes potopljena švedska trgovska ladja »Gustav Adolf« (1450 ton). Posadko 19 moških je rešil novorški parnik Biskaja. Vzrok potopitve še ni znan, domnevajo pa, da je ladjo torpedirala neka podmornica.

Amsterdam, 21. okt. br. Listi danes poročajo, da je bila na Atlantskem oceanu potopljena nizozemska ladja »Bermote« . Podrobnosti še niso znane.

New York, 21. okt. s. V bližini Gibaltarija je bila danes torpedirana in potopljena 6.000 tonska rumunska petrolejska ladja, ki je bila na poti v Anglijo.

V boju potopljena nemška podmornica

London, 21. okt. br. Informacijsko ministrstvo je nočjo objavilo, da je prišlo na Atlantskem oceanu do spopada med neko nemško podmornico in neko oboroženo tr-

govsko ladjo. Boj je trajal že nekaj časa, ko je parniku prihitel na pomoč neki angleški rušilec. Skupno se jima je nato posrečilo nemško podmornico potopiti. Podmornica je bila že prej toliko poškodovana, da se ni mogla skriti pod vrcu, če se ni hotela izpostaviti najresnejši nevarnosti.

Od Angležev ustavljena japonska ladja

Tokio, 21. okt. AA. »Ašahi Šimbun« poroča, da je neki angleški rušilec ustavil med Fuzanom in Nankom ob severni obali Kjusuja japonsko ladjo Tamaru Rušilec je plul v smer proti Novozelandski. Zdi se, da je postopek angleškega rušilca nerazumljiv in povzročil na Japonskem največje zatudenje.

Nemške mine ob danski obali

Kodanj, 21. okt. AA. (Reuter). Burja ki je te dni besnela na morju je ponesla veliko število nemških min, ki so se nahajale v Ulftundu med otokom Zeeland in Men na danske obale. Šest bomb je eksplodiralo pri Stavkingu južno od Kodanja, 17 pa na odprtem morju.

Štirje novi angleški rušilci

Boston, 21. oktobra. AA. (Havas). V ladjedelnih Carlstown so bili izpuščeni štirje novi rušilci v morje. Vsak rušilec ima po 15.000 ton.

Ujetniki z nemških podmornic

London, 21. br. Nočjo je bil objavljen četrti seznam nemških mornarjev z nemških podmornic, ki so jih Angležji ujeli v spopad na morju. Tudi nočniti seznam obsega 10 moških. Med ujetniki je tudi poročnik Bolst. V današnjih starih seznamih so bila objavljena imena 41 ujetnikov.

Odmevi bolgarske krize

V Berlinu računajo z aktivnejšim posegom Bolgarije v balkansko politiko

Sofija, 21. okt. e. V tukajšnjih političnih krogih vlada skoraj soglasno mišljenje, da bo nova bolgarska vlada spet postavil dr. Kjoisevanov, ker so vsi pripravljeni, da je dr. Kjoisevanov človek, ki je najprimernejši in najsposobnejši za nadaljevanje dosedanje politike nevtralnosti Bolgarije in je ta politika tudi v bistveni zvezi z nevtralnostno politiko Jugoslavije. V dobro poučenih krogih trdijo, da bosta skušala kralj Boris in nova vlada najti zadovoljivo rešitev bolgarsko-rumunskih nesoglasij in da bo tudi nova vlada zastopala željo po miru in strogi nevtralnosti. Razen tega bo precizirala revizionistične težnje Bolgarije napram sosedom, vendar pa v taki obliki, da mir ne bo kršen.

Kralj Boris je danes nadaljeval konzultacije z blivšimi ministri in predsedniki in zunanjimi ministri glede rešitve sedanje vladne krize. Med drugimi je sprejel tudi bivša ministrska predsednika Cankova in Simona Georgijeva ter nekdanjega zunanjega ministra Mušanova.

Berlin, 21. oktobra. b. Današnji nemški listi beležijo samo na kratko sklenitev ankerskega pakta med Turčijo, Anglijo in Francijo, zato pa posvečajo največjo pozornost bolgarski vladni krizi, o kateri poročajo na prvi strani z velikimi naslovi, ki napovedujejo »aktivnejšo balkansko politiko Bolgarije« pod vladno narodno koncentracije. Rimski poročevalci listov so dajo, da je sedanja vladna kriza v Bolgariji v neposredni zvezi s kompleksom vprašanj, ki jih postavlja sklenitev angleško-francosko-turškega pakta, to je z balkanskimi vprašanji na splošno, s teritorialnimi aspiracijami Bolgarije pa še posebej. V italijanskih krogih pa so po mnenju Berlina v splošnem precej rezervirani in si pridržujejo končno sodbo o ozadju sedanje bolgarske krize, ko bo znana sestava nove vlade.

V Berlinu izražajo, da bo nova bolgarska vlada izkazala koncentrijska vlada, kakor jo bolgarski narod že dolgo zahteva. Nova vlada ne bo nadaljevala sa-

mo dosedanje Kjoisevanove politike nevtralnosti, temveč bo skušala dati bolgarski zunanji politiki nove pobude z aktivnejšim posegom v balkansko politiko in znamenju čimprejše rešitve nekaterih visokih problemov, zlasti v znamenju odstranitve vseh ovir za sporazum z Rumunijo. To vprašanje se akutno postavlja v ospredje zlasti po pomirjenju med Madžarsko in Rumunsko. Po poročilih iz Bukareste pričakujejo tamkaj, da bo nova vlada, naj jo sestavi kdorkoli, gotovo skušala urediti odnose z Rumunijo.

Francoske informacije o krizi

Pariz, 21. okt. AA. Havas poroča iz Sofije: Ministrska kriza poteka po običajnem tiru. Včerašnji dan je potekel v posvetovanjih, ki se bodo danes končala. Kralj, ki je najprej sprejel predsednika sobranja, bivše predsednike vlade in bivše ministre zunanjih poslov, je svoje posvete razširil tudi na vodilne politične osebnosti. Za sedaj je težko videti, kakšna bo rešitev krize. Treba je pripomniti, da je do krize prišlo zaradi nesporazuma med vlado in nekaterimi skupinami večine in da bi zaradi teh razlogov moralo priti do krize že ob koncu zadnjega zasedanja sobranja, vendar pa so se temu izognili z naglim zaključenjem parlamentarnega zasedanja. Posledje se ni nič posebnega dogodilo v odnosih med vlado in sobranjem, ker se je vedelo, da bo vlada zahtevala podporo tudi pri drugih parlamentarnih skupinah, da bi se izognila presenečenjem. V vsakem primeru so to ministrsko krizo predvidevali že prej in so jo mednarodni dogodki samo pospešili. To pa še ne pomeni, da bi prihodnja vlada delala pod vplivom mednarodnega položaja, prav tako tudi ni treba sklepati, da bi se Bolgarija nahajala pred spremembami v notranji politiki. Naprej se lahko reče, da bo bodoča vlada nadaljevala s politiko dosedanje vlade, katere odgovorja željam vsega bolgarskega naroda. To je politika stroge nevtralnosti.

Spominska medalja za udeležence osvobodilnih bojev na severni meji

Beograd, 21. okt. p. Današnji službeni »Vojni list« objavlja ukaz, s katerim se ustanavlja posebna spominska medalja za udeležence borb za osvobodjenje severnih krajev Jugoslavije v letih 1918 in 1919. Spomenica bo predstavljala dvoglavega Belega orla s krono. Izdelana bo v bronu in platinu. Poleg belega orla bodo na njej simbolizirani grbi bivše županije Zala, ki je obsegala Prekmurje in Medjimurje, ter grba Stajerske in Koroske, ta dva le deloma, ker so bili le deli obeh dežel priključeni naši državi. Medalja se bo nosila

na levi strani prs, na svilenem traku v moirirani barvi. Do te medalje bodo imeli pravico oni, ki so v borbenih formacijah sodelovali pri osvobodjenju naših severnih krajev. Do enake medalje bodo imeli pravico tudi vsi neborci, ki so sodelovali pri vzdrževanju reda in zatiranju uporov v teh krajih. Medaljo bodo ti nosili na traku modre barve. Za spomenico se ne bo plačevala nikaka taksa. Pravico do nje bodo imeli le oni, ki jim bo priznana z ukazom. Po njihovi smrti bo medalja ostala njihovi rodbini.

Lloyd George opravičuje svoje stališče

London, 21. oktobra. AA. (Reuter). David Lloyd George je imel danes popoldne na zborovanju v Karmareonu govor pred svojimi volilci. Lloyd George je pojasnil svoj nedavni govor v parlamentu in izjavil, da so ga po krivem oboževali, da predlaga kapitulacijo. Pristavil je, da ni nikdar priporočal, naj bi Velika Britanija zahtevala mir za vsako ceno, še celo takrat ne, če bi bila premagana. Nato je Lloyd George poudaril, da so njegov govor v parlamentu slabo reproducirali in časih zelo zlohotno, pa čeprav je apeliral na to, da se izkoristi prilika za konferenčno ki utegne morebiti biti zadnja prilika, preden zlo in strahote velike vojne vržejo milijone gospodarstev in mnoge države v smrt in agonijo. Zaradi take izjave, je poudaril govornik, so ga po krivem oboževali da je predlagal kapitulacijo. Naša stvar je pravična. Ne odstopim niti za korak od politike, katero sem vedno zastopal, od politike odločnega stališča napram totalitarnim politikom. Na koncu svojega govora je Lloyd George apeliral za boljše sporazumevanje s Sovjetsko Rusijo s čimer bi se nadaljeval pomembni diplomatski trumf, ki je bil dosežen s podpisom pogodbe s Turčijo. »Kaj morda ni čas, je vprašal Lloyd George, da se sprejme ruska ideja za mednarodno konferenco?« Na koncu je govornik delal da ponudba šefov nordijskih držav za posredovanje pomeni drugo priliko za to in je apeliral da se ta prilika, ki je morda zadnja, izrabi za sklicanje mednarodne konference.

35 novih senatorjev v Italiji

Rim, 21. oktobra. AA. (Stefani). Na predlog Mussolinija je kralj in cesar Viktor Emanuel imenoval 35 novih senatorjev. Med novimi senatorji se nahajajo precejšnje število diplomatov, znanih politikov, industrijev in vseučiliških profesorjev.

Veliko švicarsko notranje posojilo

Bern, 21. oktobra. AA. (DNB). Zvezni svet je za pokritje stroškov za mobilizacijo za prihodnje mesece sprejel ponudbo več švicarskih bank. Po tej ponudbi bo država plaširala pri teh bankah vrednostne papirje v skupni vrednosti 200 milijonov švicarskih frankov.

Reorganizacija Jadranske straže

Zagreb, 21. okt. o. Oblastna odbora Jadranske straže v Zagrebu in Splitu sta dala pobudo za reorganizacijo ustanove. S tem v zvezi se bo v Splitu 19. novembra izvršila izredna seja upravnega odbora Jadranske straže, ki bo sklepala o reorganizacijskih vprašanjih. Namen reorganizacije Jadranske straže je, da bi se njeno ustrojstvo spravilo v sklad z upravnimi spremembami v državi.

Otvoritev umetnostne razstave v Zagrebu

Zagreb, 21. okt. o. Nocoj ob pol 9. je bila tu svečano otvorjena XIV. razstava hrvatskih umetnikov v novem paviljonu na Trgu kralja Petra. Zanimanje, ki ga je hrvatska kulturna javnost pokazala za to razstavo, je bilo zelo veliko.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved za nedeljo: Hladnejše bo. Nekoliko se bo zvedrilo v severnih in zapadnih krajih, v ostalih krajih pa bo oblačno z dežjem.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Razstava bolgarske knjige v Ljubljani

Danes se odpre v Ljubljani prva razstava bolgarske knjige. Se nikdar ni bila občinstvu slovenskega središnega mesta dana prilika, da bi videlo v tolikem številu bolgarsko knjigo, proizvod duha in srca bratskega naroda. Ta razstava je nova, prikupna manifestacija kulturnih vezi z drugo slovansko državo na Balkanu, potrdilo obojestranske volje po nadaljnjem spoznavanju in sodelovanju.

Knjiga je izrazita duhovna odprava, največja posredovalka med narodi, nositeljica miru in sporazuma. Pokojni francoski minister Barthou, ki je bil velik ljubitelj knjige, je stari vojni rek izpremenil takole: Si vis pacem, para librum (če hočeš mir, pripravljaj knjigo). Te besede se nam zde posebno aktualno geslo ob tej razstavi, ki se vrši v izjemno važnem in usodnem času in ko se tako v Jugoslaviji kakor v Bolgariji ne le med ljudstvom, marveč tudi v vodilnih krogih vztrajno poudarja stremeljenje po miru in nevtalnosti.

Tudi razstava bolgarske knjige je prirejena v tem duhu. Njen edini smoter je, seznaniti slovensko občinstvo z bolgarsko knjižno proizvodnjo, dati mu vzpodbudo k intenzivnejšemu zanimanju za jezik, kulturo in zemljo Slovanov pod Rilo in Rodopi, ob Marici in Črnem morju. Za tako zanimanje obstoje pri nas ne samo psihološki, marveč tudi jezikovni in nacionalni pogoji. Bolgarski jezik je ostal najbližji staremu slovanskemu jeziku, skupni govorniki vseh Slovanov, ki sta v nji

solunska brata, slovanska apostola in svetnika Ciril in Metod dovršila prvi prevod sv. pisma. Bolgarski narod je živel prav kakor naš dolga stoletja v odvisnosti od tujih sil in pod vplivom tujih kultur. Njegovo osvobodjenje, ki je sprostito vse njegove tvorne sile in prineslo prav na kulturnem polju krasne sadove, so pozdravljali z navdušenjem tudi slovanski pesniki Stritar, Gregorčič in drugi. Njegovo junaštvo je opeval Askerc, njegova plodna narodna njiva je pritegnila tudi slovenskega intelektualca Bezenška, ki je vneto sodeloval v kulturnem življenju lepega Plovdiva. Pred veliko vojno so vzdrževali stike s krasno napredujočo Sofijo nekateri naši javni delavci in umetniki. Tako ima slovensko-bolgarsko kulturno sodelovanje že svojo častno tradicijo.

Po letih pretrganosti stikov, ki je počasi zahajala preteklost in se umikala veri, da zgodovinska usoda nujno zblizuje in vodi Jugoslovane in Bolgare v južno slovansko skupnost in da je samo v njihovem prijateljstvu garancija za bodočnost obeh držav, se je pričelo novo delo za zblizanje in sodelovanje. Kulturni rezultat teh prizadevanj je bila letošnja razstava jugoslovanske knjige v Sofiji in bolgarske v naši prestolnici — v Beogradu. Nadaljevanje in zaključek slednje je razstava, ki jo bomo danes otvorili v Ljubljani.

Upamo, da se bo v tednu razstave večkrat ponudila prilika, opozoriti na pomenljive in žive vrednote v bolgar-

ski književnosti, ki je dosegla v Botevu, Karavelovu in Vazovu svoje prve vrhunce in ki se posledje razvija v nena- vado tvojno silo in rodovitnost. Med knjigami, ki so razgrnjene po stolajih ljubljanske razstave, so zastopane vsa pomembnejša imena te prosvetno književnosti. Prav posebno obilno je zastopana današnja književnost, med njo zlasti mladinska, zakaj Bolgari so narod, ki mnogo skrbi za svojo mladino in smotrno vzgaja v nji duha nacionalne in socialne solidarnosti.

Ko posvečamo tej pomenljivi manifestaciji kulturnega in narodnega zblizanja med Jugoslavijo in Bolgarijo teh nekaj skromnih vrstic, želimo prav iskreno, da bi nje požitvalni pridelitelji dosegli kar največ uspeha. Ne dvomimo, da bo naše občinstvo pokazalo tej razstavi vso pozornost in priporočamo vsem, posebej še mladini večkratnega obiska. Zeleli bi samo, da bi se bolgarska knjiga posledje stalno pojavljala tudi v izloženih oknih naših knjigarn ter tako pričevala o razširjenosti in poglobljenosti stikov med vsemi južnimi Slovani od Triglava do trakijskih ravni in Črnega morja.

Ob istem času izrekamo v imenu slovenske javnosti iskreno dobrodošlico odličnim gostom, ki so prispeli iz Sofije v obiske svojim slovenskim prijateljem in sodelavcem pri velikem delu medsebojnega zblizanja in spoznavanja.

O duhu sodobne bolgarske književnosti

Nova bolgarska književnost, namreč književnost, kakor se je razvila po svetovni vojni, se glede svojega bistvenega značaja ni mnogo oddaljila od slovenskih struj, ki jih predstavljajo imena nadarjenih književnikov, kakor so Ivan Vazov, Konstantin Velikičkov, Stojan Mihajlovski, Penčo Slavekov, P. K. Javorov, čijih imena in dela ostajajo živa

Dobri Nemirov, predsednik Zveze bolgarskih pisateljev v Sofiji

v spominu njihovih rojakov. Kajti navedeni pisatelji so zarisali podobe naše nove književnosti, oni so jo obdarili s premočnimi in avtoritativnimi pesniškimi vrednotami. Kajpak, tisti, ki so prišli za njimi, se aiso mogli izogniti njihovemu vplivu, čaru in sili njihovih stvarjalnih osebnosti.

Neposredno po svetovni vojni so sicer bili trenutki, ko so nekateri pisatelji bodisi pod vplivom novih literarnih struj na zapadu, bodisi zaradi modnega snobizma, skušali zanikavati slovstvene vrednote preteklosti. V očeh teh »iskateljev« novih pesniških in estetskih vrednot se je zdel Vazov že zastarel pisatelj, primeren kvečjevo za šolske priročnike in Penča Slavejkova »Krvavi spevic« prava mojstrovina epske poezije, so se videli, kakor da ne bi več imeli lepote, kakor bi bili sivi in dolgočasni. Toda vsi niso bili tega mnenja, tem bolj ker trditve, s katerimi so hoteli upravičiti to svoje stališče, niso mogle dovolj prepričati.

Ekspresionizem, kubizem, imaginizem, akmeizem itd. — to so bile nove pesniške in estetske formule, ki so jih na Zapadu in v Rusiji proglasili nekateri goreči častilci modernizma. Res je, da je ta ali oni poseben nadarjen pesnik vzbudil pozornost, vendar nikakor ne verjamem, da je uspel zaradi zvestobe tem geslom, marveč zato, ker je bil res nadarjen in je zaradi tega imel res kaj povedati.

Kdor je bliže zasledoval razvoj bolgarske književnosti po vojni, je mogel opaziti pri nekaterih bolgarskih pesnikih odzive na ta zapadna slovstvena gibanja. Bilo je nekako v modi, bojevati se zoper večerjane malike. Govorili so o nočem novem, vendar ti glasovi še niso bili dovolj razločni in ne dovolj razumljivi. Pesniki, ki so se štelili v »avantgardo«, so pač proglasili na ves glas »nekaj novega«, toda tega ni bilo mogoče zaslediti v njihovih spisih, ki so preobito kazali samo sledove čitanja tujih pisateljev. Eden izmed teh »odkriteljev« vseh obzorij je pisal, da je napočila doba, ko se umetnost združuje, zato mora bolgarska književnost prekiniti svoj stik z narodnimi tradicijami in ne sme več biti slovo, ki samo opisuje ljudsko življenje. Temu modernizmu se je zdela bolgarska književnost zaostala; hotel je, da bi pospešila korak za onimi, ki so jo prehitali.

Ni mogoče zanikati navdušenja in toploti, s katero so bili prežeti spisi te pisateljske skupine, ki — menim — danes ne misli več tako, kakor pred kakšnimi petnajstimi leti, v času, ko je revija »Vezni« oznanjala nove estetske formule.

Ta leta literarnih poskusov imajo z zrelhca književne zgodovine samo epizodni značaj. Bolgarska književnost je slej ko prej okrenila svojo navezanost na duha preteklosti, ostala je z njim v nepretrgani kontinuiteti, in čeprav je šla v razvoju naprej, je vendar zvesta slovstvenim tradicijam, kakor so globoko zakoreninjene v spisih Vazova, Velikičkova, Mihajlovskega, Slavejkova in tolikih drugih, ki so bolj ali

manj — vsak po svojih močeh — prispevali k razcvetu in poletu bolgarske nacionalne literature.

Vzlic temu obstoji neko dejstvo prvenstvenega pomena, ki ga ne smemo niti za hip izpustiti izpred oči, če govorimo o bolgarski književnosti. To dejstvo je evropska vojna. Le-ta se je končala s tem, da je razmaja vse socialne pogoje in gospodarsko strukturo narodov. Življenje se je preobrazilo, dobilo je novo podobo, nastopila je nova doba z drugačno ureditvijo stvari. Književnost, ki je zrcalo vseh mogočih odsevov življenja in življenjske resničnosti, se seveda tudi zdaj ni mogla odreči svojemu pravemu poslanstvu in zatajiti sprememb, ko so jih povzročile neizogibne posledice svetovnega potresa. Tako torej tudi povojna bolgarska književnost ni mogla ostati ravnodušna nasproti tem gospodarskim, socialnim in moralnim spremembam, ki se niso dotikale zgolj površja življenja, marveč tudi same psihologije in mentalitete človeka in družbe.

Tako se je torej bolgarski pisatelj znašel pred novimi problemi, ki jih je bilo treba reševati. Kakor koli vabljivo so že bili razni slovesni »izpisi«, ki so jih z velikim hropom proglasili njegovi tovariši na zapadu, se bolgarski pisatelj nikakor ni mogel izogniti prečim vprašanjem, ki mu jih je zastavljala povojna doba. Poleg teh običajev, evropskih vprašanj se je moral posvetiti pogumni razčlembi bolgarske narodne žaloigre; moral je jasno postaviti in razložiti njene vzroke in pogoje, pri tem pa je potreboval stikov s preteklostjo, kajti samo z izkušnjami preteklosti, se pravi, z naukom zgodovine je mogel razvozlati uganko, dogmati globlji smisel dogodkov, ki so vznemirili življenje bolgarskega naroda in mu naložili novo usmeritev.

Spomenik Carja osvoboditelja, zadaj univerza v Sofiji

g. Konstantinov Poglavje iz bolgarske humoristične povesti Baj Ganjo v kopališču

»Čakajte, da vam opišem svoje srečanje z bajom Ganjom,« se oglasi Stojčo. »Le pripoveduj,« vzkliknemo vsi, ker vemo, da Stojčo ume praviti take komedije.

»Tudi to je bilo na Dunaju. Nekega jutra sem sedel v kavarni pri Mendu; naročil sem si čaj in jel pregledavati naše bolgarske časopise. Poglobil sem se v neki prav zanimiv članek, ki je razpravljal o načinu, po katerem se lahko ustava zanesljivo obvaruje; celo če jo popolnoma uničiš, ostane spet nedotaknjena... Tako le ob branju me je zaneslo; nenačno pa kot bi mi kresnilo ob ušesu zategno: »O-o-o! Dober dan!« in potna roka mi zgrabi desnico. Dvignem oči: širokopleč, črnolas in celo črnokot gospod z zasukanimi brki, z močno izbočenima licnima kostema, obruto, vdolbeno bradico, oblečen (po kaj mislite?) v redingot, nezapest (po kaj mislite?) na kuka dva tri prste širok rdeč pas, z belo (po naše belo) srajco, brez kravate, s črno, na stran pomaknjeno čepico, čevlji in čarovaški palico v rokah. Mlad človek; prisilil bi mi največ trideset let.

»Oprostite, gospod,« mu dem s pomirjenim začudenjem, »nimam čast, da bi vas poznal.«

»Kaj? Ne poznate me, ka-li? Mar nisi Bolgar?«

»Bolgar sem.«

»E?«

»Daj, greva na sprehod. Kaj se boš igral? Imenujem se Ganjo Balkanski. Pojdva.«

Ni čutil potrebe, da bi mi rekel, da je baj Ganjo.

»Oprostite, gospod Ganjo, sedaj nisem prost.«

Bolgarski pisatelj se je torej navzel pri tujih pisateljih samo nekaterih novih oblik, sicer pa je ohranil svojo duhovno neodvisnost in originalnost svojega stvarjanja, pri tem pa je še uvrstil svoje vezi s tradicijami in z življenjem svojega naroda. Ta Ante se je zopet nasrkal novih sil v rodni grad, ali z drugimi besedami: skušal je v stiku s svežim izvorom čustev in idej svojega naroda oploditi svoj talent, svojega stvarjalnega duha.

Bolgarska književnost je bila po svojem bistvenem značaju v preteklosti realistična in taka je ostala tudi do danes. Duh in občutje življenja sta pri našem pisatelju vedno realna. Bolgar je realist po svoji naravi: trezen, razumen, praktičen. Nedostaja mu nagiba k abstraktnemu, k misticizmu ali k solzavi čustvenosti. Čeprav se mu v žilah pretaka slovanska kri, nima verske pobožnosti Rusov, ne globokega misticizma ali slikovitega romantizma Poljakov. Potemtakem je realizem ena najznačilnejših lastnosti bolgarskega naroda.

Tako torej realizem določa tudi značaj naše nacionalne književnosti. Med realizmom današnjega bolgarskega pisatelja in njegovega prednika je razlika samo v večji oblikovni popolnosti, v večji umetniški dognanosti današnje literature, v večji jezikovni čistosti in v bogastvu ter slikovitosti pesniškega sloga današnjega pisatelja. Vsekako pa tvori prav realizem most med predvojni in povojno literaturo, v njem je torej tisti duh neprekinjenega nadaljevanja, ki označuje poslanstvo naše književnosti...

Po Nikolaju Dončevu v knjigi »Esquisse d'un tableau de la nouvelle littérature bulgare.« — a.

Ona polka od smeha, baj Ganjo pa si vzhlen zasmeje levi brk in zmaje z glavo.

»Če fromoza dormenta!« Čuješ, Stojčo, pobara jo, če zna rumunski. — Štj rumenosti?«** vpraša sam baj Ganjo. Medtem vstopi drug obiskovalec in midva se umakneva v dvorano. Okrogel koridor. Krog in krog celice za slačenje, pokrite z zavesami. V sredi bazen, ločen od koridora z nizko lesen ogražo. V bazen pelje nekaj stopnic. Zasedla sva z bajom Ganjom dve sosedni celici. Brž sem se sikel in stopil v hladni bazen. V vodi je brezbržno in molče stegovalo mišice nekaj Nemcev. Baj Ganjo se je mudil dolgo časa in za zaveso je bilo slišati njegovo stokanje in kotalikanje nekaterih steklenih predmetov. Nazadnje se zavesa odgrne in baj Ganjo se prikaže v naravi, s kosmatimi prsi in nogami, oblatenimi od nogavic, v rokah pa drži culico: bile so to dragocene stekleničke, zavezane v ne ravno čisto krpico, ker se je bal, da bi jih pustil v celici. »Odkod veš, da so jim stene trdne; odkrhejo ti kakšno desko, pa se potem hodi ubijati.« Ogledoval se je po stenah hodnika, išoč žebelj, da obesi svojo culico. Misli je namreč, kjer je stena, mora biti tudi žebelj na nji, in se obrnil proti meni.

»Ali so naivni tile Nemci; ne pride jim na um, da bi zabili en žebelj, pa pravijo, da smo mi neumni.«

Ko se je baj Ganjo dokončno prepračil o nemški neumnosti, položil omahovaje svojo krpo s steklenicami pred vhod svoje celice, da bi mu bile pred očmi, dokler se ne izkoplje.

»Poslušaj me, fant,« se spet obrne k meni, »malo se kopaj in malo pogledaj na stekleničke, toda glej tudi mene, kakšno reč pogruntam.« S temi besedami dvigne baj Ganjo eno nogo in stopi na ogražo...

»Ti samo glej!«

Dvigne se, priključi še drugo nogo, vzvraza, prekrži in vzdikne: »Lej... Bog mi pomaga!« se začne v zrak, razširi noge in pljuski! sredi bazena! Vodni curki brizgajo kvisku in se razlijejo po glavah od osuplosti vkopanih Nemcev. Valujoči kolobarji odskočijo od središča k robom, se razlijejo prek bazena in prijadrajo zopet nazaj. Ko se je čez nekaj sekund voda umirila in razbistrila, je vsakdo prisotnih mogel videti utrujenega baj Ganjovo gestikuliranje pod vodo. Vzravna se, spusti noge in zleknejo z zaprtimi očmi in čamašeni ušesi, buhne iz vode: čof! mu brizgane voda skozi povešene brke-čof! se mu izcedi voda z las in obraza, ozre se name in zasmee:

»Ha-ha-ha... a? Kaj praviš?«

Nisem utegnil, da bi kaj rekel, zakaj ulegel se je vodoravno na gladino in začel točiti z rokami po površini. Plaval je po gemedžijski: pljus! z roko in se pomakne za dva koraka naprej, pljus, pljus! z drugo roko in spet za dva koraka naprej. Ves bazen zakipi. Kakor da bi bili pod nekakšnim slapom. Valovi zaigrajo h krajščem, verige kapelj švignejo celo do nasprotnih sten.

»To so pravi po gemedžijski,« zakliče slovesen baj Ganjo skozi valove; »čakaj, zdaj jim pokažem »vampore«, kot pravijo.« Obrne se na hrbet, začne nanašati tako brezsrčno udarce po razpenjeni vodi, da so curki leteli celo do stropa. Hitro zavrti z rokami, da bi upodobil ladijski vijak. »Tupa-lupa, tupa-lupa, fi-ju-u-u.« zapiska baj Ganjo z usti. Nemci so okameneli na svojih mestih. Po vsej verjetnosti so imeli mojega tovariša za novodoselega, v noriško se ne poslanega vzhodnega človeka, in opazil sem na njihovih obrazih ne toliko zopnost, kakor sočustvovanje. A kakor se je zdelo, jim je baj Ganjo prebral na obrazih neskončno začudenje nad njegovo umetnostjo, zato je stopil urno po stopnicah, se zleknil malce razkročen, pogledal zviška na Nemce in se udaril junaško po kosmatih prsih ter zmagovalno zakričal: »Bulgar! Bulg-a-a-r-i!« in se še silneje udaril po prsih.

Ponosen ton, v katerem je izrekel to izjavo, je govoril mnogo; ta ton je povedal: »Evo ga, vidite li ga, Bolgara? To je on, takšen je on! Vi ste samo slišali o njem, slivniškem heroju, balkanskem geniju! Evo ga zdaj pred vami od petu do glave, naravnega! Vidite li, kakšne čudeže je zmogel napraviti? In mar samo to?

*rumunske besede
** Rumunski: znaš rumunski?

Drama Sokola v Trbovljah pred novo sezono Sloga vseh sokolskih odsekov — porok velikih uspehov

Trbovlje, 20. oktobra
Kulturno in nacionalno delo sokolskega Talijanskega hrama v Trbovljah je bilo že od nekdaj ena izmed najuspešnejših postavk v poslanstvu trboveljske sokolske družine, ki je letos s svojimi jubilejnimi proslavami tridesetletnice na manifestanten način dokazala pozitivnost svojega dolgoletnega udejstvovanja. Sicer je prošlo šele nekaj mesecev odkar je sokolski dramski odelj zaprl vrata za dobo poletnega odmora in vendar že vsa naša javnost, kateri je sokolska gluma postala kulturna potreba, nestrpno pričakuje letošnje nove sezone. Po letošnjih jubilejnih predstavah, v katerih so naši pridni sokolski igralci dosegli zavidne uspehe ter pakazali, da so dostojni nosilci dramske umetnosti, je igralski odsek Sokola pripravil bogat program, ki bo tudi letos npril slovanski pečat ter bodo upoštevana slovenska, hrvaška, srbska in češka dela. Že v jubilejni sezoni so uprizorile nosile slovanske oblike z »Zadreglo nad zadregom«, »Maturor, jubilejno predstavo Kreftovih »Celjskih grobov« in »Znativno« Gogolja. Zadržna sezona je bila po uprizoritvah izredno bogata, saj je obsegala z repizami in gostovanji kar 12 predstav. Na letošnji jubilejni razstavi je sokolska drama zavzemala dobro polovico ter pokazala, kaj premora dobra organizacija, prvovrstne igralske sile in složno delo.

Letošnja sezona bo menda še ta mesec otvorila premiera Nušičevega »Pokojnika« v režiji Br. Raka. V kratkem bo sledila veseloigra »Uplniki na plan« Čeha Piskova Karelja v režiji Br. Paternosta. Obe igri sta bili z velikim uspehom uprizorjeni na naših poklicnih odrih ter sta v »Pokojnika« izraz borbe pozitivnih človeških vrednot z današnjo korumpirano družbo, v »Uplniki« pa ironizirano ilustracija idealizirane borbe proti krivičnemu in sleparskemu kapitalu, v katero so vpleteni kulturni prizori. Slednja veseloigra je bila igrana z velikim uspehom zlasti v ljubljanski drami. Kot tretjo novitost za Trbovlje bo režiral Br. Plevšak »Gospodo Glembejve« Miroslava Križaka, ki učinkovito slika moralno in fizično degenerirano

NAJNOVEJŠE VESTI na

iz vseh krajev sveta prinaša tudi ceneni ORION-super
Prodaja tudi na obroke.

RADIO r. z. o. z., Ljubljana, Miklošičeva cesta 6

RADIOVAL, Ljubljana, Dalmatinova ul. 13
ANTON BREMEC, Celje, Miklošičeva ul. 2
L. LUSICKY, Maribor, Koroška cesta 11

Ehe, kakšnih dejanj je sposoben! Da so neumni Bolgari, a!«...

»Moj Bog, vpraša jo, če ima milo?« mi reče baj Ganjo, potem ko se mu je malo ohladilo domovinsko navdušenje. »Saj vidiš, kako so se mi popackale noge...«

In res, noge mu niso predstavljale najprimernejšega modela za Apolona Belvederskega. Barva nogavic se mu je vtisnila na koži, ki je bila tudi brez tega nečista in obrasla. Porečem, da zgolj z besedo nesnaga Bolgari ne moremo povzročiti začudenja: ne moremo napeljati tudi najbudnejše fantazije, da si predstavljaj kaj bolj umazanega od tega, kar ti lahko predstavi samo dejstvo...

S temi besedami je končal Stojčo svoje pripovedovanje.

Prevel Živan Žun.

Aleka Konstantinova (1863 — 1897)
Štejejo za največjega bolgarskega humorističnega pisatelja. Slavo mu je prineslo delo »Baj Ganjo«, iz katerega je tudi posneto zgornje poglavje (Odlomek z naslovom »Baj Ganjo pri Jirečku« je prevedel iz te knjige že Tone Potokar v »Bolgarskih novelah«). Konstantinov je napisal še klasični potopis »Do Chigaga in nazaj«, kjer opisuje vtiske s čičaške svetovne razstave, in nešteto podlistkov, ki so prav za prav osnova vsega njegovega književnega delovanja. Aleka Konstantinov smeši bolgarsko kasto bogatinov-sorbarjev in utelešuje v svojih spisih vse njihove negativne lastnosti. Baj Ganjo sam je tak sintetičen tip. Pri vsem tem pa mu ne zmanjkata duhovitosti in prikritega sarkazma, tako da ga Bolgari samozvestno imenujejo svojega Cervantesa.

Op. Prev.

Gospodarstvo

Oskrba naše tekstilne industrije s surovinami

Zaradi vojne v Evropi in težko v pomorskem prometu v zvezi z blokado so se še poostrele že prej obstoječe težkoče za nabavo surovin za tekstilno industrijo, ki so nastale zaradi deviznih restrikcij Narodne banke. Sedaj si odgovorni faktorji prizadevajo zagotoviti naši tekstilni industriji najnujnejše surovine, da bodo podjetja lahko redno obratovala.

Zveza tekstilnih podjetij je predložila na merodajnih mestih spomenico glede oskrbe s surovinami bombažem in bombažno prejo. Ki pravi, da znaša po dosedanjih izkušnjah letna uvozna potreba surovega bombaža in izdelkov iz bombaža okrog 3700 vagonov. Tako smo leta 1938 uvozili okrog 2200 vagonov surovega bombaža in okrog 1400 vagonov bombažne preje. Od celotne količine uvožene bombažne preje je odpadlo približno 1300 vagonov na kilnske države (pred vsem na uvoz iz Italije, Nemčije in bivše Češkoslovaške), in le ostalih 100 vagonov smo uvozili iz deviznih držav.

Sedaj je situacija bistveno spremenjena. Nemčija in Češkoslovaška nam ne moreta dobavljati preje. Glede dobav iz Italije pa se vršijo trenutno pogajanja. Treba je razmisлити o tem, da bodo morale domače predelavnice v bodoče v večjem obsegu oskrbovati tkalnice s potrebno prejo. Kapaciteta domačih predelavnic bi zadostovala za kritje pretežni del potrebne preje s predelavo uvožene bombažne preje v domačih predelavnicah. To pa je seveda odvisno od zadostnega uvoza inozemskega bombaža. Zato prosimo Zvezo tekstilnih podjetij pristojne činitele, da čimbolj ustrezno zahtevam domačih predelavnic glede nakupa potrebnega bombaža. Dokler pa domače predelavnice ne bodo mogle oskrbovati tkalnice industrije z bombažno prejo, je treba tekstilni industriji omogočiti nabavo preje iz inozemstva. Zlasti je treba vztrajati na tem, da inozemske tvrdke izpolnijo obveznosti iz starih zaključkov za dobavo bombažne preje.

Uvoz bombažne preje iz Grčije

V okviru prizadevanj, da se zagotovi uvoz potrebnih surovin za tekstilno industrijo, smo dosegli prvi uspeh pri trgovinskih pogajanjih z Grčijo. Kakor je znano, ima Grčija z našo državo precej pasivno bilanco, ker nima potrebnih izvoznih predmetov za kompenzacijo uvoza našega blaga. Z najnovejšo pogodbo si je Grčija vrhu tega izposlovala tudi zmanjšanje odstotka vrednosti uvoza našega blaga, ki ga mora plačati v devizah, in sicer od 35 na 20%. Zato pa je pristala na to, da nam bo dobavljala večje količine bombažne preje, in sicer predvsem običajne preje za potrebe kmečkega prebivalstva v južnih krajih. Nadalje se je Grčija zavezala, da nam dobavi določene količine volne.

Uvoz bombaža iz Turčije

Za uvoz bombaža prihaja v poštev tudi Turčija, ki prideluje bombaž v večjih količinah. Glede na velika javna dela, ki se bodo pričela v Turčiji iz sredstev odobrenega angleškega posojila, bo imela Turčija večjo potrebo uvoza zlasti v gradbenem lesu in cementu. Tudi Turčija je v trgovini z našo državo pasivna in nam je bila do srede oktobra v kliringu dolžna 17 milijonov dinarjev. Sedaj pa je ta saldo očitno zaradi večjega vplačila s turške strani nazadovao na polovico. Kakor zatrjujejo v poučenih krogih nam bo Turčija v kompenzacijo za naše dobave lahko sama dobavljala bombaž in premog.

Še nekaj podrobnosti o novem trgovinskem sporazumu z Nemčijo

Obširno smo že poročali o novem trgovinskem sporazumu z Nemčijo, ki prinaša dalekosežne spremembe v plačilnem prometu, četudi bosta obseg in struktura izvoza ostala nespremenjena. Tudi v bodoče bo od našega izvoza v Nemčijo odpadlo kakor doslej 31% na rastlinske proizvode, 31% na živino in živilske proizvode, 29% na surovine in 9% na les. Napovedi, da bo povečan odstotek, ki odpade na surovine (zlasti kovine) se niso uresničile.

Obseg našega izvoza v Nemčijo bo tudi v bodoče odvisen od možnosti uvoza nemškega blaga. Čeprav je ostala razdelitev izvoza na posamezne sektorje nespremenjena, vendar obstoja možnost, da se bo medsebojno razmerje le spremenilo, zlasti če Nemčija ne bo v enaki meri izkoristila uvoznih možnosti v posameznih sektorjih. Tudi doslej Nemčija ni vedno izkoristila vseh uvoznih možnosti na podlagi kontingentov. Verjetno pa je, da bo Nemčija v celoti izkoristila kontingente za one vrste blaga (kovine, živino, živilske proizvode), les in nekaterih kmetijskih proizvodov, ki ga bomo izvažali.

Z novim sporazumom se uvaža poseben klirinski račun za kompenzacijo. Preko tega računa se bodo obračunala plačila za nemške specialne proizvode. Kakor zatrjujejo v poučenih krogih, bomo preko tega kompenzacijskega računa uvažali iz Nemčije premog in koks, stroje in druge specialne proizvode v kompenzacijo za določene naše proizvode ki smo jih doslej prodajali Nemčiji le proti plačilu v devizah (baker, svinec, bakrena in svinčena ruda, pirin in drugi rudarski proizvodi in del kontingenta za uvoz svinja). Blagovni promet gori omenjenega blaga, ki se bo obračunaval po posebnem kompenzacijskem računu, torej ne bo vplival na tečaj klirinske marke na naših borzah.

Kakor v prejšnjem je tudi v novem sporazumu vrednost kontingentov večja, nego je znašal dosedanj dejanski izvoz. Za prvih šest mesecev, t. j. od 1. oktobra t. l. do 31. marca 1940 znašajo kontingenti okrog 100 milijonov mark. Po beograjskih informacijah je sedanj tečaj marke (14,30) zasiguran do 31. marca 1940.

Iz Nemčije bomo dobili 380.000 ton premoga in koka

Kakor rečeno, se bo v bodoče naš izvoz rud in kovin v Nemčijo gibal v mejah dosedanjega izvoza, seveda pod pogojem, da nam Nemčija dobavi na osnovi kompenzacije določene predmete, zlasti premog in koks. Kakor poročajo iz Beograda je v sporazumu glede nemških dobav črnega

Italiji bomo dobavljali baker v zameno za bombažno prejo

Ze včeraj smo na kratko poročali o poteku trgovinskih pogajanj z Italijo in o informacijah, ki jih prinašajo italijanski listi. Po teh informacijah je verjetno, da bo prišlo med našo državo in Italijo do posebnega sporazuma, po katerem bomo Italiji dobavljali baker v zameno za bombažno prejo. Kakor je znano, smo doslej baker izvažali le proti plačilu v devizah. Pri kompenzacijah z uvozom blaga, ki ga moramo plačati v devizah, pa lahko odstopimo od načela, da prodajamo kovine le proti plačilu v devizah.

Za uvoz bombaža in volne prihajata v prvi vrsti v poštev Anglija in USA

Za pretežni del našega uvoza bombaža bosta prišli seveda v poštev predvsem Anglija in Zedinjene države, za volno pa Anglija. Kakor smo že poročali je Anglija odkupila v Egiptu ves letošnji izvozni presežek bombaža. Kakor med svetovno vojno pa je Anglija odkupila tudi vso volno v Avstraliji in Novi Zelandiji, ki bo na razpolago za izvoz (v Avstraliji po ceni 10,75 penija 1 funt, v Novi Zelandiji pa po 9,8 penija). Avstralija in Nova Zelandija bosta udeleženi pri dobici, ki ga bo Anglija dosegla pri prodaji avstralske in novozelandske volne v druge države.

Tako ima sedaj Anglija nekaj monopol na svetovnem trgu avstralske in novozelandske volne. Kakor tudi monopol na prodajo egiptovskega bombaža, ki zavzema na svetovnem trgu poseben položaj kot kvalitativno najboljšo blago. Kakor zatrjujejo v poučenih krogih ne bo Anglija delala nobenih težkoč pri oskrbi naše države z volno in bombažem. Seveda pa zahteva Anglija, da dobavljenega bombaža in dobavljene volne ne smemo prodajati drugam, zlasti ne v Nemčijo. Kakor zatrjujejo so večje pošiljke volne že na potu iz Anglije v Jugoslavijo. Obseg uvoza tekstilnih surovin iz Anglije pa bo seveda odvisen od bodočega razvoja našega izvoza v Anglijo. Poročali smo že, da se Anglija zelo zanima za uvoz naših kmetijskih pridelkov in je pričakovati, da se bo trgovina z Anglijo razvila na širši osnovi.

Naravna in umetna svila

Glede oskrbe naše tekstilne industrije z umetno svilo ne bomo imeli nobenih težkoč, ker se največ umetne svile izdeluje predvsem v Italiji in Nemčiji. Isto velja za umetni bombaž, tako zvano celulozno volno. Naravne svile pa imamo doma do volno in jo tudi izvažamo. Zadnja leta smo imeli pri izvozu naravne svile velike težkoče in je morala država iz posebnega fonda doplačevati razliko med nakupno ceno v naši državi in prodajno ceno v inozemstvu. Od pričetka vojne pa se je cena naravnih svil na svetovnem trgu v naglem skoku dvignila in je danes za 65% višja nego lani. Nagla okrepitev cene v zadnjih mesecih je v zvezi z oboroževanjem, kajti naravna svila je potrebna letalski industriji za padala. Pri nas je zaenkrat izvoz svilenih kokonov prepovedan. V Južni Srbiji pa je na razpolago okrog 200.000 kg svilenih kokonov, ki so rezervirani za izredne potrebe. Producenti svilenih kokonov iz Južne Srbije so te dni poslali v Beograd posebno delegacijo, ki se je obrnila na merodajne činitele s prošnjo, da se dovoli v določenem obsegu izvoz svilenih kokonov v inozemstvo.

ZDRAVILNO DELOVANJE ROGAŠKE MINERALNE VODE:

Pri preobilni želodčni kislini

je treba štirikrat na dan piti po 100—200 g vrele Styria. Voda se najprej segreje, da izhlapi ogljikova kislina. — Piti polagoma!

trično gospodarstvo, vedno zlasti mnenje Zveze električnih podjetij kraljevine Jugoslavije.

3. Program kraljevske vlade za izvršitev javnih del naj predvidi potrebna sredstva za pospeševanje elektrifikacije vasi, kolikor se za to kaže stvarna potreba.

4. Državna trošarina na električno energijo in na žarnice naj se ukine. Dokler se to ne izvrši, naj se sedanja stopnja trošarine, ki je določena za pogonsko silo, uporabi tudi električno energijo za razsvetljavo, da se izogemo neracionalnemu trošenju narodnega premoženja za dvojne instalacije ter odvismemu postavljanju tokomarov.

5. Uvedba samoupravnih davčnin na surovine, polizdelke in pomožna sredstva za proizvodnjo električne energije, kakor tudi na električno energijo samo naj se ne dovoli.

Gospodarske vesti

— Predstavnik banke oblasti banovine Hrvatske v deviznem odboru Narodne banke. Kakor poročajo iz Zagreba, je finančni minister izdal odlok, po katerem se razširi devizni odbor Narodne banke. Poleg dosedanjih članov pride v devizni odbor ter v uvozi in izvozi pododbor po en predstavnik banke oblasti banovine Hrvatske, ki ga imenuje ban. Nadalje po član deviznega odbora tudi pomočnik finančnega ministra.

— Iz Bolgarije bomo uvažali sončnično seme in premog. Te dni je bila v Sofiji konferenca med predstavniki jugoslovenske in bolgarske narodne banke ter predstavnikov naših in bolgarskih železnic. Na tej konferenci so razpravljali o ureditvi bolgarskih obveznosti, za plačilo prevoznih in tranzita. Iz tega naslova nam Bolgarija dolguje večje vrste. Na osnovi doseženega sporazuma nam bo Bolgarija dobavila 1000 vagonov sončničnega semena. Pred dnevi smo poročali o nujni potrebi uvoza oljnatih semen za kritje potreb domače industrije jedilnega olja. S tem uvozom iz Bolgarije bomo lahko krili pretežen del primanjkljaja pri oskrbi te industrijske panoge s surovinami. Nadalje se proučuje vprašanje uvoza bolgarskega črnega premoga iz rudnika Pernik, ki bi lahko kril del potrebe naših železnic v južnih krajih.

— Preusmeritev tranzita bolgarskega blaga preko Metkovića. Iz Metkovića poročajo, da je pričela Bolgarija v zadnjih tednih usmerjati svoj tranzitni promet preko luke v Metkoviću. Zaradi tega se je luški promet v Metkoviću znatno povečal in je pričelo primanjkovati vagonov. Sarajevska industrijska in trgovinska zbornica je intervenirala pri železniški direkciji, da bi se rezerviralo za ta promet večje število vagonov.

— Otvoritev valjarne za pločevino v Zemunu. Danes bodo v Zemunu svečano otvorili novo valjarno pločevine, ki jo je zgradila Prometna banka v Zemunu. Nova valjarna bo lahko izdelovala železno pločevino v debelini od 0,24 na 5 mm. Dnevna kapaciteta bo znašala 20 do 35 ton pločevine, zaposlenih pa bo okrog 200 delavcev.

— Idrijski rudnik živega srebra, ki ga je doslej eksploatirala država, bo po najnovejših informacijah iz Milana prevzela družba »Monte Amiata«, ki sama pridobiva živo srebro. Družba bo zaradi tega zvišala svojo glavnicu od 32,4 na 61,5 milijona lir.

— Delno uporabo internih dinarjev je dovolil finančni minister pri izvozu suhih češpelj v neklirinske države. Izvoz je dovoljen na osnovi plačila 25% v internih dinarjih in 75% v devizah.

— Podaljšanje trgovinske pogodbe z Nizozemsko. Z izmenjavo not je bila podaljšana dosedanja trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Nizozemsko do 30. septembra leta 1940.

— Dobave. Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 25. t. m. ponudbe za dobavo agregata za električno varjenje, pocinkane pločevine, železne pločevine, ščetk, brisač in servjet, konopljene vrvi, gob za umivanje, aparatov za destilacijo vode, svetilnih predmetov, lepenke, parketov iz parjene bukovine, letev za parkete in letvice, do 1. novembra pa za dobavo 2.000 kg vijakov z maticami. Moravska komanda v Šibenju sprejema do 25. t. m. ponudbe za dobavo električnih aparatov, do 28. t. m. za dobavo vrvarskega materiala, do 29. t. m. za dobavo gradbenega materiala in do 30. t. m. za dobavo košar za premog in držal za motike in lopate.

— Letališče. Dne 23. t. m. bo pri štabu za utrjevanje mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu letališča za dobavo 5 ton belih in 5 ton pisanih krp za čiščenje, do 29. t. m. pa se sprejemajo ponudbe za dobavo večje množine papirja za tisk. Dne 25. t. m. bo pri upravi zavoda za izdelavo oblačil za vojsko v Beogradu letališča za dobavo plašca iz jute za slamarice in ambalažnega platna.

Borze

Na ljubljanski borzi je znašal pretekli teden devizni promet 9,80 milijona din nasproti 9,17, 8,37, 9,40 in 6,77 milijona din v prejšnjih štirih tednih.

Na efektivnem tržišču so se tečaji državnih papirjev nadalje naglo popravili. Vojna škoda, ki se je že v prejšnjem tednu dvignila od 385 na 401, se je okrepila na 428; 6% begluške obveznice, ki so v prejšnjem tednu narasle od 60 na 72, so se nadalje dvignile na 78—80. 7% investicijsko posojilo se je po prejšnji okrepitvi od 85 na 94 še popravilo na 98, 7% Blairovo posojilo pa se je po prejšnji okrepitvi od 70 na 85 še dvignilo na 88.

Devize

Curlh, Pariz 10,12, London 17,8550, New York 446, Bruselj 74,80, Milan 22,50, Amsterdam 236,75, Berlin 178, Stockholm 106,20, Oslo 101,25, København 86,0750.

Potrebne ugotovitve

Iz vodilnih krogov JNS nam pišejo: Gotovi krogi skušajo zlasti v zadnjem času raznašati spletkarske vesti, kakor da se Jugoslovenska nacionalna stranka poslužuje poedinih jugoslovenskih nacionalnih organizacij, da bi potom njih uveljavljala svoje politično stališče. Tako je neki dan »Slovenec«, ki mu patriotska resolucija Udruženja rezervnih oficirjev ni bila po godu, obtožil nacionalne politične kroge, da so se skrili za organizacijo rezervnih oficirjev. Avtorji takih trditve prav dobro vedo, da je Udruženje rezervnih oficirjev strogo nepolitična organizacija, ki odklanja vsak poskus, da bi se pri njenih odločitvah in pri njenem delu uveljavil kakršenkoli strankarski vpliv. Znano je, da pripadajo tej organizaciji pristaši raznih političnih gledanj. Ni potrebno še posebej poudarjati, da JNS ni nikdar niti od daleč poskušala v kakršnekoli smislu vplivati na to organizacijo. Prepričani smo, da tudi nobena druga politična skupina v Sloveniji tega ni storila.

Isto velja tudi za sokolstvo, katerega strogo nepolitični, obče nacionalni značaj spoštuje vsak naroden človek. Bilo je dosti poskusov predstaviti zlasti sokolstvo v Sloveniji kot privesek napredne jugoslovenske politične organizacije. Šlo je za to, da se sokolstvo kompromitira kot splošna narodna ustanova, češ da služi dnevnim politikam. Ti poskusi so propadli in so morali propasti, ker za take izmišljene trditve ni prav nobene osnove. Sokolstvo je strogo čuvalo in očuvalo svoj nestrankski, čisto nacionalni značaj in se nikdar ni dalo zlorabljati kot stafaža za katerokoli politično akcijo ali osebnost in tudi ne kot nekaka pomožna organizacija za katerokoli strankarsko politično akcijo. Na drugi strani nobena poskusa, da bi se katerikoli politična organizacija, najmanj pa JNS, skušala mešati v sokolske zadeve. Le pod režimom dr. Milana Stojadinovića je beležiti žalosten slučaj, ko so bili izdani na sokolstvo pozivi, da naj gre v boj proti onim nacionalnim kandidatom, ki so kandidirali na listi dr. Mačka za idejo sporazuma.

V najnovejšem času se gotovi krogi poslužujejo druge intrige. V samih sokolskih vrstah skušajo izzvati vtis, da se je JNS vmešavala v izvestne interne sokolske zadeve, zlasti v Ljubljani. To je zlonamerno podtikanje in grda kleveta. JNS in njeni politični funkcionarji se skrbno čuvajo vsakega poseganja v zadeve, katere rešavati je izključna pravica sokolstva samega. Tega stališča se JNS dosledno drži, se ga bo tudi v bodoče držala v vsakem poedinem primeru in proti njemu se ni v ničemer pregrešila.

Razume se pa po sebi, da JNS namram sokolstvu ni ravnodušna. Nasprotno, ona smatra, da je baš kot politična organizacija dolžna povsod pirati sokolsko idejo, ker je po svojem programu obvezna, da se bori za nacionalno vzgojo in za utrjevanje jugoslovenske ideje med narodom. To svojo dolžnost je JNS vedno do kraja izvrševala brez obzira na to kakšna strankarska mišljenja zastopajo posamezniki, člani Sokola, v svojem zasebnem političnem udejstvovanju. Politike ne zna ločiti od sokolstva le ljudje, ki ali niso domleli sokolske ideologije ali pa po lastni praksi mislijo, da je v sokolskih domovih tako, kakor je pod njihovim krovom.

Izvršni odbor JNS o senatskih volitvah

Beograjski listi objavljajo izjavo izvršnega odbora Jugoslovenske nacionalne stranke. Izjava pravi med drugim:

— Glavni odbor JNS je zavezan v svoji resoluciji od 17. septembra strogo načelno stališče v vprašanju sporazuma Cvetković — dr. Maček. V isti resoluciji je glavni odbor naglasil, da zahteva sprito sedanja težkega mednarodnega položaja najvišji interesi monarhije in Jugoslavije odločitev vseh zaostrenih strankarsko-političnih razprav. Izrekel je obenem željo, da bi se izognili v sedanjih resnih časih bojem in razpravam o naših notranjih vprašanjih, ter pozval vse prišaste in prijatelje stranke, naj čuvajo mir med ljudstvom ter onemogočajo vsako razburjenje naroda.

Vlada Cvetković — dr. Maček smatra očitno sporazum kot strankarsko delo koalicijske JRZ in HSS ter zato ne gleda enako na notranje in zunanje odnose naše domovine. Zaradi tega brez vsakih pomislekov porablja svojo oblast za osvojitve strankarskih pozicij v korist JRZ. Ministri posebno člani JRZ, so se razšli po državi in pričeli s pomočjo in sodelovanjem državnih organov z brezobzirno strankarsko agitacijo. To nerazumljivo postopanje v teh usodnih časih izrednih napetosti in nevarnosti v Evropi dokazuje, da prehaja vlada preko vse patriotskih obzirov, ki so merodajni za delovanje opozicijskih skupin.

Izjava govori nato o prenosu zakonodajne oblasti na vlado in o razpisu senatskih volitev, o katerih pravi: Volitve v senat bo

12. novembra izvedlo volilno telo, ki stvarno sploh ne obstoji. Volilo se bo po zakonu, ki so ga proglasili nosilci sedanje države za najbolj reakcionarno delo. Volilno pravico imajo predsedniki občin, ki so bili izvoljeni pod neuvemnim pritiskom in s pomočjo falsifikatov oblasti za časa vlade g. dr. Milana Stojadinovića. Dalje bodo volili banski svetniki in imenovani predsedniki mestnih občin, ki so bili prav tako postavljeni vsi skupaj za časa dr. Milana Stojadinovića. V mnogih občinah so bili občinski odbori razpuščeni, ker so bili v rokah opozicijskih ljudi, ter so se ponavljale volitve tolikokrat, dokler ni bil zlomljen odpor naroda. V mnogih občinah so bili opozicijski predsedniki občin kratkoročno razrešeni. Poleg tega pa je vsem predsednikom že potekla funkcijska doba in narod jedva čaka, da pojde na nove občinske volitve. Tako bo iz takih elementov sestavljeno volilno telo, ki nikogar ne predstavlja 12. novembra odločevalo o sestavi prvega doma bodočega narodnega predstavništva za dobo celih šestih let. Tako postopanje nas je iznenadilo in zaprepalo in to tem bolj, ker ne vemo, čemu naj služijo te pospešene volitve v senat, ki bo po ustavi za delo nezmožen do volitev in sestanka bodoče narodne skupščine.

Na koncu sporoča izjava že znani sklep, da »odklanja JNS sodelovanje pri takih senatskih volitvah in prepisuje sedanji vladi vso odgovornost za tako svojevrstno državno politiko.«

Še o nameščenskem bolniškem zavarovanju

Na članek v zadnji razmiselnosti nameščenskega bolniškega zavarovanja, objavljen v »Jutru« 15. t. m. je g. ravnatelj Drago Kralj, predsednik podružnice zagrebške Merkurja v Celju, v Jutru dne 18. t. m. objavil odgovor, ki bi mogel naše nameščensko zavest v zmožo glede bistva perečega problema. Gosp. Kralj razpravlja le o razmiselnosti nameščenskega dopolnilnega (višjega) zavarovanja, ki ga izvajajo društva: Trgovsko bolniško in podporno društvo (TBPD) v Ljubljani, Merkur v Zagrebu in Trgovska omladina (TO) v Beogradu. Predlog komisarija Osrednjega urada za zavarovanje delavcev (Suzor) po je načel povsem drugo vprašanje, to je razmiselnosti obstoječih treh nameščenskih bolniških blagajin, to je bolniške blagajne TBPD v Ljubljani, bolniške blagajne Merkurja v Zagrebu in bolniške blagajne Trg. omladine v Beogradu. Te bolniške blagajne so prav tako kakor OUZD krajevni organi Suzorja, pa veljajo za njih delovanje in poslovanje enako kakor za OUZD določila zakona o zavarovanju delavcev, statut ter razni predpisi in odredbe Suzorja kot vrhovnega nosilca delavskega in nameščenskega bolezenskega zavarovanja v državi. Toda medtem ko poslujejo vsi OUZD ter bolniški blagajni TBPD in TO le na strokto določenih področjih, uživa bolniška blagajna Merkurja še vedno privilegij, da more poslovati na teritoriju vse države. Pri tem ne obstoja za to nikak upravičen razlog, kajti kot krajevni organ Suzorja more nuditi prav tako kakor ostali dve bolniški blagajni samo bolezenske davke in podpore v smislu določil zakona o zavarovanju delavcev.

S pristopom v zavarovanje k bolniški blagajni TBPD zdajšnji zavarovalci bolniške blagajne Merkurja na področju dravskih banovine po razmiselnosti ne bi ničesar izgubili, kajti članstvo pri bolniški blagajni Merkurja, se jim v smislu zakona o zavarovanju delavcev vsteje in bodo uživali vse pravice in davjate v neokrnjenem obsegu kakor doslej, v pogledu načina nudenja posameznih davjate se celo več, ker je nedvomno, da n. pr. bolniška blagajna Merkurja za področje 1000 zavarovancev ne more imeti urejene zdravniške službe na tak način kot bolniška blagajna TBPD na istem področju za svojih 10.000 zavarovancev. Prezreti tudi ne gre dejstva, da se za zavarovanje Merkurja, ki uživajo iste davjate ko zavarovalci pri TBPD, plačujejo prispevki po tarifi 42%, med tem ko znaša ta tarifa pri TBPD še vedno 39%, s čimer so bili nameščencem in poslodavcem v teku let prihranjeni milijonski zneski, ne da bi s tem bili ka-

korkoli oškodovani interesi zavarovanega članstva.

Kar zadeva nadomestno višje zavarovanje našega nameščentva, pa je treba prav tako pibiti, da s prestopom zdajšnjih članov višjega zavarovanja pri Merkurju v višje zavarovanje pri TBPD njihovi interesi ne bodo v ničemer prizadeti, kajti gotovo je, da jim bo TBPD ohranilo že pridobljene pravice, oziroma ne bo vezalo njih uživanja na izpolnitev kakršnekoli karenečne dobe. Trditi se mora celo, da bodo deležni večjih ugodnosti. TBPD v Ljubljani ima prav tako kakor Merkur v Zagrebu svoj lasten sanatorij »Slajmerjev dom« v Ljubljani, ki bo v kratkem spopolnjen in bo štel okoli 100 postelj, toda karenečna doba za dosego zdraviljenja pri TBPD ne znaša 6 mesecev kot pri Merkurju, temveč le dva meseca. Nadalje imajo pravico do sanatorijskega zdravljenja ne tako kakor pri Merkurju poleg člana samo še njegova žena in otroci, temveč tudi starši, če nimajo lastnih dohodkov in so za preživljanje navezani na člana, s katerim skupaj žive. TBPD nudi seveda po umrlih članih svojem posmrtnino, poleg tega pa daje članom za svoje še izredne podpore v onih bolezenskih slučajih, v katerih nimajo po določilih zakona o zav. delavcev pravico do davjate s strani blagajne, to je v slučajih topliškega zdravljenja in zdravljenja v sanatorijih za pljučno bole, česar društvo Merkur svojim članom ne nudi.

Iz vsega tega je razvidno, da zavarovalci bolniške blagajne Merkurja in društva samega s prestopom v zavarovanje k bolniški blagajni TBPD v Ljubljani in višjemu zavarovanju pri TBPD ne samo ne bodo ničesar izgubili, temveč le pridobili, nameščensko socialno zavarovanje pa bo urejeno po načelu pravičnosti in smotrnosti na osnovah, ki bodo enkrat za vselej onemogočile škodljiva trenja in nasprotstva med raznimi nosilci zavarovanja na istem področju ter nudile dovolj možnosti in iniciative za nadaljnje uspešno delo na področju nameščenskega socialnega zavarovanja.

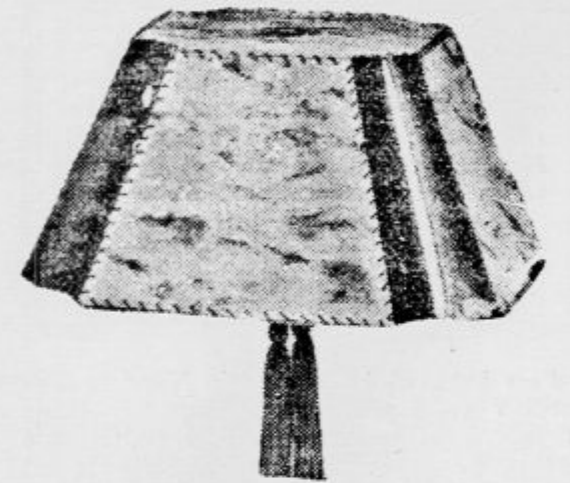
Velike nabave direkcije za prehrano

Beograd, 21. okt. o. Direkcija za prehrano, ki se je ustanovila pri kmetijskem ministru, namrava v najkrajšem času nakupiti 15.000 vagonov pšenice, 20.000 vagonov koruze, 3.000 vagonov suhih sliv in 500 vagonov marmelade. Izdatke za te nabave bo krila s posebnim posojilom, ki ga bo najela pri Narodni banki.

Domače vesti

• **Vodnikov družba v Ljubljani** je pripravila letos svojim članom in prijateljem lepe knjige prijetno presenečenje. V svojih letošnjih publikacijah bo namreč izdala malomeščansko kriminalno povest »Neznani storilec« izpod peresa mlade velik obetajoče pisateljice Ljube Prenerjeve. Napeti zaplet in razplet dogodkov, presenetljiv konec in zdrav humor, ki veže iz te knjige, bo nudil obilo razvedrila tudi razvajanemu čitatelju. Ljubitelji lepe knjige — včlanite se takoj v naši ljudski knjižni družbi. Poleg te knjige dobi vsak član Vodnikove družbe še tri druge knjige: bogato ilustrirano Vodnikovo pratio za leto 1940, Ivana Albrehta povest »Nebo gorje« ter vsaki družini neobhodno potrebno knjigo »Zdravnik — specialista dr. Janka Hafnerja« o boleznih ušesa, nosa in grla za mal znesek, boriš 30 din.

• **General Tartaglia prevzel svoje po** sle. Včeraj je prevzel general Kvintilijan Tartaglia po obojestransko pogodbi banovine Hrvatske, polkovnik Bojić in njegov pomočnik podpolkovnik Pavelić sta pa prevzela poveljstvo orožniškega polka v Zagrebu. Z današnjim dnem je začelo torej poslovati orožniško banovine Hrvatske, brigada šteje okrog 5.000 moč. Hrvatsko orožništvo se bo tudi po uniformi nekoliko razlikovalo od ostalega orožništva.

PERGAMENTNI IN CELON SENČNIKI po najnovejših osnutkih pri **M. Tičar**, Ljubljana. — Posebni oddelki za senčnike.

• **Jubilej Sokola v Pristini**, 22. oktober je za Pristino in ves okraj velik praznik v spomin na ta dan leta 1912., ko se je Pristina rešila turškega jarma. S proslavami osvojenosti pa so združene letos še druge pomembne slavnosti. Tako slavi Sokolsko društvo »Dušan Silni« v Pristini zdaj svojo 30-letnico poštvalnega in uspešnega nacionalnega in prosvetnega dela. Razmere, v katerih je bilo leta 1909. to sokolsko društvo kot prvo na Kosovem ustanovljeno, so bile težke. Poštvalni nacionalisti na srbskem jugu so izkoristili mladotursko revolucijo, ki je obetala svobodno tudi turškim državljanom. V kratkem je bilo ustanovljenih več nacionalnih organizacij, a Sokol v Pristini je bil med prvimi. Ko so prišli mladoturki na oblast, so na svoje objube pozabili in je bil pritisk na srbski življenj ravnati tak, kakor je bil prej pod starotursko oblastjo. Mnoge srbske nacionalne organizacije so prenehale delovati. Sokol pa je vztrajal in je počelo njegovo delo samo med vojnam. Takoj po osvoboditvi je bilo poštvalno društvo obnovljeno in je postalo matično društvo mnogih sokolskih organizacij na srbskem jugu.

Dopisna trgovska šola v Ljubljani, Kongresni trg 2 vpisuje v svojo Dvoletno trgovsko šolo, tečaje in predmete — knjigovodstvo, računstvo, slovenščina, nemščina, francoščina, korespondenca v raznih jezikih, stenografija itd. — Vpis priporočamo zlasti onim, ki so že v službah in se žele izpopolniti ter onim, ki ne morejo obiskovati rednih trgovskih šol. Pouk je individualen in se vrši z dopisovanjem. — Podrobna pojasnila daje ravnateljstvo brezplačno.

• **Zveza kulturnih društev v Ljubljani** vabi članstvo svojih edinic, da obišče »Razstavo sodobne bolgarske knjige«, ki se nahaja v prostorih Narodne galerije v Narodnem domu v Ljubljani. Razstava je vreden mejnik v nadaljevanju dela na polju kulturnega zблиžanja med Jugoslavijo in Bolgarijo. Naša dolžnost je, da podpiramo idealna stremjenja Jugoslovensko-bolgarske lige in polnoštevno posetimo razstavo. Odbor.

• **Na višji pedagoški šoli v Zagrebu** so položili naslednji učitelji (-ce) diplomski izpit za nastavnike meščanskih šol: Bolta Alojzij, Čejan Nada, Grlic Ljudmila, Haviček Josip, Heric Teja, Hrabalek Janko, Košir Franciška, Košorok Jože, Kramar Ema, Petek Andrej, Stegu Jožica, Trdan Tone, Turk Ida in Žižek Albin.

KRUPP GL. ZASTOPSTVO
KVALITETNI O.ŽUŽEK
TOVARNI-AVTO LJUBLJANA
TAVCARJEVA 11

• **Redka dobrotljivost**. V vasi Vitkovu v župekem srezu je premožen posestnik Jevrem Savković zapustil vse svoje nepremično premoženje razen hiše in vrta skladu za podpiranje revnih šolarjev v domači vasi in v Aleksandrovcu. Hišo z vrtom je podedovala njegova žena, ki je bila tudi izvršilec oporoke. Z zapuščino dobrotljivega kmeta so v Vitkovu ustanovili sklad za podpiranje revnih mladine, v Aleksandrovcu pa je tak sklad že obstojal, a je tudi njemu zapuščina dobrodošla.

• **Pri zaprtju in motnjah** v prevah vzemite zjutraj in pred zoročec kozarec navadne Franc Jožefove grenčice.

• **Promocija**. V torek 24. t. m. bo promoviran za doktorja prava na univerzi v Ljubljani g. Savo Zuzić iz Gorice. Čestitamo!

• **Edina usnjarska šola na vsem Balkanu** je v Visokem v Bosni. Prebivalstvo tega kraja in okoliša se že kalch 400 let bavi poleg živinorje tudi z usnarstvom. Še pred nekaj leti je bila ta obrt zelo primitivna. Vsačani so namakali kože v reki Fojnici in jih potem strugali s primitivnim orodjem. Pred leti pa je bila ustanovljena strokovna usnjarska šola, ki je zdaj reorganizirana in tudi razširjena. Pouk v tej šoli traja tri leta in je po novih predpisih pogoj sprejema dovršitev meščanske šole ali dveh razredov kakšne srednje šole. Veliki uspehi usnjarske šole so dali pobudo, naj bi se srednji tehnični šoli v Sarajevu priključili še usnjarski odsek.

• **Večerni tečaj za knjigovodstvo, računstvo, korespondenco, stenografijo, stroje** pišje in nemščino se vršijo ob večernih urah na trgovskem učilišču »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska cesta 15. — Prijave in informacije vsak dan v pisarni ravnateljstva. —

• **Dar Nemčije varaždinski občini**. V Varaždinu je prispel velik avtobus, ki ga je nemška država poklonila Varaždinu v zahvalo in priznanje za gostoljubnost, ki jo je Varaždin leta 1934. in 1935. izkazoval mnogostevilnim pristašem nemške narodno-socialistične stranke, ki so iz Avstrije pribežali v Jugoslavijo. Kakor znano, je bilo takrat v Varaždinu urejeno veliko taborišče za avstrijske begunce. Precej avstrijskih beguncev-nacionalnih socialistov je bilo tudi v Bjelevaru in v Požeju, a večina je ostala ves čas, dokler ni bilo omogočeno potovanje v Nemčijo, v Varaždinu. Mnogi begunci so se od gostoljubnega mesta in prebivalstva ločili s težkim srcem. V znak hvaležnosti poklonjen avtobus je stal 16.435 nemških mark. Na avtobusu je varaždinski mestni grb ter nemški napis, ki izraža hvaležnost nemškega naroda.

• **Za inženjerje kemije** so bili na kemičnem oddelku ljubljanske univerze diplomirani: Karel Andrej iz Prekmurja, Agneza Hillinger iz Celja, Rado Rakuš iz Maribora in Ludvik Primožič iz Ljubljane. Čestitamo!

• **Velik požar na homoljskih planinah**. Nad Žagubico je izbruhnil ogenj v velikem bukovem gozdu na planini in njenem pobočju. Ogenj se naglo širi in je strašen pogled na plamen, ki se iz gozdu dviga po 50 m visoko. Oblavna so ukrenila vse potrebno, da bi se nevarni požar čimprej lokaliziral. Več sto kmetov iz okolice gasi pod vodstvom orožnikov in gasilcev. Kako je prišlo do nevarnega požara, še ni ugotovljeno.

• **Novi Sad dobi direktno telefonsko zvezo z Zagrebom**. Pošto ministarstvo je ugodilo stari želji vojvodinskih gospodarstvenikov ter odredilo vse potrebno, da bo urejena direktna telefonska zveza Nova Sada z Zagrebom. Licitacija za nabavo potrebnega materiala je že razpisana, z delom na progi pa bodo začeli spomladi.

• **Gospodinjstva pomočnic**. Vsebinska 9. in 10. številke: Kako urejajo položaj gospodinjstvenih pomočnic na Bolgarskem? Mišli ob naših kongresih. Zie posledice kmečke zaštite povest V okovih suženjstva Načrti. Kdaj bodo uresničeni? Moja pot v Beograd, Ivanka Pollak pesem »Moja planinski kraj«. Moški pulover brez rokavov, Obzorik, Kuharska navodila I. dr. List je po vsebini zanimiv in poučen in ga bo z zanimanjem čitala gospodinja in pomočnica, ter stane le 12 din. Narodi se ga lahko po polovici, ki se jo kupi na vsaki pošti za 25 para in nanjo napiše: »Gospodinjstva pomočnica«, Ljubljana št. 13.748. ter naslov in pošlje denar. Vsaka nova naročnica, ki bo poslala pred novim letom naročnino za prihodnje leto, dobi tri letošnje številke brezplačno.

• **Se o prometni nesreči v Jaršah**. Na poročilo o smrtni nesreči tovarniške delavke Petriceve v Jaršah, ki smo ga objavili pred dnevi, smo prejeli še naslednje vrstice, ki pojasnjujejo nekatere podrobnosti, kako je do nesreče prišlo: Pokojna Petriceva se je usodnega večera vračala s kolesom iz tovarne Induplati v Jaršah proti Rodici v družbi svoje tovarišice Vrankarjeve. Preden sta se srečali z avtobusom, je Vrankarjeva stopila s kolesa na kup gramoza kraj ceste, Petriceva, ki je vozila kakšne 4 m za njo, pa je tik pred avtobusom zavila počez na levo stran ceste. Ko je vozila avtobusa opazil neprevižno kretnjo Petriceve — takrat je bila še 3, kvečjemu 4 m pred njim — je s hitrim sunkom volana zavozila na desno, na njivo, ki je kakšnih 30 cm nižja od cestišča. Tako je imela kolesarka povsem prazno cesto, 5 m široko, pred seboj, a je kljub temu zavozila na skrajni levi rob, kjer je šele prišlo do usodnega trčenja. Takšen dejanski stan so ugotovili tudi orožniki iz Domžal, ki so takoj prispeli na kraj nesreče.

• **Lepi uspehi našega pevca v tujini**. Te dni se je vrnil v Ljubljano med svoje številne znanke in prijatelje tenorist Slavko Lukman. G. Lukman se je mudil v Nemčiji in Holandiji, kjer je priredil celo vrsto koncertov. Ne more pozabiti lepega sprejema pri naših ljubiteljih v Holandiji in navdušenja nad slovensko pesmijo. Pel je v Amsterdamu, Rotterdamu, Harleumu, Haagu in drugod. Po uspehi turneji bo zdaj priredil vrsto koncertov širom naše lepe domovine.

• **Nova sodba o zagonečnem, groznem zločinu** v okolici Gline. Večkrat smo že poročali o groznem zločinu, ki se je zgodil lani v neki ariški poti blizu Gline. Zgoraj je hiša trgovca Djakovica, v njej pa Djakovičeva žena Milka in njena hčerka. Na pogorišču se je dalo ugotoviti, da je bila trgovčeva žena pred požarom umorjena in da je zgorela v od zunaj zaklenjeni sobi. Te ugotovitve so bile dokaz dvojnega umora in požiga. Trgovca Djakovica ni maral svoje žene, a jo je dal nekaj mesecev pred strašnim dogodkom zavarovati, zvišal pa je tudi zavarovalnino svoje posesti. Na pogorišču so našli skrbno spravljene njegove trgovske knjige. Vse to in še marsikaj drugega je opravičevalo sum, da je mož najel požigalca in morilca. Tudi tega so kmalu izsledili. Bil je to Djakovičev star pajač, kočar Lazar Eremija. Lani je o strašnem zločinu razpravljalo petrinjsko okrožno sodišče, ki je Djakoviča obsodilo na došmrtno roko, Eremijo pa zaradi pomanjkanja dokazov oprostil. Pred dnevi je bila nova razprava pred sodiščem v Karlovcu, o kateri smo tudi nekajkrat poročali. Zdaj je bila izrečena sodba. Trgovca Sima Djakoviča je bil obsojen na smrt Eremija pa na došmrtno roko. Djakovičeva sestra Marija, prej oboje, na nekaj let, ker je baje vedela za morilsko zaroto, je bila tokrat oproščena. Brani-

telji so vrožili priziv in revizijo. Obsojba Djakoviča je prva smrtna obsodba, ki je bila izrečena pred sodiščem v Karlovcu.

• **Kaj čakate? Ali hočete zopet naročiti cenk šele potem, ko bo istega znanjako**. Pišite še danes trgovski hiši Stermeck, Celje, po novi cenik in vzorce. —

• **Avtomobilisti, motociklisti, šoferji, prevozniki**. Ne pozabite naročiti A-ZET. Kompas A-ZET, Ljubljana, p. p. 350. —

Iz Ljubljane

• **Dr. Ivan Geiger umrl**. Po dolgi, hudi bolezni je včeraj ponoči na svojem domu v Prešernovi ulici 3 umrl znani, ugledni ljubljanski zdravnik dr. Geiger v 76. letu starosti. Po rodu je bil iz Košane na Primorskem, a kmalu po promociji se je naselil kot praktičen zdravnik v Ljubljani. Dolgo vrsto let je bil šef sanitetne uprave pri državni železniški direkciji v Ljubljani in je šele pred leti stopil v pokoj. Pogreb plemenitega pokojnika bo jutri, v ponedeljek, ob 16. iz hiše žalosti v Prešernovi ulici na pokopališču k Sv. Križu. Dr. Ivanu Geigerju ohranimo časten spomin, žalujočim ostalim pa iskreno sožalje!

• **Smrt blage starke**. V visoki starosti je v petek zvečer umrla gospa Terezija Schrott, ki je vrsto svojih starih let srečno preživela pri svoji ljubljani hčerki, soprogi našega stanovskega in uredniškega tovariša g. Frana Brozovića. Obdana od ljubezni in spoštovanja hčere, zeta in dveh vnukov, je imela srečno starost, a po izredno lepem svojih svoje narave se je do kler je ni poleg starosti skrhala tudi bolezen prav rada posvečala vsem zadevam srečnega doma. V visoki svoji starosti je bila izredno vedra, samo sluh ji je že v zadnjem času pešal. Od zime ni bila več zdrava in zdaj je ugasnilo življenje zglede matere in požrtvovalne delavne žene. Pogreb bo danes ob 16.30 izpred mrliške veže na Vidovdanski cesti. Blagi pokojnici lep spomin, rodbini iskreno sožalje.

• **Krajevna organizacija jugoslovenske nacionalne stranke za sp. šišenski okraj** poroča da je umrl njen vestni in delavni blagajnik g. Nande Tušar, pekovski mojster. Pogreb nepozabnega bo danes v nedeljo ob 4. popoldne izpred sokolskega doma v Sp. Šiški na pokopališču k Sv. Križu. Prosimo članstvo, da se pogreba polnoštevno udeleži. Odbor.

ČEVLJI
sportni — jesenski — nepremočljivi — močni fantovski in visoki otroški, vseh vrst modernih damskih čevljev — dobite najugodnejše pri
»TRIUMPH«, MIKLOŠEVA C. 12.

• **Krajevna organizacija JNS za Ljubljano** — šepanja vas ima redni letni občni zbor danes ob 10. popoldne v gostinskih prostorih g. Ivana Brčljaja v šepanju vasi z običajnim dnevnim redom. Pozivamo vse somišljenike, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo.

Samo kratek čas!
LEPO DARILO

za dijaka ali vojaka:
1 aparat za britje,
1 čopič za britje,
10 britvice,
1 mila za britje,
1 zobna ščetka,
1 zobno pasto,
1 kom. toaletnega mila,
1 doza za milo,
1 steklenica kolonske vode,
stane samo **Din 30.—**.

Ako želite da Vam pošljemo po pošti uprlačajte gornji znesek plus Din 4.— za priporočnino na ček. rač. 13285 ali v znakah na naslov:

Foto Tourist LOJZE ŠMUC, Ljubljana — Aleksandrova cesta 8.

• **Društvo skrb za mladino** v Sp. Šiški pozivlja članstvo, da se pogreba preminulega predsednika g. Nandeta Tušarja, pek. mojstra polnoštevno udeleži.

• **Streliški klub Bellevue** v Sp. Šiški pozivlja članstvo, da se udeleži pogreba preminulega g. Nandeta Tušarja, ki bo danes v nedeljo ob 4. popoldne izpred sokolskega doma v Sp. Šiški na pokopališču pri Sv. Križu.

V ČEVELJ
zaprti noga ni zdrava, ako jo ne negujete. SANOPED je nepogrešljiv. Vrečica 2.— din.

• **Sokol I Tabor** obvešča članstvo, da je umrl br. Ivan Černe in da bo njegov pogreb jutri v ponedeljek ob 14.30 izpred hiše žalosti, Vidovdanska cesta št. 24. Uprava poziva članstvo k številni udeležbi pogreba zaslužnega brata. Udeležba v cilvilu z znakom.

• **Vsa društva ljubljanskega sokolskega okrožja** so vabljena k udeležbi pogreba br. Nandeta Tušarja danes ob 16. udeležba s praporci in kroju ali v civilni obleki z znakom. Zbirališče ob 15.30 na telovadšču Sokola Šiška.

ikar se ne bojte...

Kožo Vam varujem jaz! Zato se Vam ni treba bati tudi najslabšega vremena, če ste si poprej namazali kožo z Niveo. Zakaj samo Nivea vsebuje Eucerit, edino okrepevalno sredstvo za kožo.

• **Obrtniško društvo v Ljubljani** in Zveza obrtniških društev za dravsko banovino sporočata članstvu in prijateljem, da je umrl njun vestni in delavni odbor-nik g. Nande Tušar. Pozivamo članstvo in prijatelje, da se pogreba, ki bo danes ob 4. popoldne izpred sokolskega doma v Šiški, udeležijo. Izkažimo našemu delavnemu in nenadomestljivemu tovarišu svojo hvaležnost z udeležbo na njegovi zadnji poti.

Srajce, kravate — Karničnik — Nebočnik

• **Pilotski izpiti**. Včeraj so bili na aerodromu pilotski izpiti, ki jih je polagalo 10 kandidatov: Ivanuš Brano, Kočar Fr. Kandare Saša, Lobe Milan, Piculin Rudolf, Nomar Leopold, Ravnik Jože, Sotler Jože, Starič Ludvik in Lazič Zivojin. Prvih 6 je položilo izpit z odliko, naslednja dva prav dobro, predzadnji dobro, zadnji pa tudi z odliko. Najboljši od vseh je bil Ivanuš Brano. Šola je trajala od 20. julija do 21. t. m., in je bil njen upravitelj dr. Stane Rape.

• **Novo pevsko društvo**. V soboto 14. t. m. se je vršil na Viču ustanovni občni zbor nepolitičnega pevskega društva »Edinost«. Mladi zbor bo vodil agilni in priljubljeni g. Ciril Oblak. Ker je na Viču prav potreba po moškem zboru, ki bo gojil in oznanjal slovensko narodno in umetno pesem, toplo pozdravljamo »Edinost« in želimo mnogo uspeha.

Zobni atelje — dentist
Ivan Radovan
se je preselil
v Knafljevo ulico 4-L.

• **Zanimivo predavanje** g. inž. Stanka Dimnika v sredo 18. t. m. o obrambni pripravljenosti prebivalstva v primeru vojne je privabilo zelo številno poslušalstvo, ki je z napeto pozornostjo sledilo izvajanjem g. predavatelja. Kolo jugoslovenskih sester bo nadaljevalo ciklus sličnih predavanj. Podrobnosti o predmetu in dnevu prihodnjega predavanja objavimo pravčasno.

• **Popravek in obvestilo**. Plesna šola na Taboru sporoča, da se je pri včerajšnjem obvestilu zgodila neljuba pomota ter se vrši redna plesna vaja kot običajno drevi ob 20. uri. Pouk začetnikov se prične točno četrt ure prej. Vabljani.

Avto
za
5 dinarjev

Sokolsko društvo Slovenjgradec priredi 29. oktobra 1939 prvo veliko efektno loterijo

kateri glavni dobitek so: avto (štirisedežna DKW limuzina), tovarniško novo, motorno kolo, šivalni stroj, moderna spalnica, kuhinjska oprema, moško in žensko kolo, plug, foto aparat, fino voljeno blago za moško obleko. Razen tega še veliko število krasnih dobikov. Cena srečki je samo 5 dinarjev.

Srečke se dobijo pri sokolskih društvih in v vseh trafikah dravske banovine. Na želje posameznikov pošlje Sokolsko društvo Slovenjgradec srečke tudi po pošti. Ker je srečk le še malo na zalogi, Vas vabimo, da pridno sežete po njih.

• **Društvo »Dom viso«** šolke bo imelo 28. t. m. svoj VI. občni zbor ob 3. popoldne v prostorih »Domac«. Vse članice vabljene!

• **Lutkovno gledališče Ljubljanskega Sokola** priredi danes ob 15. pravilčno igro »Sovji grad«.

Dr. GREBENC
zopet ordinira

• **Zeni Kovačeva** je mlada bolgarska pianistka, ki deluje kot profesorica carske glasbene akademije v Sofiji. Fosveča se pa tudi koncertnemu življenju in je kot koncertna pianistka na izredno dobrem glasu v vsej Bolgariji, pa tudi v Franciji, kjer pogostokrat nastopa na svojih koncertnih turnejah. Ljubljansko koncertno publiko opozarjamo na koncert odlične Bolgarke, ki bo v petek 27. t. m. ob 20. v mali Filharmonični dvorani. — Prodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matic.

Jeseni resda sladki so maroni, najslajši pa so vedno ČIK-bomboni! Gl. zast. JERAS, Miklošičeva

• **Iz obupa v smrt**. V petek popoldne so v gozdiču med letališčem in Sneberjani našli na drevesu visečega mrtvega človeka. Orožniki iz Vevč so poskrbeli, da so truplo prepeljali v mrtvašnico k Davidi Mariji v Polju. Pri njem so našli papirje, po katerih so ugotovili, da je nesrečno 49 letni železniški zvezničnik France Kovač iz Novih Jarš, zaposlen v skladišču glavnega kolodvora. Bil je poročen in družinski oče, ki je živel v dobrih, urejenih razmerah in tudi s svojo skrbno ni imel razprij. Zadnje dni pa se ga je lotevala nekakšna bolesta potrtost in domaći so bili v skrbih zanj, ker je nekajkrat potožil, da se je naveličal življenja. V petek po-

poldne se je odtihotal z doma. Domači so ga takoj pogrešili in so ga začeli iskati na vse strani, a zaman. Nesrečni Kovač je v težki duševni depresiji odšel v gozdišč in si vzeli življenje. Truplo pokojnika, ki je bil med svojimi tovariši v službi in v domači vasi priljubljen in spoštovan, so včeraj od Device Marije prepeljali na pokopališče k Sv. Križu, da ga pokopajo. Bodi mu ohranjen svetel spomin!

PRIVATNA
KIRURŠKA KLINIKA
Sanatorij Emona

Opremljen z najnovejšimi klinično-diagnostičnimi in terapevtskimi sredstvi, rentgenom, laboratorijem itd.

Renoviran in otvoren.

Sprejema bolnike ob vsakem času.

Izbira operaterja prosta.

LJUBLJANA — KOMENSKEGA UL. 4
Tel. 36-23

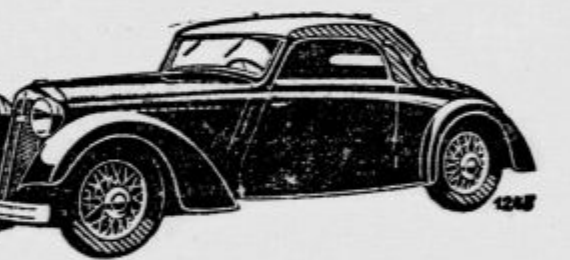
Informacije pisмено in telefonično.

• **Prošnja in zahvala**. M. S., žena slepa-invalida v Ljubljani, Hrenova ulica 14. je svoj čas poslala posameznim ustanovam, podjetjem in zasebnim komitacijam za podporo. Vsem, ki so se velikodušno odzvali, se toplo zahvaljuje, ostale pa lepo prosi, naj je ne pozabijo.

Dr. JANEZ GANTAR
RADOVLJICA
ZOPET REDNO ORDINIRA

• **Gospode**, ki imajo veselje do petja, vabi na podlagi začrtnega dela k sodelovanju pevsko društvo »Ljubljanski zvon«. Dobrodošli v ponedeljek, torek in sredo med 18. in 20. uro, Mestni dom, I. nad. —

• **Plesne vaje** vsako nedeljo ob 15. v dvorani Delavske zbornice. —

Avto
za
5 dinarjev

Sokolsko društvo Slovenjgradec priredi 29. oktobra 1939 prvo veliko efektno loterijo

kateri glavni dobitek so: avto (štirisedežna DKW limuzina), tovarniško novo, motorno kolo, šivalni stroj, moderna spalnica, kuhinjska oprema, moško in žensko kolo, plug, foto aparat, fino voljeno blago za moško obleko. Razen tega še veliko število krasnih dobikov. Cena srečki je samo 5 dinarjev.

Srečke se dobijo pri sokolskih društvih in v vseh trafikah dravske banovine. Na želje posameznikov pošlje Sokolsko društvo Slovenjgradec srečke tudi po pošti. Ker je srečk le še malo na zalogi, Vas vabimo, da pridno sežete po njih.

• **Podrežitev prevoznih s tovarniški avtomobili**. V zvezi s povišanjem cen bencina, nafte, pnevmatik, kakor tudi vsem rezervnim delom za tovarne avtomobile, je članstvo združenja prevoznikov v Ljubljani primorano podražiti tudi prevoze in sicer do teže 5000 kg stane prevoz 6 din za eden prevoznik km, za vsako nadaljnjo tono 1 din več. O tem obveščamo vse stranke, ki se poslužujejo tovarnih avtomobilov za prevoz blaga in jih vjdno prosimo, naj vzamejo gornje na znanje. —

• **JNAD — Jugoslavija**. Danes priredimo društveni izlet v St. Jakob. Zbirališče pred društvom ob 13.30. Vabimo članstvo, da se ga udeleži v čim večjem številu. — Prireditvena sekcija.

• **Nevaren karambol**. Na križišču Blewsove ceste in Knafljeve ulice se je včeraj pripetil razburiliv karambol, ki bi bil kmalu terjel človeško življenje. Po Blewsovi cesti sta drug za drugim pripeljala neki avtomobilist in za 24letni trgovski pomočnik Rajko Stojc z Resljeve ceste na svojem motociklu. Stojc je hotel avtomobilista prehiteti, pri tem pa je prezrl, da boče vozat pred njim zaviti v Knafljevo ulico, zavoljo česar je moral na ovinku s avtom malo globlje proti sredini ceste. Stojc se je s precejšno brziro zaletel vanj in dobil pri padcu nerodne poškodbe, da ga morali prepeljati na kirurški oddelek.

Dolenjske Toplice

Radio terms 38° C.
Vsi, ki trpite na revmatizmu vseh vrst, nevralgijah, išiasu, posledicah zlomljenih, rekonvalescenti itd., obiščite že iz starega veka poznano kopališče, katero je povrnilo izgubljene zdravje že tisočom bolnikov. — Zlizišne cene. Penzija z vso oskrbo in kopeli od din 45.— do din 65.— Zahtevajte prospekt! **UPRAVA**

U—Plesni zavod »Jenke« v Kazini otvori svoje plesne tečaje v ponedeljek 30. t. m. ob 20. z »začetniškimi tečajmi« za novince — dame in gospode. V torek 31. t. m. otvoritev »nadaljevalnih tečajev« z revijo letošnjih novosti: »Booms a Daisy« in »The Park Parade«. Informacije in vpisovanje od 28. t. m. dalje dnevno v Kazini. Dijaki in dijakinje imajo popust. (—)

Iz Celja

U—Uprizoritev »Celjskih grofov«. Mari-borsko Narodno gledališče bo uprizorilo v sredo 25. t. m. ob 20. v celjskem gledališču dramo Bratka Krefta »Celjski grofje« v režiji g. Jožka Koviča. Predstava je za abonama. Neabonanti dobijo vstopnice v prodaji v Slomškovi knjižarni.

U—Upokojujev v orožniški službi. Splošno znani in priljubljeni orožniški narednik in dolgoletni komandir orožniške postaje v Celju g. Franc Jurč je na lastno prošnjo upokojen. S svojim inteligentnim in odličnim nastopom si je pridobil skovno izredno sposobnega orožnika. G. Jurčica diča tudi kremenit značaj in odlično nacionalno prepričanje. Ko odhaja še ves čil in krepek v pokoj, mu iskreno želimo, da bi ga užival dolgo vrsto let!

Stare cene! Vsled velikanske zaloge zimskega blaga prodajam vso zimsko blago po starih, nizkih cenah: suknjo, hlače, barhente, zimsko perilo, jopice. Hubertus plašče za dečke: od din 165.— naprej. Hubertus plašče za velike: od din 240.— naprej. — Prešite odeje iz lastne tovarne najceneje! Vabljeni vsi! Tudi od daleč se vam izplača, ker se res poceni prodaja. Franc Dobovčnik — Celje, Gosposka ul. 15.

U—Splošni šahovski turnir Celjskega šahovskega kluba se je pričel v sredo po vodstvom g. Latinoviča. Udeležencev je 16. Igralci si lahko priborijo lepe nagrade, naslov zmagovalca (50% doseženih točk) ter pravico igrati v ožjem in glavnem turnirju za naslov glavnega igralca in prvaka mesta Celja. Po drugem kolu nimajo gg. dr. Čerin, Kroflič, Reichman in prof. Tavčar še nobene izgubljene točke.

Svetovno znani psihografolog Karmah sprejema obiske v Celju, hotel »Evropa«.

U—Uršula sejem. Včerajšnji letni kramarski sejem v Celju je obiskalo le srednje število prodajalcev in kupcev. Zato je bila tudi kupčija samo povprečna. Zaradi pomanjkanja silinavke in parkljevke v celjskem, laškem in šmarnskem srezu včeraj ni bilo običajnega sejma živine in svinj.

U—Brezposelnost. Pri celjski borzi dela je bilo 20. t. m. v evidenci 260 brezposelnih (162 moških in 98 žensk) nasproti 371 (246 moških in 125 žensk) dne 10. t. m.

U—Nesreča v rudniku. Pri delu v rudniku v Zabukovci pri Zalcu se je v petek okrog treh zjutraj vsula plast premoga na 32letnega rudarja Franca Tratinika iz Zabukovce ter mu zlomila dve rebri in poškodovale ledvice. Tratinika so oddali v celjsko bolnišnico.

U—Nestrpnost. Včerajšnji »Slovenec« je objavil svojevrsten dopis iz Celja, da se je neki celjski obrtnik vrnil v katoliško cerkev. »Slovenec« pristavlja, da je omenjeni obrtnik »spoznal svojo krivoto in se vrnil med svoje«. Pri tem je »Slovenec« previdno zamočkal, da je bil omenjeni obrtnik doslej pripadnik pravoslavne cerkve. Ali je tako pisanje v skladu z versko strpnostjo?

U—Pri Mestnem zavetišču v Medbogu bo dala občina napraviti tople grede in razpisuje zidarska, kleparska in plesarska dela. Ponudbe je treba vložiti že do jutri, 23. t. m., do 10. dopoldne v vložišču na mestnem poglavarstvu.

Iz Maribora

U—Za revne otroke. Članice Zenskega društva bodo kakor vsa zadnja leta, tudi letos pri vstopu na mestno pokopališče na Pobrežju kakor na staro pokopališče v Mariboru pobirale prispevke za pomoč najrevnejši deci. Počastimo spomin pokojnih z dobrim delom in poklonimo mal dar najpotrebnejšim. Odradimo se dinarju, morda dvema. Vsek posamezni darovalci imajo lahko prijeten občutek, da je pomagal olajšati skrb revnih staršev in gorje ubogih otrok.

U—Koristno predavanje. Predsedničin je predaval v okviru tukajšnjega Ljudske univerze predsednik sreskega odbora Rdečega križa v Mariboru g. dr. Ivan Jančič o zgodovinskem razvoju, ustroju in mednarodnem pomenu Rdečega križa. V svojih tehničnih izjavah je navajal tudi statistične podatke, ki se nanašajo na stanje organizacije RK v Jugoslaviji in v dravski banovini. Naglašal je, da so predvsem državni nameščenci člani tega človekoljubnega društva, ki terja zlasti v naši dobi od vseh sodelujočih ogromno požrtvovalnosti in nesebičnosti. Občinstvo je sprejelo predavateljeva izjavljana s toplim, iskrenim aplavzom.

KLOBUKI

kape najnovejše oblike pri »LAMA« Jurčičeva ulica 4. — Prost ogled.

U—Pododbor za gasilsko službo za zaščito prebivalstva pred napadi iz zraka poroča: Prve komisije, ki so zadnje dni pregledovale v smislu požarno policijskega predpisa podstrešja hiš, so končale pregled. Opazilo se je, da je večji del prebivalstva sledil navodilom in podstrešja izpraznil preostali. Ponekod so se sicer še našli precejšnji nedostaki, toda vse tiste hiše gospodarje za enkrat le opominjamo, da podstrešja svojih hiš brezpogojno takoj izpraznijo in očistijo. Čez nekaj dni bodo komisije ponovno pregledale vsa podstrešja, kjer se je ugotovilo nered. Proti vsem, ki se navodil ne bodo držali, se bo kazensko postopalo. Da ne bo nesporazumevanj, ponovno poudarjamo, da se morajo s podstrešja odstraniti vsi premični predmeti in vnetljivi predmeti.

U—Povožena deklica. Na prihovskem klancu je neki osebni avto povozil 15-letno posestnikovo hčerko Magdo Leskovarjevo iz Prihove, ki so jo s težkimi notranjimi poškodbami prepeljali v mariborsko bolnišnico. Avtomobilist se ni zmenil za žrtev in peljal naprej. Sedaj poizvedujejo za njim orožniki.

U—Čim dalje večje zanimanje vlada za zabavno komedijo iz šolskega življenja »Nepravilna ura«. Onim, ki nimajo ob delavnih časa, se drevo nudi prilika, da si ogledajo ta letošnji dramski slager.

U—Krnzarstvo P. Semko Tyrševa 37. Vam nudi ceno kožuho in krznarstvo izdelke. (—)

Navdušeno je sprejela Ljubljana najnovejši, v naravnih barvah (tehnikolor) izdelani

ZALJUBLJENCA

KINO UNION — Telefon 22-21

film najslavnejšega pevskega para na svetu

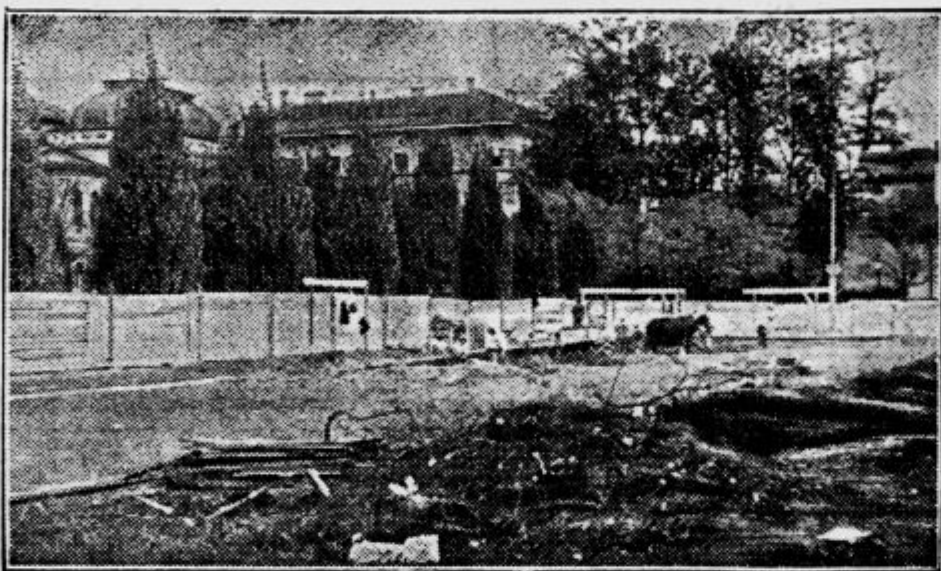
Spomnite se nepozabnih filmov »Rose Marie«, »Beli jorgovan«, »Pesem zlatega zapada«. Najnovejši ta film je ves izdelan v prelestnih naravnih barvah. To je film najbajnejšega razkošja, opereta, prekrasne petje, pravilno lepih revij, muzike, slagerjev, humorja, elegantnih toalet itd. — Predstave ob 10.30 (po znižanih cenah, ter ob 14.45, 17., 19. in 21.15 uri. — Z ozirom na ogromno zanimanje priporočamo cenjenemu občinstvu nabavo vstopnic v predprodaji. Dopoldnjo: Najnovejši FOXOV tednik!

Moderno galerijo zidajo

Ljubljana, 21. oktobra

Za veliko zgradbo moderne galerije so pravkar pričeli temelje. Zidavo tega poslopja so napovedovali že pred leti, vendar so bile poslednje težave odstranjene komaj sedaj. Arhitekti so načrte spreminjali in popravljali in končno je banska

stropnega dela v pritlični višini, prav velika. S 2600 m² bo zidan skoro ves četverkot nad Bleiweisovo, Knafljevo. Levstikovo in Aleksandrovo cesto ob vhodu v Tivoljski dvorci. Tako bo pozidana skoro vsa Bleiweisova cesta od Tržaške do stika s Tyrševa cesto.

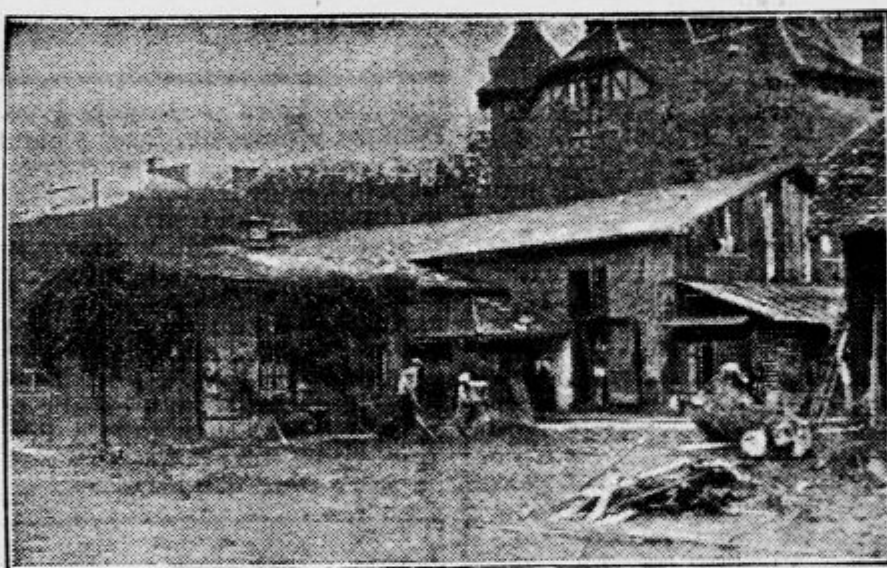

Na stavbišču

uprava zahtevala, naj bo hiša vsa podkletena, kar je stroške za zidavo močno zvišalo. Treba je bilo poiskati novih denarjev, ki so baje sedaj že zagotovljeni. S zemljiščem, ki je v izmeri 3000 m² vredno skromno računano najmanj 3 milijone, bo zgradba veljala dobrih 9 milijonov. Arhitekt Ravnihar, ki je napravil načrte, je poskrbel, da bo moderna galerija tudi na zunanji prav monumentalna. Pročelje bo okrašeno s mnogimi plastičnimi liki, mozaiki in freskami, za kar je v proračunu določena lepa vsota. Tudi po obsežnosti bo moderna galerija, zgrajena razen osrednjega nad-

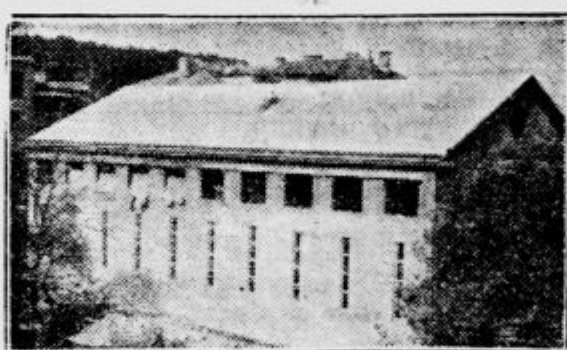
seveda pa s stavbo moderne galerije že zdavnaj ne bomo imeli moderne galerije same. Za njeno ustanovitev bo treba še novih in velikih izdatkov. Poleg denarja bo potrebno tudi zbrati delo, s katerimi bo mogoče napolniti dvorano. Ta dela bodo morala biti taka, da bo obiskovalcu jasno, da je prišel v galerijo umetnosti ne pa v zbirko kuriozitet. Zato pa je nujno, da se naš slikarji in kiparji že sedaj pogloblje v svoje delo, da bodo za par let, ko bo stavba moderne galerije gotova, imeli pripravljena dela, ki bodo vredna mesta v ustanovi s nazivom galerija moderne umetnosti.

Konec povojne improvizacije

Po vojni, ko je ponovno oživela slovenska Talija in je bilo gledališče brez odraškega dekora in rekvizitov, so morali vse te nujne pritlikave nanove ustvariti. Gledališka slikarna in skladišča drame, nekdanja nemškega teatra je bila vse premanjšna za nove potrebe. V naglici so na prostoru ob Knafljevi in Bleiweisovi cesti, koder grade sedaj moderno galerijo, postavili zašilno gledališko slikarno, veliko leseno zgradbo s stanovanjem za slikarja. To je bil le izhod za silo, kajti v nekaj letih so imeli namen postaviti v neposredni bližini obah gledališče zgradbo, primerno velikim nalogam take slikarne združene z delavnicami za krojače, čevljarje, mizarje in druge obrtnike, potrebne za izdelavo odraškega dekora.

Dvajset let je ta zaslišna gledališka slikarna služila svojemu namenu, čeprav je bilo v njej delo težko, posebno v zimskem času. Verjetno pa bi ostala slikarna v tej zaslišni baraki še več let, ko ne bi pričeli z gradnjo moderne galerije. Zato so postavili na dvorišču banovinske hiše na Bleiweisovi cesti nasproti banski palači novo, moderno gledališko slikarno s delavnicami za obrtnike in potrebni stanovanji. Nova slikarna bo prav udobno urejena, bo svetla, zračna in čista ter bo vselej v njej delati. Njena prednost je tudi ta, da je zgrajena v neposredni bližini drame in opere, od obeh oddaljena komaj po dve minuti.

Še pred zimo bo novo poslopje dograjeno, naker se bo vanj preselila slikarna in obrtniške delavnice, ki so se doslej dregale v že sicer pretesnem opernem gledališču.

Olga Balonova na zadnji poti

Maribor, 21. oktobra.

Včeraj in danes je bilo nešteto ljudi v kapelici mestnega pokopališča na Pobrežju, zlasti pa mladine, ki je prišla kropiti nepozabno dobrotnico gospe Olge Balonove. Na mrtvaškem odru je bilo polno krasnih vencev v počastitev spomina velike slovenske žene. Danes ob 15. so jo položili k večnemu počitku v grobnici na franciškanskem pokopališču. K poslednjemu slovesu se je zbralo pred kapelico na mestnem pokopališču na Pobrežju mnogo častilcev, znancev in prijateljev nepozabne Olge Balonove. Med njimi so bili predstavniki najrazličnejših poklicev in stanov, profesorji, učitelji, sodniki, obrtniki, trgovci, dijaki, delavci itd. Zbrani so bili sploh predstavniki vsega mariborskega nacionalnega življenja in predstavniki vseh dobrih delnih družtev. Med pogrebci so bili tudi številni odličniki, med drugimi minister v p. dr. Albert Kramer, bivši podban dr. Pirkmajer, dr. Milko Brezigar kot predstavnik konzorcija »Jutra«, mestni župan dr. Juvan, predsednik okrožnega sodišča dr. Hudnik, šef državnega tožilstva dr. Zorjan, zborniški svetnik Ferdo Pinter, odposlanec Sokola z zastavo in župnik starostar dr. Milan Goriskom na čelu. Ko je franciškanski župnik Landergott opravil ob asistenci duhovščine predpisane molitve, so pevec društva »Jadran-Nanos« ubrano odpeli »Vigrede« pod vodstvom častnega pe-vodovdja Jožeta Laha.

Zatem pa se je razvil dolg spreved, ki je krenil izpred kapelice na franciškansko pokopališče. Po nagrobnih molitvah je spregovoril najprvo franciškanski župnik Valerijan Landergott. Proslavljal je zasluge pokojne kot velike dobrotnice ubogih in pomoči potrebnih, ki ni nikdar nikomur odrekla svoje podpore. Vse svoje življenje je bila vzornica, ki se je izžepala v delu za druge. Zatem se je poslovi in plemenite pokojnice šolski upravitelj in bivši mariborski župan Viktor Grčar Spregovoril je v imenu Počitniškega doma kraljice Marije na Pohorju, ki je bil torišče neutrudne delavnosti in vzorne požrtvovalnosti pokojne Olge Balonove. Podčrtal je velike in trajne zasluge pokojnice za razvoj in rast Počitniškega doma na Pohorju. Potem, ko se je sklonil nad odprto jamo sokolski prapor, je spregovorila še v imenu mariborskega narodnega ženstva ravnateljica Stupčeva, ki je poudarjala zlasti velike zasluge pokojnice na nacionalnem polju. Olga Balonova je začela takoj po prevratu s popiranjem vsega humanitarnega dela in je neumorno do zadnjega utripa lajšala gorje revnih in siromašnih. Pevci so odpele še turobno žalostinko »Človek glej«, nato pa so padle prve grude na prerani grob Olge Balonove. Pod Pohorjem je našla svoje poslednje počivališče. Njena podoba bo svetlo in trajno živela v spominu vsega Maribora.

Nande Tušar

Ljubljana, 21. oktobra

V Leonišču je davi po kratki, a hudi bolezi umrl g. Nande Tušar, pekovski mojster iz Medvedove ulice v Ljubljani, komaj 41 let star. V njem je nacionalna Ljubljana izgubila enega redkih delavcev in borcev, ki je na zgleden način družil v sebi odlike preprostega, skromnega človeka in požrtvovalnega, gorečega organizatorja in voditelja, ki nikdar ni dobri stvari odtegnil dela in podpore, ne da bi bil kdaj pričakovano priznanja in zasluge, a kaj šele nagrade.

Rodil se je Nande Tušar v Gorenji vasi na Gorenjskem leta 1898. Po končani šoli se je posvetil pekovski obrti in leta 1925. ustanovil svoje podjetje. Čeprav mu je delo v stroki jemalo mnogo časa in čeprav se je z vso tiho ljubeznijo posvečal svojemu domu, je vendar našel še zmerom dovolj prilike in volje, da je vzpodbudno in s lepimi uspehi posegal v nacionalno življenje. Nikoli ni silil v ospredje, tudi na javni pozornici je ostajal prijeten in družaben, kakor je bil doma ali v ozkem krogu svojih prijateljev, in prav zato je njegovo delo obrodilo toliko spoštovanja vrednega sadu. Sokolskemu društvu Ljubljana-Siška je naklonil dober del svoje vne-me in požrtvovalnosti, o čemer bi mnogo vedeli povedati šišenski Sokoli. Lani je bil izvoljen za starostu in pod njegovim vodstvom so se sokolske vrste v Šiški v kratkem času strnile in razgibale v poživilni delavnosti. Kot navdušen Slovan, ki mu slovanstva ideja nikoli ni bila prazna romantika in zato tudi v vseh homatijah modernega časa nikoli ni obupal nad njo, je s velikim veseljem sodeloval na sokolskih in drugih nacionalnih prireditvah večjega stila. Tako se je udeležil vesokolskih zletov v Pragi in Sofiji, ki jo je še letos ponovno obiskal, da utrdi duhovne in stvarne vezi med svojim društvom in bolgarskimi Junaki.

Naši jubilaranti

Gospa šentičeva

je, kakor smo že včeraj poročali, 20. t. m. praznovala svojo 60letnico pri svoji hčerki Mariji, učiteljici v St. Pavlu v Savinjski dolini. Častitljiva gospa je vdova nadučiteljca Frana Šentice, ki je dolga leta služboval na Prevorju.

G. Karel Malovrh

V torek bo slavil v Hraštniku svojo 60 letnico ravnatelj Konzumnega društva rudarjev g. Karel Malovrh, ki je zagorad rojak, potomec steklarske rodbine, bo pa letos minilo že 30 let, ko je prišel kot poslovođa konzuma v Hraštnik. G. Malovrh je član vseh delavskih stanovskih in kulturnih društev in je kot tak pred vojno organiziral mnoge delavske prireditve, ki so imele vedno le slovenski značaj. Mnogo je pripomogel pred vojno pri obratitvi slovenskega Hraštnika. V prevarnih dneh je bil podpredsednik narodnega

sveta v Hraštniku in ko so bili imenovani prvi slovenski občinski posveti, je bil član svetova trboveljske občine. Od takrat deluje že v občinskih upravah in je bil leta 1934. izvoljen za župana nove občine Hraštnik — Dol, kateri še danes vzorno županuje. Najbolj ga diči lepa lastnost, da je socialno čuteč, kakršen pač

ZVOCNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠISKI — Telefon 41-79.

Glasbeno delo o življenju in ljubezni enega od največjih glasbenikov

MOZART

V naslovni vlogi Stephen Haggard, nadalje Liana Held, Victoria Hopper. Predstave: danes samo ob 7. in 9. uri (predstavi ob 3. in 5. uri radi pogreba brata staroste odpadeta) — In jutri ob pol 9. uri.

Prihodnji spored: SISI

Prav kakor Sokoli pa bodo Nandeta Tušarja v svoji sredi težko pogrešale razne strokovne in humanitarne, pa tudi ostale nacionalne organizacije. Dolga leta je bil odbornik Obrtniškega društva v Ljubljani in preko njega član uprave Zveze obrtniških društev za dravsko banovino, ki jima je daroval mnogo dragocenega časa. Več let je zastopal obrtništvo v davčnem odboru, a bil je, razume se, tudi marljiv član Zdrženja pekov in znan strokovni predavatelj iz pekovske stroke. Na njegovo pobudo je bilo lani ustanovljeno društvo Skrb za mladino v Šiški, ki mu je bil tudi izvoljen za predsednika. Marljivo se je udeleževal v krajevni organizaciji JNS za Šiško, ki ji je bil skrben blaginjski Zvestega, delavnega člana pa je v Tušarju izgubilo tudi strelsko društvo Bellevue.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo jutri, v nedeljo, ob 16. popoldne izpred Sokolskega doma v Šiški na pokopališče k Sv. Križu. Poleg matere gospe Helene, sester Olge por. Praprotnikove, Angele, Štefi por. Majeričeve, Julke por. Vrečkove in br. Albin žalujejo za njim soproga gospa Tončka, sin Zarko in hčerka Magdalena. Nandeta Tušarju ohranimo časten spomin, njegovim preostalim pa iskreno sožalje!

Gospa Karolina Vončina

V Mežici je v krogu svojih dragih praznovala gospa Karolina Vončina svojo 70 letnico. Rodila se je 21. oktobra 1869. v

Idriji v znani in ugledni Serjunovi hiši. Njen oče je bil posestnik, urar in kavar-nar ter je bil izvoljen tudi za idrijskega župana. Mati Ivana je bila potomka ugledne Kosove rodbine. Sladni starši so svojo hčerko Linko šolali tudi v Ljubljani, kjer se je s posebnim veseljem in pridom zavzemala za glasbo in je pripravljala svojim staršem mnogo veselja, kadar je na čitalniških besedah nastopala s klavirskimi točkami. Poročila se je s mestnim tajnikom Francetom Vončino in se je rodila v srečnem zakumu 6 otrok, od katerih pa sta dva že v nežni mladosti umrla. Že zgodaj vdovela je živela samo za svoje štiri sinove, ki so se drug za drugim po prevratu izselili iz Idrije in so vsi našli svoje nove domove v Mežiški dolini. Slavljenci želimo tudi mi še mnogo jubilejev,

Povratek odprave iz Tibeta

Italijanska ekspedicija, ki se je bila avtočas odpravila v Tibet, se je te dni vrnila domov s ladjo »Cesar«. Odprava se je mudila pet mesecev v tibetanskem ozemlju. Vodil jo je dr. Tucci, ki poroča, da prinaša domov važne geološke in zemljepisne izsledke.

Postani in ostani član Vodičkov družbe!

USODA BOROVNIŠKEGA VIADUKTA

Zgrajena bo nova odvojna proga v dolžini 10 km

Borovniški most je bil trd oreh inženjerjem že za dobo dovršitve načrtov in tudi gradbe same pred 90 leti, a danes je problem v ohranitvi in vzdrževanju tega gradbenega kolosa. Iz dnevnega časopisa vemo, da se je prelilo že mnogo črnih sram, zaradi fantastičnih poročil neugnanega kolporterja, temveč tudi zaradi skrbi pri vodjah raznih pisarn strokovnih oddelkov, gradbenih sekcij in udeležene uprave. Nikdo ni hotel podati prave, odkritostne in verne slike o tem impozantnem objektu. Pogled na 23 odnosno 25 kolon v dveh nadstropjih, ki se vijajo v lahkem loku od vznožja pobočij vzpetin Planine in Trebavnika preko mirnega potoka Borovnišnice, je očarujoč; neizbrisen in nepozabljen osta-

jev ter jih stavili na razpolago prazni državi blaginji, če dobi mesto Ljubljana vsaj v neposredni bližini svojo postajo. Takrat se je pojavila zopet nova trasa preobjektirane proge prav po trasi sedanje lokalke Ljubljana-Vrhnika. Od tu naj bi se spenjala železnica proti Logatcu, po načrtih in nasvetih, ki so nam ostali še ohranjeni v arhivih, pa tudi v smeri proti Podlipi in Poljanski dolini. Omenil sem tudi že v nekem prejšnjem mojem članku, »Vorschlag zu einer Eisenbahn etc.« profesor anatomije na Dunaju dr. Christ. August Voigt leta 1850, ko je padla že odločitev za sedaj obstoječo progo preko barja, Borovnice in dalje, zgraditi progo po podze-

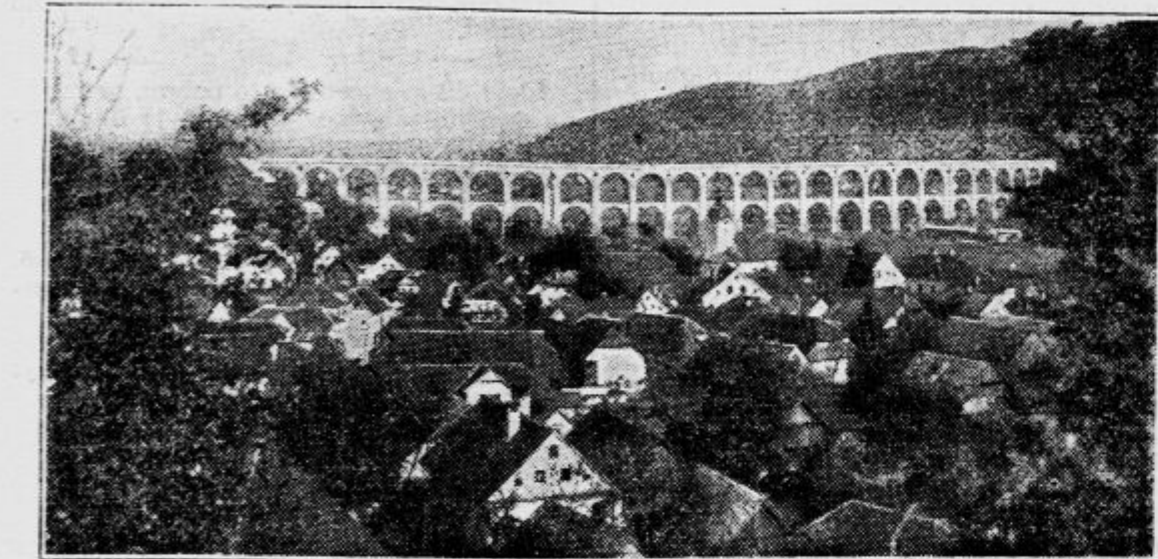
dotrpeli deli obokov z betonskimi plombami, se niso obnesli. Zdrobili so se in izpadli. Hrastove zagode prehitro strojno ter tudi niso odporne, da bi nadomestovale nastale vrzeli.

Poleg navedenih notranjih »boleznij«, trpi borovniški viadukt tudi na bolečinah v »nogah«. Nekoliko resnice so res napisali o tem naši časopisi. Pretiravali pa so, ko so poročali, da trpijo rosti nosilnih stebrov zaradi osušenja Ljubljanskega barja. Tu di trditve, da so hrastovi piloti, zabiti v dno močvirja, zaradi nahajanja med zrakom in vodo odnehali ali celo strohneli, ne odgovarja povsem dejstvu. Zaradi tega bi mogel most prenašati še dolgo vrsto let težko pezo brzih vlakov. Predvsem trpi nosilnost viadukta na dotrajani vrednosti gradiva v obokih samih.

Zato so se odločili strokovnjaki za odvoj proge med Preserjem in Borovnico. Treba se je izogniti prehodu od brega Planine in Trebavnika preko pol kilometra široke doline nad tokom potoka Borovnišnice ter speljati progo okoli vasi Borovnice, tako da preide bodoča zamisljena trasa v sled tirov obstoječe proge v bližini sedanje postaje Borovnice z nadaljevanjem proti Verdu, Logatcu in Rakeku.

Načrti odcepitve

Po zamisli poklicnih inženjerjev, ki svojih idej in načrtov še niso spravili na papir, naj bi se odcepila nova proga neposredno za železniškim mostom preko Ljubljane v bližini sedanjega postajališča v Preserju. Trasa jo ubere na desno, tako da je obstoječa dvotirna proga vedno na levi strani nove bodoče železniške poti. Proga se včasih približa, deloma pa tudi oddaljuje cesti Borovnica—Podpeč ter teče brez večjih ovinkov po nizkem nasipu. Pot železnice tira dalje proti naselbinu Breg ne glede na morebitne ovire. Zaradi tega bo morala pa-

ne vtis pri pogledu na to stavbo. »Kdo te je ustvaril?« je naše vprašanje. Iz arhivskih spisov in strokovnih knjig nam je znano, da je bil med mnogimi drugimi podjetniki proge Ljubljana—Trst na odseku Zalosna gora—Borovnica—Logatec podnajemnik višji inženjer Arcari, ki je gradil ta del proge. Vendar nam ni točno poznano, če je imenovan gradbenik zidal takrat tudi enega največjih evropskih železniških objektov. Le en sam vir mi je na razpolago, v katerem je navedeno ime graditelja borovniškega mostu. V Štajerskem Gradcu je živel pred leti inž. Reinhold Eisl. Temu so rodbinski člani ob njegovi visoki življenjski obletnici spesnili prigodno pesmico, ki ga slavi kot ustvaritelja močnega stavbe. Naj mi bo dovoljeno, da citiram dve kitici obdobje čestitke, ki se je glasila v izvirniku:

Beim Bau der Karstbahn hat er
Erfolgreich operiert
Als Ingenieur des Staates
In Franzdorf reussiert.

Was er den grossen Meistern
Der Technik abguckt,
Beweist für alle Zeiten,
Sein Werk, der Viadukt.

Te skromne vrstice, ki so gotovo le bolj izliv prisrčnosti, kakor pa pesniškega poleta, nam kažejo vsaj nekoliko smeri, kdo naj bi bil »oče« ponosnega borovniškega mostu.

Bilo je šest načrtov

Z vsi gotovostjo trdim, da zgradba odnosa premostitve borovniške doline kakor tudi polaganje železnice preko ljubljanskega barja pri takrat poznanih tehničnih znanjih in sredstvih, ni bila lahka stvar. Zato moremo zasledovati še počeni od leta 1836, ko so nastajali prvi načrti za zgradbo proge od Dunaja preko naših pokrajin do Trsta, razne variante, kje naj teče ta tako važna železna cesta. Iz arhivskih zapiskov je razvidno, da je imel inž. Fojkar s sedežem v Postojni nalog, preštudirati možnost, da bi stekla proga preko nam bližjega kraškega terena v zaseki Iškega Vintgarja. Več odredov pionirjev je raziskovalo teren v okolici Logatca, Rakeka, Postojne in dalje v notranjem predelu, na katerem naj bi bilo najugodnejše položiti progo ter preriti skozi trde kraške skale do Jadrana. Mnenja sem, da so bile preizkušnje težke, kajti v poznejših letih je nastala nova zamisel: izogniti se vsem ugotovljenim težkočam ter speljati progo mimo Ljubljane ob Savi proti Gorenjski mimo Medvoda in Škofje Loke po Poljanski dolini v korito Idrije in od tu dalje proti Gorici in Trstu. Ko so ljubljanski pridobitni krogi, trgovci in drugi interesi zvedeli o teh načrtih, o bojkotu krajske prestonice, so nabrali skoro milijon goldinar-

meljskih kraških jamah. Ohranjenih nam je ostalo šest različnih variant in načrtov, ki dokazujejo razmišljanja pred končno in definitivno odločitvijo za sedanjo traso.

Kako so zidali

Skoraj sem zašel na stranpoti. Ostanimo pri temi, ki je v naslovu članka! Prizemljiski stebri borovniškega mostu so zgrajeni iz mogočnih in težkih kamenitih blokov. Še danes živeti edini vir — upokojen železniški čuvaj — mi je z zanosom pripovedoval o vznikih, ki so prevažali ogromne kamnite sklade iz preserskih kamnolomov v Borovnico. »Trpeli so vzniki in živina«, je pristavil, »a služili so lepe denarce«. Z veseljem in natančnostjo je opisoval veseli dogodek, ko se je vozil cesar prikrvit z vlakom preko mosta. »Ves je bil v železini in na parapetnih zidovih je gorelo na tisoče lučic, ki so vplivale v večernih urah bajno na ogromni sklad zidovja«, je nadaljeval duševno čil starček, ko si je privezal dušo z dobrim cvičkom.

Oboki prve in druge etaže so zgrajeni iz opeke, ki so jo pripravljali na licu mesta. Ogromno gradiva leži v tem 500 m dolgem in 40 m širokem mostu. Že pri gradbi je mislil stavbenik na odtok vode. Toda nikakor ni skrbel za neobhodno potrebno izolacijo. Morda je bila prvotna izolirna snov teptana ilovica, kakor jo je mogoče opaziti na še sedaj ohranjenih mostovih in propustih iz prve gradbene dobe te dvotirne proge. Kajti šele leta 1905 je bila privrta asfaltirana gornja plast mostu ter s tem vsaj nekoliko boljše zavarovan stavbni material pred uničujočo vlogo. V zadnjih letih pa je bila napravljena preprotna odgovarajoča izolacija vse gornje mostovne površine med timo postelje in gradbenim materialom samim. Toda vsekakor že prepozno. Z ob časi je zmečkal trdnost opeke v toliki meri, da je bila varnost prometa z normalno brzino s tako težkimi stroji in s tako hitrostjo ogrožena.

odpornost popušča

Pazljivo oko odgovornih činiteljev pri progovzdrževalnih sekcijah se ni varalo pri raznih pregledih objekta in neprestanih zboljšavah in izmenjavah opeke, da v notranjosti zgradbe viadukta preveč popušča trdnost materiala. Posebno malo odpornosti je pokazala v notranjosti obokov se nahajajoča stara mokra opeka. Tudi stari gradbeni material ni bil dosti boljši. Preiskave na domačih znanstvenih zavodih so pokazale nezadostno tlačno trdnost kg cm² v primerjavi z novo sedaj izdelano opeko. Toda nikdo ni kos nalogi, da bi se mogel pri istočasnem temeljitim zboljševanju in izmenjavanju obokov vršiti tudi istočasno neoviran vlakovni promet preko njih. Poskusi, da bi se zavarovali posamezni

sti marsikatera, v samotni dremajoča hišica ter se izogniti bodoči trasi in tudi nekaj približkov bo zavrnilo ter bo njihova sestavina uporabljena za bodoči spodnji stroj. Neposredno pred vasio Bregom naj prekoraj proga potok Borovnišnice. V lahkem loku obide proga vsa samo, ne daleč za sedanjo Šviglijevo žago. Med potjo se pajdaši trasa z mirnim potokom Borovnišnice enkrat v daljši, drugi v krajši oddaljenosti. Cilj je, da se proga čim prej povzpne do vasi Borovnice same. Še enkrat preseka trasa cesto proti Podpeči. Nato pa se spusti pod sredino obstoječega viadukta, kjer se bosta sekali pravokotno sedanja na mostu se nahajajoča in bodoča, v ravni položena proga.

Kmalu za borovniškim mostom, na ravni za pokopališčem in med Kobijevo žago proti bregovom Planine je mesto bodoče nove postaje Borovnice. Povsem verjetno je, da dobi prijazna vas moderno, razmeram in potrebam urejeno novo postajo poslopje z vsemi napravami kakor danes. Ustrezajoča nova kurilnica bo morala ostati še nadalje. Od tod dalje se bodo morali rivati težki tovorni vlaki, da dosežejo višino sedanje obstoječe proge na današnjih postajnih napravah na pobočju Trebavnika.

Od bodoče postaje Borovnice dalje se drži proga ob vznožju bregov. Kmalu se spusti preko potoka Borovnišnice ter se dviga s primernim vzponom za vasio Dražico. Proga preide v elegantnem loku ravno, reže se cesto Borovnica—Pekel, se spusti mimo Majaronove žage ter ponovno prekoraj potok. Ko doseže pobočja bregov v bližini Borovnice, se vzpne proga krepko ob re-

žila za spomin gospodinja. Tudi ostali so bili primerno otovorjeni. Razigrani smo ticali po mastni floci, ki se nam je v debelih plasteh nabirala na podplatih. Z vseh strani so pota, steze in kolovozi bruhalo na glavno cesto nove oddelke skorje vojske. Že debelo zamudo, ki pa jo je izenačila še večja zamuda vlaka, smo prihrumeli na postajo, ko se je iz daljave še čul grohot prihajajočega vlaka.

Čez pol minute se je začel splošni napad na vozove. Take stvari dobro poznam in vem, da so povsod izvestni posamezniki, ki so o vsem bolj poučeni kot brezglava množica. Tudi tu sem ugriz gručo, ki se ni razburjala, prerivala in kričala. Pridružili smo se ji in kmalu zvedeli, da bo priklopljeno še nekaj voz, tedaj bo šele veljalo naskočiti. Nasokoli ni bil težak. Opazil sem celo, da je od voza, ki smo ga imeli na piki mi, vsakdo odskočil, kar mi je bilo jasno šele, ko smo že zavzeli postojanko. Bil je drugi razred. Kaj sedaj? Pobrat se ali ostati? Odločili smo se za slednje, naj pride, kar hoče. Nekaj takisto slepih je prodilo za menoj, tudi nje je obilila zona, ko so zagledali blazine. Pa sem jim dejal: »Tudi mi imamo listke za tretji razred, ostanimo vsi tu, čim več nas je, tem težje nas bo oblast pometala ven«. Besede so le preveč vžgale in kmalu je bil voz prenatrpan s tretjerazredniki, ki so so takoj uveljavili svoj proletarski način življenja. S košarami in kovčgi smo zadelali vse vhode in prehode, nekdo je v boju menda le preveč mahal s kovčkom, pobli je vsebino in iz kovčka je teklo po hodniku v debelih kurkih vinaki sok, se prelival po vozu v potokih, tvoril lužice in ves voz je kmalu zadisal po vinakihi izparinah. Gazili smo z ilovnatimi čevlji po teh lužicah in ko bi trenil je bil voz ponikan globoko pod svojo odlično rimsko številko.

Deco smo položili po blazinah, matere so se z zadovoljstvom gugale na njih, le poglavarjem družin je bila na čelu zapla-

BABYMIRA krema

SE USPEŠNO UPORABLJA ZOPER SPUSCAJE, RANE, PRASKE, OPEKLINE, HRASTE, LISAJE IN VSE NEČISTOSTI KOŽE PRI OTROCIH IN ODRASLIH. NAGLO SUŠI OD ZNOJA ALI MOKRENJA OPALJENO IN ODRGNJENO KOŽO. DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH IN DROGERIJAH PO CENI DIN 10.— ZA SKATLICO.

rih med njo. Prezirajoč hiše in gospodarska poslopja se vzpenja vlak vedno višje in višje, dokler ne doseže s pomočjo dveh predorov v dolžini 42 odnosno 40 metrov višine sedanje proge ter se vključi vtrice obstoječe kurilnice v progo proti Rakeku.

Novi del prelozene proge bo meril skoraj 11 kilometrov. Do viadukta je proga vodoravna, odnosno se vzdiguje le v nepomembnem vzponu. Šele na koncu bodoče postaje se začne dvigati ter se vzpenja do največ 11 promil, to je: na vsakih začetih 1000 m za 11 m, torej se na ta način prilagodi napetosti odnosno dviganju že obstoječe proge proti Rakeku.

Malo bomo še počakali...

Položitev nove proge zahteva ogromna zemeljska dela. Za ustvaritev spodnjege stroja, nasipov in drugih terenskih del je treba premetati skoraj 300 tisoč kub. metrov materiala. Za progo in železniške na-

prave se bo porabilo okoli 11.000 m² sveta, ki ga je treba razlstiti. Stroški za predvideni spodnji in gornji stroj ter za visoke stavbe znašajo nad 40 milijonov dinarjev. Pri kalkulaciji da znaša vrednost materiala na morebitni opuščeni progi, se znižajo izdatki na vsoto 28 do 30 milijonov dinarjev.

Vendar ne smemo misliti, da bo pristopila železniška uprava že k izvedbi načrta. Morda se celo 10 let ali več bo minilo medtem, kajti borovniški viadukt bo pri zmanjšani brzini, ki je dovoljena sedaj, še dolgo kljuboval ter vzdiral pezo in hitrost vlakov. Pri merjenju stalnosti mostu so se pokazali le neznatni vodoravni tresljaji, do čim so bila navpična tresenja malenkostna. Borovničani se bodo lahko še nekaj časa ponašali z impozantnim mostom. Kakšna pa bo njegova usoda v bodočnosti, o tem danes ni časa in tudi ne vzroka za prerokovanje. Mušček

Za zaščito Ljubljane pred letalskimi napadi

Mestno poglavarstvo je ustanovilo poleg posebnega referata še poseben zaščitni urad

Ljubljana, 21. oktobra. Delo za zaščito mesta proti letalskim napadom je zadnje čase postalo zelo živahno in obširno. Na tem polju je že mnogo pripravil in opravil dosedanj Odbor za zaščito mesta pred zračnimi napadi, ki ga je mestna občina ustanovila že l. 1933 in smoga na kratko imenovali OZAM. Še pred letošnjo pomladjo pa je bil za te namene pri mestnem vojaškem uradu osnovan tudi poseben referat, ki je poskrbel za vse najvažnejše zadeve tega vprašanja. Gotovo se obširnost spominja še zatemetitev in raznih vaj za primer napadov iz zraka, saj je ta urad uredil vse, da bi Ljubljana v primeru resnega napada olajšala njegove posledice brez večje nevarnosti za življenje in premoženje prebivalstva.

Priprave Ljubljane na tem polju seveda niso bila osamljena, saj so državne in banovinske oblasti skrbce po vsej državi za pouk in pripravljenost v primeru napadov iz zraka, kakor so to storile v prav obsejni meri tudi druge države že tedaj, ko so uživale še vse blagor miru. Zato pa se zaradi živahnosti dela na tem polju nikakor ne smemo razburjati, saj delamo sedaj šele to, kar so drugje uredili in napravili že mnogo pred nami.

Čeprav na srečo z zelo oddaljenih bojni poljan prihajajo tolažilna poročila, da v sedanji vojni nikoder ne uporabljajo plinov, in čitamo tudi slovesna zagotovila, da se ne bodo nikdar in nikoder več posluževali teh nečloveških bojnih sredstev, vendar nikakor ne smemo zanemariti svoje svete dolžnosti za varstvo življenja in premoženja občanov. Zato je mestno poglavarstvo ljubljansko organiziralo. Krajevni odbor za zaščito mesta in poleg zastopnikov raznih oblasti vanj poklicalo tudi zastopnike hišnih posestnikov in gospodarjev. Za strokovna tehnična vprašanja je pa organiziran Krajevni tehnični odbor, ki se peča prav z vsemi vprašanji tehnične zaštite mesta pred zračnimi napadi. Tudi v tem odboru sodelujejo zastopniki najrazvostnejših oblasti in tehničnih korporacij s svojimi strokovnjaki, seveda so pa v njem tudi zastopniki hišnih posestnikov, da sta oba ta dva odbora trajna vez med oblastmi in strokovnjaki ter med vsemi sloji prebivalstva.

Da se pa to veliko delo čim bolj strne in pospeši ter obema odboroma olajša mnogostranska in težka naloga, je mestno poglavarstvo ustanovilo še poseben zaščitni urad kot XI. oddelek mestnega poglavarstva.

Mestni zaščitni urad je razdeljen na dva velika oddelka. V I. nadstropju desnega poslopja magistrata, torej v hiši na Mestnem

trgu št. 2, kjer je imel prej svoje prostore obrtni oddelek, posluje sedaj oddelek za splošno zaščito, torej za prehrano, podporo, mladinsko skrb, oddaljitve itd.

V II. nadstropju kresije pa v mestnem tehničnem oddelku posluje drugi oddelek zaščitnega urada, namreč oddelek za tehnično zaščito.

Oddelek za tehnično zaščito pred napadi iz zraka ima mnogo zelo raznovrstnih in zelo odgovornih nalog, predvsem pa omenjamo nadzorstvo glede zaklonišč v privatnih hišah, napravo javnih zaklonišč, vsa gasilska vprašanja in odstranjevanje morebitnih ruševin s cest, reševanje podstih, preskrobo z vodo, maskiranje važnih zgradb, nadalje pa seveda tudi vso skrb za obnovu poškodovanih naprav. Za vse te namene je potrebna organizacija, ki sega v najrazličnejše stanove in združuje poklice do najrazvostnejših obrtnikov in delavcev. Seveda ima pa ta oddelek med svojimi dolžnostmi tudi obveščanje morebitne nevarnosti. Za najrazličnejše naloge sedaj oddelek za tehnično zaščito namerava zbirati in izbirati ter organizirati za vsako nalogo posebne ekipe, ki bodo izločane in preizkušene za vse potrebe in naloge. Že danes lahko omenimo, da je zaradi učinkovitosti zaštite pred zračnimi napadi Ljubljana razdeljena na 14 delov. Pri tem so upoštevane vse činjenice, da bo periferija mesta in občine prav tako zavarovana in varna kakor središče mesta. Vsak tak okraj bodo varovale posebne stalne zaščitne ekipe. Da se pa občinstvo ne bo vznemirjalo brez potrebe, še posebej opozarjamo, da bodo te ekipe opravljale svojo človekoljubno službo seveda le v vojnem času, sedaj se bodo pa še o pravem času vsega učile in vadile za skrajni primer, ki nas pred njim Bog obvaruj! Pri vsem tem pa moramo še omeniti, da imamo v Ljubljani za zaščito pred napadi iz zraka popolnoma izvežbanih že blizu tisoč oseb, a sedaj bo mestna občina ta dobro izvežbani kader še tako pomnožila, da nam ne bo treba več imeti skrbi pred kakršnimikoli presenečenji.

— Pri ljudeh, ki jih pogosto nadleguje zapeka, vsled česar imajo vrenje v želodcu in črevih, pospešuje se temeljito čiščenje celotnega prebavila s časo naravnega »Franz-Josefove« grenke vode, zaužiti zjutraj na tešče. Z uporabo »Franz-Josefove« grenke vode se naglo odstranja belina z jezika, ki se nakopiči vsled zapeke, obenem se pa doseže tudi boljši tek.

Ogl. reg. S. br. 30674/35.

Florijan Keuper:

S škorci v dolenjskih vinogradih

Prišlo je oni dan z Dolenskega uljudno vabilo, zabeljeno z ljubko grožnjo: »Če vas ne bo, vam bomo zamerili za vse večne čase. Že ono nedeljo smo vas čakali zman in je pečeno kokoš naposled snedla mačka. Ko smo pazili, kdaj se pojavi vaša karavana izza ovinka in so se razblinile zadnje naše nade, — vsi so prihajali, le vas ni bilo —, smo pogrešili kakega in odkrili, da se je z njo pod brado mastil veliki muc Cmokavzar. Tak za božjo voljo, pridite mo: trta je obrodila, da nikoli tega, breskve, slive, orehi in jablane so polne, da se lo-mi-vo, potrgalke je tako sladka, kakor že več let nismo take pridelali. Lansko je dal bog, letos smo pa stvar sami vzeli v roke, kakor to pravimo od pamtveka na Dolenskem...«

Ni kaj reči takemu pismu in odločili smo se, da pojdemo. Že v soboto smo pripravili nahrbtnike, košare, steklenice in pletenice. Malo sram naju je bilo z ženo: bilo je, kakor da smo se odpravili na razbojniški pohod, mladež je tudi hrumela temo primerno. Ko smo stopali v vlak, naju je sramežljivost minila, saj se je skoraj pol mesta odpravljalo na množestveno be-ro. Iz nekega okna mi je pomikoval in kričal prijatelj Leontij: »Le noter! Škorci so se vzdignili nad dolenske vinograde. Ne vem, če bo za nami ostal še kak grozdek za pod prešo. Škorci...« Njegov glas se je izgubil v splošnem trušču in boju za romantiko tega boja nego za udobno potovanje brezstevilne jate škorcev.

Na prvih postajah izstopajo lovei in maloštevilni izletniki, da se škorci lahko malo razmaknejo. Jata ne gre vsa na en kraj. Vsakdo ve, kam ima iti in le temu smotnemu redu gre hvala, da nas vsa Dolenska ne čaka ob prog, oborožena s ko-

li, vili in cepci, da odvrne strahotno najezdo. Ko je prišla vrsta na nas, smo se izkrcali brez večjih nezdov, pozabili smo v vlak, le en dežnik in Marjan je lo-dil odšel razoglav, zatrujejoč, da kape sploh že zdoma ni bil vzlet, kar se je kasneje seveda izkazalo kot prazen poluraden demant z vsemi slabostmi takih slovesnih izjav.

Prodrali smo v gorice. Nobenega odpora ni bilo in ko smo prišli na lice mesta, so nas bili odkrito vesel — ljubezniv narod so Dolenci. Niso vedeli, kaj bi nam vsega znesli skupaj. Razoglav Marjan je pobaral gostitelje, da li so to pot varno zaprli Cmokavzarja. Mladi dež je realnih nagnen in dobro mu je delo pomirljivo zagotovilo, da muc sicer ni zaprt, da pa je ono drugo še v ponvi, kjer prijetno p-cvrčava. Nato smo se razpršili po vinogradu in po sadovnjaku. Dobro vzgojeni ljudje smo in gospodar nas je moral opetovano opominjati: »Kar vam je najbolj všeč, tisto odtrgajte! Čim lepši je grozd, kar odtrgajte ga, izberite si najslastnejšo breskev!« Slitnih pozivov še nisem doživel, toda Vsevišnjemu, ki ljubi pestrost v svojem stvarstvu, se je zahotelo ustvariti tudi tip dobrega čudaka, kar se mu je imenitno posrečilo.

Kako naj opišem prekrasni dan v vinogradu? V to ne zadostuje niti ogenj mlade potrgalke, ki smo je na veliko veselje gospodarjevo popili precejšnje množine. Ni bila še vino, niti most, bila je enostavno še grozdni sok, sladak, bavljiv in piten. Le prehitro je prišel čas ločitve, kakor se tako lepo pravi v vseh slitnih opisih. V veselih trumah so se jeli škorci vračati k vlakom. Nosil sem zabuhlo pletenko potrgalke v eni roki, v drugi pa obsežno canjo, sladkosti in dobrot, ki jih je nalo-

žila za spomin gospodinja. Tudi ostali so bili primerno otovorjeni. Razigrani smo ticali po mastni floci, ki se nam je v debelih plasteh nabirala na podplatih. Z vseh strani so pota, steze in kolovozi bruhalo na glavno cesto nove oddelke skorje vojske. Že debelo zamudo, ki pa jo je izenačila še večja zamuda vlaka, smo prihrumeli na postajo, ko se je iz daljave še čul grohot prihajajočega vlaka.

Čez pol minute se je začel splošni napad na vozove. Take stvari dobro poznam in vem, da so povsod izvestni posamezniki, ki so o vsem bolj poučeni kot brezglava množica. Tudi tu sem ugriz gručo, ki se ni razburjala, prerivala in kričala. Pridružili smo se ji in kmalu zvedeli, da bo priklopljeno še nekaj voz, tedaj bo šele veljalo naskočiti. Nasokoli ni bil težak. Opazil sem celo, da je od voza, ki smo ga imeli na piki mi, vsakdo odskočil, kar mi je bilo jasno šele, ko smo že zavzeli postojanko. Bil je drugi razred. Kaj sedaj? Pobrat se ali ostati? Odločili smo se za slednje, naj pride, kar hoče. Nekaj takisto slepih je prodilo za menoj, tudi nje je obilila zona, ko so zagledali blazine. Pa sem jim dejal: »Tudi mi imamo listke za tretji razred, ostanimo vsi tu, čim več nas je, tem težje nas bo oblast pometala ven«. Besede so le preveč vžgale in kmalu je bil voz prenatrpan s tretjerazredniki, ki so so takoj uveljavili svoj proletarski način življenja. S košarami in kovčgi smo zadelali vse vhode in prehode, nekdo je v boju menda le preveč mahal s kovčkom, pobli je vsebino in iz kovčka je teklo po hodniku v debelih kurkih vinaki sok, se prelival po vozu v potokih, tvoril lužice in ves voz je kmalu zadisal po vinakihi izparinah. Gazili smo z ilovnatimi čevlji po teh lužicah in ko bi trenil je bil voz ponikan globoko pod svojo odlično rimsko številko.

Deco smo položili po blazinah, matere so se z zadovoljstvom gugale na njih, le poglavarjem družin je bila na čelu zapla-

na mrka skrb: kaj bo, ko pride sprevodnik? Spomnil sem se, da je pokojni Milčinski nekoč opisal podoben dolenski vlak in je pri tem omenil, da so se sprevodniku med trusem potnikov zmešali vsi službeni predpisi, da ni več dobro vedel, ali mora ščitati ženske ali listke, pa je zaradi gotovosti ščitpal oboje prav do Ljubljane. No, naš ni bil te vrste. Bil je mlad, z neotopelo službeno gorečnostjo, pretelevladil se je spretno preko prtljage in prišel uradovati: »Ven, takoj ven, kdor nima pravega listka!« Mi: da ne gremo, da ni nikjer prostora in če je kje, naj nam ga on, ki je oblast, pošče in nakaže. On je gonil svojo z vso strogostjo, mi pa svojo udano in krotko. Dve neomajni stališči kakor Mažinot in Zikfrid. Taki prepripi so česti in splošno znani, toda naš se je vršil kulturno, z logičnimi argumenti, le da jih oblast po svoji službeni dolžnosti ni priznavala, kar ji pa ni prav nič pomagalo: nihče se ni gnil. Oblast je grozeč odšla in se ni več pokazala, preslabi so bili njeni predpisi sprčo navala ljudske povodni. V naš voz se je vrnil mir. Čudno: proletarci hrume in šume, pojejo in kriče samo na tridih lesenih klopih tretjega razreda, na blazinah pa se izkažejo kot zelo olikani potniki. Dajte nam blazin! Kdo bo hrumel, če ga enakomerno guganje na mehkem zazibava v dobrodejno razpoloženo?

Otroci so mirno spali pod nadzorstvom mater, možki pa smo stali na hodniku, kadili in se pogovarjali. Blažen mir je bil razlil po našem vagonu, dočim je iz obeh naslednjih odmevala petje, razbrzdani smeh, šum, krič in vik. Pri nas se vse slučajnostne nevednosti odpravijo z obzirno vljudnostjo popolnoma v slogu odličnih blazin. »Mladi mož, pravi n. pr. nekdo: »Zvolite se odločiti za naprej ali za nazaj? Na mojih nogah, se bojim, vam ne bo dolgega obstanaka. To in nič drugega in že je red.

Na sprevodniškovem sedežu sedita dva

moška in se pogovarjata živahno, toda ne kričavo:

»Pravim ti, da Jože že ve, kaj dela. On sedaj pospravlja, ko ima tako lepo priliko. Vse bo spravil v svojo ogromno bisago.« Zanima me, kdo je silni bisagar Jože.

»Saj to je«, pravi drugi glas. »Pospravlja, ampak kako! Sem čital, da tam že ustanavljajo sovjet.«

»Kaj si misliš, da bo Jože ustanavljal fantovske odseke ali podružnice društva ljubiteljev harkih kanarčkov?«

Zdaj mi je priliko jasno, kdo je ta silni bisagar Jože in še z večjim zanimanjem prisluhnem razgovoru. Na nesrečo pride postaja, ljudje hodijo ven in noter, beseda o bisagarju Jožetu se prekine in se več ne obnovi.

Na drugem koncu so trije mlajši ljudje. Eden izmed njih ponavlja:

»Lahe ven! Lahe ven!«

»Kaj so kake Lahe kje?« vprašam so-se.

»O, ne. Fantje se menijo o tisti ladji, ki so jo Nemci včeraj potopili. »Laheven« se je pisala, saj je danes v časopisu.«

»Ah tako, kaj sem pa mislil...«

»Mi smo nevtralni! Sicer pa je čas zbuditi otroke, da ne bodo preveč metljivi, ko izstopimo.«

Ko se je vlak ustavil, smo šele videli, koliko nas je škorcev. Čakala nas je še ena ovira pri tej grozdi dirki: mestna uličnina. Pa je nekdo, ki pozna razmere in je vedno boljše poučen ko brezglava množica, zopet iztaknil izhod, kjer ni onih, ki pretipavajo košare. Udril smo jo za njim, pol ostalega veletoka je pritisnilo za nami in v trenutku smo bili na cesti. Ko smo prvi počivali pod sladkim bremenom, sem nagovoril člane svoje odprave: »Lepo je bilo, otroci. Trikratni zdravo Trški gorci!« Mogočno je zadonel odgovor, potem pa vse tiho je bilo. Izza vogala se je narreč prikazal stražnik in nas opazoval s predpisanim uradnim sumom.

„JUTROVA“ POSVETOVALNICA

Zdravniška

P. B.: 8 let že imate beli tok. Perilo je še dokaj redno. Včasih imate bolečine v spodnjem trebuhu. 3 tedne opazite okrogel izpuščaj, ki so se pojavili najprej v dimljah, sedaj pa se vam širijo še po ostalem telesu. 4 leta imate težave z želodcem in sicer predvsem pozimi. — Domnevam, da imate lahko vnetje okoli maternice. Priporočam sedeče tople kopeli in eventualno izpiranje s kamilicami. Zdi se mi pa, da se bo stanje sedaj kmalu izboljšalo. Izpuščaj, ki ga imate, je verjetno povzročeno po glivah. Pojdite k zdravniku za kožne bolezni, da vam predpiše odgovarjajoče zdravilo. Glede želodčnih težav priporočam, da se strogo držite navodil, ki ste jih prejeli v bolnici. Dijetnih predpisov se morate držati najmanj eno leto.

Ozeblina: Proti ozeblinam priporočam izmenične tople in mrzle kopeli in sicer vsak dan. Na ta način poskušamo spraviti krvotok, ki je zaradi ozeblin okvarjen, zopet v red. Mazilo, ki vam ga je predpisal zdravnik ima isti namen. Zato ga uporabljajte še naprej poleg kopeli.

I. O.: Stalno imate vrtoglavico in glavobol. Če stojite le malo časa zunaj, vas takoj zebe v noge. Imate hkratu občutek mraza in bolečine. — Glede vrtoglavice priporočam, da si daste pregledati oči in ušesa. Obolenja teh dveh organov lahko povzročajo omenjene težave. Slično opazimo tudi pri slabo-odnosno pri malokrvnosti. Kar se tiče občutkov mraza in bolečine v nogah, se zdi, da imate okvarjeno živčevje, ki regulira krvni obtok. Priporočam izmenične tople in mrzle kopeli. Glede zdravljenja se obrnite na vašega zdravnika.

P. M. L.: Izvolite prečitati navodila pod šiframi: Ozeblina in I. O.!

H. A. P.: Vprašujete, dali imamo serum proti hripi? Vaši ženi se namreč hripa ponavljata stalno. Dobi povečano temperaturo, težko diha in poti se. — Kolikor je meni znano, ne obstoja serum proti hripi. Proti tej bolezni uporabljamo v glavnem razne preparate kinina. V vašem primeru gre mogoče za kako drugo bolezen pljuč n. pr. tuberkulozo. Na vsak način bi bila potrebna točna preiskava pljuč, po strokovnjaku za pljučne bolezni.

M. Š.: 2 leti ste bolni. Boli vas vse: maternica, ledvice itd. Bili ste že pri 10 zdravnikih, ki večinoma trdijo, da so vse bolezni živčnega izvora. — Ako vam vsi ti zdravniki niso mogli pomagati, kako naj vam jaz na daljavo pravilno svetujem? Moj nasvet glede vaše bolezni torej odpade. Pač pa vam priporočam, da greste v kako večjo bolnico ter se tam podvržete temeljiti vsestranski preiskavi, ki bo odločilna za vaše nadaljnje zdravljenje.

J. K.: Vaš mož je prebolel pred 3 leti neko influenco. Od tedaj ga stalno mrazi, truden je, temperatura pa je vedno povišana (37,3). Srce mu zastaja. Napora ne prenese. — Vprašanje je, dali je bila dotična influenza pred 3 leti res influenza in če ni bil to začetek tuberkuloze, ki se je sedaj nekako umirila in prešla v kronično obliko. Svetujem točen pregled po strokovnjaku za pljučne bolezni.

Anamiza: Pred leti se vam je napravil na hrbtu velik absces. Na tem mestu se je napravila histula, ki se še vedno gnoli. — Najbolj verjetno se mi zdi, da imate tako zveni mrzli absces, ki je posledica tuberkuloznega vnetja reber ali pa hrbtenice. Zaradi ugotovitve bi bila potrebna rentgenska slika hrbtenice, odnosno reber. V primeru, da moja domneva drži, bi vam svetoval zdravljenje v sličnem sanatoriju, kot je n. pr. v Kraljevi.

L. B. Z.: Vaš nedostatek je deloma posledica splošnega slabega razvoja, deloma pa posledica slabo razvitih jajčnikov. Priporočam redilno kuro (mastna in močnata jedila). Obenem bi bili na mestu tudi hormonski preparati. Posvetujte se še z vašim zdravnikom.

S. L. F. J. št. 28: 17 let ste stari in menite, da imate slabo razvit prsni koš. — Da se okrepite, priporočam orodno telovadbo, zlasti pa plavanje, ki vpliva predvsem v tem smislu, da se razširi prsni koš.

Davčna

F. B. — P.: Imeli ste gospodarsko posloplje, v katerem je bil hlev za govedo, prašičji hlev, drvarnica, pralnica in šramba za orodje. Vse te prostore ste prezidali tako, da so nastale iz njih kuhinja in dve sobi. Na novo pa ste prizidali jedilno šrambo, predstobo, pralnico, stranišče, šrambo za orodje in drvarnico. Glede teh prostorov ste nameravali vložiti prošnjo za davčno olajšavo, ki pa je davčna uprava ni sprejela, češ, da za takšno prezidavo oziroma adaptacijo davčna olajšava ni predvidena. Ali je stalnišče davčne uprave pravilno? — Po zak. o neposr. davkih davčne olajšave žal ne morete biti deležni. Točka II. čl. 37. zak. odreja davčno olajšavo samo za zgradbe, postavljene na prej nezazidanem zemljišču, dalje za zgradbe, postavljene na zemljišču, na katerem je zgradba prej stala, pa je bila porušena bodisi popolnoma, bodisi samo do temelja, kakor tudi zgradbe, od temelja dozdane k že obstoječi zgradbi. Vse te zgradbe uživajo davčno olajšavo za dobo 10 oziroma 20 let. Samo za polovico navedene dobe pa se priznava davčna olajšava za nove dele zgradb; ki so: a) nazidani na obstoječo zgradbo; b) nazidani ali dozdani namesto nadstropij, ki so bila porušena. Neke izjemo tvorijo pri tem nove hotelske zgradbe in njih pritlikline, postavljene zaradi pospeševanja tujeskega prometa in turizma. Prenarejene zgradbe kakor tudi zgradbe začasnega namena ali dovoljene samo za omejeno dobo, ne morejo uživati te olajšave. Ker ste torej svojo hišo deloma samo prenaradili oziroma ji prizidali samo pomožne prostore, ki niso primerni za stanovanje, se vam davčna olajšava v smislu zakona ne more priznati.

J. N. — B.: Na svoji hiši imate dolg, ki ga niste napravili pri zidanju hiše, marveč pozneje. Vprašujete kaj, ali se ta dolg pri odmeri zgradbene nas upošteva. — Tudi vam ne moremo dati pritrilnega odgovora. Kakor smo na tem mestu že ponovno naglašali, se morajo v smislu čl. 36. zak. o neposr. davkih kot stroški za vzdrževanje upravnih in amortizacijski odbiti od vsote kosmate najemnine: a) v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani in Novem Sadu 20%; b) v ostalih mestih in trgih, kopališčih in letoviščih 25%; c) v vaseh 30%. Ta odbitek priznava zakon prav vsaki zgradbi in

ne glede na to, s kakšno visoko hipoteko je obremenjena.

F. R. — G. L.: Vas in še nekaj drugih je terjala občina za plačilo kuluka in sicer za leto 1932 in 1933, ker je revizijska ugotovila, da kuluk za te dve leti ni bil plačan. Poravnati ga morate tekom 8 dni, sicer boste rubljeni. Ali je občina upravičena za to nad pet let staro terjatev? — Predpisi o naloganju in pobiranju občinskega kuluka nikjer izrecno ne določajo, kdaj zastara pravica občine do izterjave odmerjenega kuluka. Zato se smejemo po našem mnenju tako občinski kuluk kakor vse banoinske davščine, za katere je točno določeno, v katerem času zastara pravica do njihove izterjave, izterjavati samo v dobi 5 let, ko so postale za izterjanje pravomočne. Ako pa je občina tekom tega časa na kakršenkoli način uradno sprožila plačilo zaostalega kuluka, je bilo za tisti čas zastaranje prekinjeno. To načelo je izraženo tudi glede neposrednih davkov v čl. 153. do 165. zak. o neposr. davkih.

M. K. — R.: Na vaše obsežno vprašanje vam na kratko odgovorjamo, da znaša skupni prometni davek na živino, določen za zakon 6,2%. Davčna osnova v notranjem prometu je tržna cena žive živine. V tem skupnem poslovnem davku so obseženi tudi vsi izdelki (predelave iz mesa). Trgovci z živino pa so zavezani plačilu splošnega poslovnega davka, ker kupujejo živino in jo kot tako prodajajo, torej obrtoma trgujejo z živino.

F. K. — K.: Skupni davek na poslovni promet na električne žarnice znaša po tar. št. 786. 3%, stopnja za izenačenje pri uvozu pa 5%, za notranji promet. Ta davek plača proizvajalec preko pristojne carinarnice. Državna trošarina pa znaša na žarnice nad 10 do 32 sveč (15 do 40 vatov) po 5 din od vsake nadaljnje sveče pa po 0,20 din.

F. T. — M.: Vaše naziranje je zmotno. V smislu § 3. zak. o skupnem davku na poslovni promet mora davčni zavezanec, ki plača ob nabavi skupni davek, vpisati drugi pogodbeni stranki v račun posebej skupni in luksuzni davek poleg cene za nabavo in storitve. Kdor ne ravna tako, velja zanj, da za dotični promet ni plačal davka. Kupec, ki sprejme blago brez zaračunanega davka, plača za dotično blago skupni davek na poslovni promet, kakor da bi bil blago sam proizvedel. Prevzemnik nabave ne sme odbiti od cene, ki jo je dobavitelj (liferant) postavil v račun onega zneska, ki se mora plačati kot davek za nadaljnjo prodajo ali predelavo predmeta. Prepovedano je posebno zaračunavanje davka v računu za ono blago, ki ni zavezano skupnemu davku. Prav tako ne smejo storiti tega oni zavezanci skupnega davka, ki niso dolžni voditi knjigo o opravljenem prometu.

H. I. — C.: Iz vašega pisma posnemamo, da se bavite z vprašanjem prenosa pravice za točenje in prodajo alkoholnih pijač v druge poslovne prostore in da boste točenje alkoholnih pijač poverili drugi osebi. Vprašujete nas, kaj vam je v ta namen storiti? — Če hoče prenesti upravičenec za točenje ali prodajo alkoholnih pijač svojo pravico v druge poslovne prostore v istem kraju, mora za to izposlovati predhodno odobritev pristojne finančne direkcije. Postopek za tak prenos pravice je isti, kakor kadar se zahteva nova pravica. Upravičenec, ki točko ali prodajajo alkoholne pijače po poslovdnji, morajo dobiti za to predhodno odobritev od pristojne finančne direkcije. Natakcarje in podobne pomožne osebe, ki točko ali prodajajo alkoholne pijače na račun upravičenca, pa finančni direktorji ni treba prijavljati. (Čl. 18. in 19. pravilnika za izvrševanje določb tar. post. 62. taks. tar. k zak. o taksah).

Pravna

»Celje« A. H. Ali jamči žena za dolgotrajno svojega moža v primeru, da nimata ženske in skupnostne pogodbe. — Vse, kar si žena prinese v zakon ali si tekom zakona pridobi z delom ali drugače, ostane vse dotlej njena lastnina, dokler ne izroči premoženja možu ali komu drugemu. Ni torej nobene nevarnosti, da bi ji kdo mogel odvzeti premoženje, četudi ga ji je morda kak možev upnik zabil. V takem primeru naj žena nemudoma sporoči podatke in dokaze o pridobitvi lastnine moževemu upniku in ga pozove, da izvršilno postopanje — rubežen — proti njej ustavi in razveljavi. Ako se upnik na njeno opozorilo ne ozira, mora vložiti lastnina zavarilnih predmetov ali terjatev proti upniku izločitveno tožbo pri dotičnem sodišču, ki je dovolilo izvršbo na njene predmete, ali pa pri dotičnem sodišču, ki je izvršbo — rubežen — izvršilo.

D. J. B. Vaš sin je končal štiri razrede meščanske šole, pa bi hotel delati izpit čez štiri razrede nižje gimnazije. — Sin se bo moral podvzeti izpitu kot privatist. Vse podatke, ki so mu zato potrebni, mu bo dal zavod, pri katerem namerava polagati dotični izpit. Obrnite se na direkcijsko pristojno gimnazijo.

I. L. A. S. J. Kot italijanski državljani bivate v naši državi, pa bi radi k sebi tudi hčerko, ki ste jo pustili za mejo. — Le na italijanskem konzulatu v Ljubljani, ne pa morda pri oblastih za mejo boste mogli izvedeti vse formalnosti, potrebne za prehod vaše hčerke čez mejo v našo državo. Pristojna prefektura bo izdala določbo šole, nato, ko bo dobila vse določene podatke od pristojnega konzulata.

P. M. V. V hiši vaše sorodnice stanuje še mati bivšega hišnega lastnika. K njej se je preselila njena hčerka z otroci. — Le na mater smeli povikati najemninu. — Ko je vaša sorodnica prevzela odgovornost obdržati v hiši, ki jo je kupila, še nadalje mater prejšnjega lastnika, so gotovo medseboj dogovorili, v kakšnem obsegu sme mati še nadalje uporabljati najemne prostore, saj so dogovorili tudi višino najemnine. V primeru, da takrat niso izrecno izključili, da ne sme mati vzeti podnajemnika ali kakoga svojega človeka k sebi v stanovanje, je bila mati upravičena vzeti v svoje stanovanje tudi svojo hčer. V tem primeru ni seveda ne boste mogli povikati najemnine in bi si nakopali le nepotrebne stroške v primeru, da bi vas tožila ali pa bi vi zahtevali od nje povisek tožbenim potom.

»Po svetov. C. Z. Kako bi pridobili pravico urediti si posebne izletne in potovalne pisarni. — Sporočamo vam, da boste morali vse potrebno poizvedeti le pri banški upravi, ker spada nameravana otvoritev obrata pod posebno dovoljenje, ki ga mora dati le banška uprava po navodilih ministrstva trgovine in industrije.

I. O. Lj. Sin ima v vaši hiši v najemu delavnico, pa vam ne plačuje najemnine redno in mu preti tožbe tudi od drugih upnikov. — Za neplačano najemnino vložite proti vašemu sinu tožbo na plačilo dolžnega zneska in predlagajte v tožbi, da se vam dovoli zastavni popis njegovih premičnih stvari. Le v tem primeru boste dobili zastavno pravico na predmete, ako vam je sin noče sam dovoliti. Na podlagi pravomočne sodbe boste mogli šele predlagati prodajo premičnin, ki so bili v vaš prid zastavno popisane. Tak zastavni popis odredi sodišče, pri katerem boste vložili tožbo, izvrši ga pa organ izvršilnega sodišča že takoj ob vložitvi dotične tožbe. Da pridete čim prej do svojih pravic, vložite nemudoma dotično tožbo in predlog.

G. Br. Vaš dolžnik vam posojila ni vračal v dogovorjenih obrokih, nato pa izginil v drugo državo. Svojo imovino je izročil drugim upnikom in prodal nekemu kupcu stvar, ki ste jo od njega že sami kupili. — Ako kupljene stvari od dolžnika še niste prevzeli, niste došli niti v posest dotične stvari. Ker ste pa dotični predmet svojemu dolžniku-prodajalcu še po kupčiji nadalje zaupali v rabo in v šrambo, ne boste mogli uveljaviti svoje lastnine proti novemu kupcu, ki je stvar pridobil od vašega dolžnika proti plačilu. Vam je odgovoren za celotno škodo le vaš dolžnik. Tudi proti drugim pridobitnikom dolžnikovih stvari, ki jih jim je izročil namesto dolžnega denarja, ne boste s tožbami opravičili ničesar, ako jim je bil dolžnik resnično dolžan. Dolžnikov oče nikakor ne odgovarja za dolgotrajno svojega sina, saj jih je napravil takrat, ko je bil tukaj v stalni službi in ko je bil že 20 let star. Ako vam ni znano sedanje dolžnikovo bivališče, vložite tožbo zoper njega pri sodišču, kjer je bival pred izselitvijo in predlagajte, da se naj mu postavi od sodišča skrbnik, ki ga bo zastopal v dotični pravdi.

A. J. G. Učno pogodbo med šefom in učencem je podpisala učencova mati. Ali lahko nastanejo kakšne nepravilice, ker ni pogodbe podpisal učencev oče. — Le v primeru, da bi oče nedolotnega učenca ne bil sporazumen s vsebino učne pogodbe in bi v primeru, da bi celo proti njegovi volji bila podpisala brez pooblastila pogodbo njegova žena učencova mati, bi se moglo zahtevati razveljavljenje dotične pogodbe.

Kmetijska

Divji kostanj za govedo.

F. Š., Kriz. Ker se bodo krmilne pogode gotovo težko dobile, nameravam kupiti nekaj divjega kostanja. Redim pet krav in nekaj več mlade živine. Ali je kostanj dobra hrana za goveda? Koliko ga lahko dam dnevno na večjo in koliko na malo govedo?

Divji kostanj je prav izdatno krmilo, saj celo prekaša nekatero zrnje po širobni vrednosti. Da pa dosežemo z njim svoj namen, ga je treba za polaganje govedu primerno pripraviti. Posušen kostanj je mnogo bolj koristen, če ga namočimo v mlekarni ali zdrobljenem ali zmletem stanju. Ker vsebuje kostanj neke grenke snovi, ga je treba pred krmiljenjem namakati v sveži vodi, da se grenkoba izluži. Po dva dni je priporočljivo namakati kostanj v vodi, nato odcediti in zmešati med ostalo krmno. Samoga kostanja živina ne mara in se tudi ne priporoča. Kravam molznicam ga pokrmite lahko do 4 kg dnevno, vendar v manjših porcijah, ves dan in to zelo mešano med drugo krmno. Mladi živini ne prija divji kostanj, pač pa ga lahko krmite jalovi in živini za pitanje celo do 8 kg dnevno. Če bi postalo mleko grenko zaradi polaganja kostanja, zmanjšajte porcijo in primešajte še več ostale krmne.

S. N. V. Spravljanje zelenjave.

Na vaše splošno vprašanje glede spravljane zelenjave za zimo vam svetujem, da si najprej uredite klet. Če se zelenjava tako hitro pokvari, kakor pravite, bo temu kriva vlažna in zatohla klet. Mnenje, da je mokra klet hladnejša, ni pravilno. Vedno je boljše, če je takša šramba bolj suha in zračna. V prvi vrsti napravite v kleti primeren zračnik. Dalje pobelite vse stene in strop s svežim apnenim beležem. Klet naj ne bo topla in zopet ne tako hladna, da bi zmrznilo v njej.

Za vlaganje povrtnine je najprimernejši rečni pesek, ki pa ne sme biti ravno moker. Pes, korenje, kolerabo in zeleno morate obrezati bolj pri vrhu tako, da so gomolji cel. Na plast peska položite gomolje in zopet pesek tako, da je vse korenje dobro pokrito.

Ostalo povrtnino kakor endivjo, zelje, ohrovt in podobno, posadite s koreninami v debelo plast peska ali zemlje. Če poprej odstranite tak povrtnino vse suhe in nagnite lista. Rastline naj ne bodo pregoščeno zasajene, sicer nastopi gnitje. Če opazite, da listi prehitro rumenijo, morate pesek ovlažiti z vodo. Največjo pažnjo pa je treba posvečati zračniku. Če nima klet zračnika, odprite okna in vrata ob lepem vremenu. Seveda morate paziti, da ne bi zaradi zračenja zelenjava zmrznila.

»Sladkor«

I. K. V.: Zanima vas, kako in iz česa se pripravljata »sladkor« in »sladkor« je sadje kuhano s mnogo sladkorja. Zanj je dobro večinoma vse sadje, zlasti pa slive, brskve, marelice, jagode, maline, črničje, višnje, orehi. Letos vam bo seveda za vse to prekasno, poskusite pa lahko s jabolkami. Pri izdelavi »sladkorja« je treba zlasti paziti, da daste dovolj vendar ne preveč sladkorja in da sadje ohrani svojo obliko, da ne razpade. Če boste poskušali napraviti sladkor od jabolč, vzemite bolj drobne plodove in jih dobro očistite. Nato postopate tako: jabolčka srežite na koščke, kakršno velikost pač želite in jih namakajte v hladni vodi v bistri vodi, nato pa jih v hladno vodo 2 do 3-krat izperete. Ko je to gotovo, jih daste v sladkorno raztopino. Na 1 kg jabolč vzemite 1 in četrt do 1 in pol kg sladkorja. Potem kuhate na majhnem ognju dokler se tekočina ne zgosti. Lahko dodate jabolčkam tudi kakšne pol olupljene limone.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

ŠAH

Kakor poroča »Hrvatski dnevnik«, se vrši prihodnje nedeljo ustanovni občni zbor Hrvatskega šahovskega saveza. Minister za trgovino g. dr. I. Andres je pristal, da prevzame predsedstvo novega saveza.

V Ljubljani se je začelo normalno šahovsko življenje. Slovenska šahovska zveza odprla svoje delovanje v novi sezoni s pokalnim brzturnirjem za vse svoje klube, ki se bo vršil 5. novembra v Ljubljani. Ljubljanski š. k. je ustanovil mladinsko sekcijo, prvo v banovini. Ta že igra svoj prvi turnir z 18 udeleženci v dveh skupinah. V teku je tudi splošni klubski turnir s 16 udeleženci. Na programu so redni brzturnirji in kot novost enkrat na mesec teoretična predavanja. — Centralni šahovski klub je isto tako pričel s splošnim turnirjem, ki se ga udeležujejo 10 klubovnih članov. Priredil je poleg številnih brzturnirjev in simultank še tudi tromatch treh svojih najboljših amaterjev, ki je dal naslednji rezultat:

Sorli 5 (iz 8), Puc 4, Šiška 3. Oba vodilna ljubljanska kluba, Lj. š. k. in C. š. k., sta se sporazumela, da priredita vsak mesec skupno brzturnir za prvenstvo Ljubljane, v katerem igra po 6 najboljših igralcev obeh klubov. Na prvem takem turnirju je zmagal C. Vidmar (Lj. š. k.). Drugo mesto je zasedel Puc (C. š. k.).

Po olimpiadi se je v argentinskem mestu Rosario vršil manjši turnir, ki so se ga udeležili 3 gostje iz Evrope in 5 domaćinov. Vsa tri prva mesta so zasedli inozemci. Prvi je bil Petrov s 6 in pol, drugi Ellskases s 5 in pol, tretji Mikenas.

Večina mojstrov iz Evrope je radi vojne tudi po olimpiadi ostala v Argentini. Nekateri pa so dne 28. septembra z argentinsko ladjo »Capacabana« odpotovali nazaj v Evropo.

V Buenos Airesu so zopet poskušali organizirati match med dr. Aljehinom in Capablancu ter so tudi že zbrali potrebno vsoto 80.000 pezosov. Dr. Aljehin in Capablancu sta oba dala načelni pristaneč, da sta za enkrat zadržana. Dr. Aljehin je sporočil, da je mobiliziran kot rezervni oficir francoske vojske in da bo vršil v vojski službo tolmača.

Na občnem zboru FIDE v Buenos Airesu je prišlo do važne spremembe. Dosedanji predsednik, Holandec dr. Rueb je odstopil. Mesto njega je bil izvoljen predsednik Argentinske šahovske zveze Muro. Tudi poslovni odbor FIDE se je preselil iz Haaga v Buenos Aires.

Capablancu se je v Buenos Airesu prvič udeležil olimpiade. Kuba, za katero je igral, se je sicer slabo plasirala, Capablancu sam pa je bil v zelo dobri formi, kakor kaže tudi naslednja partija iz matcha s Holandsko.

NIMCOVIČEVA INDIJSKA.

Beli: Capablancu. Črni: v. Schellinga.

1. d2—d4 Sg8—f6
2. c2—c4 e7—e6
3. Sb1—c3 Lf8—b4
4. Dd1—c2 0—0?

To nenavadno nadaljevanje je nekajkrat z uspehom poskusil Keres. Izgleda pa, da poteza prepušča belemu le preveč proste roke.

5. a2—a3! Vsekakor bolj energično nego 5. Sf3. na kar se črni, kakor je praksa pokazala, s c5 razbremeniti.

6. — Lb4:c3+
7. — d7—d6(7)
8. Dc2:c3 d7—d6(7)
9. Črni je že v zadregi za primeren načrt. Oni, ki se ga poslužijo v partiji, se izkaže

kmalu kot prepišiven. V poštev je prihajalo b6 in Lb7.

7. g2—g3!

Na diagonalni bo ta lovec posebno močan.

7. — Dd8—e7

8. Lf1—g2 e6—e5

9. d4—d5

V nastali poziciji ima beli nekaj premoči na damskem krilu, radi aktivnejše pozicije svojih kmetov, — črni pa na kraljevem krilu. Vendar pa bo beli lažje našel objekt za napad nego črni.

9. — a7—a5

10. b2—b4 a5:b4

11. a3:b4 Ta8:a1

12. Db2:a1 Sb8—a6

13. Lc1—a3!

Dva lovca ter možnost prodora na damskem krilu dajejo belemu že znatno prednost.

13. — Sf6—g4?

Ideja, ki se začenja s to potezo, ne izgleda zdravo. Logično potezo f5 je bilo mogoče bolje pripraviti s Se8.

14. h2—h3 Sg4—h6

15. Sg1—f3 f7—f5

16. b4—b5!

V trenutku, ko ni možen odgovor Sc5, beli še bolj utrdi svojo pozicijo na damskem krilu.

16. — e5—e4

Sledeči razplet le še poveča prednost bele, Sb8 je bilo zato najbrže bolje.

17. b5:a6 e4:f3

18. Lg2:f3 b7:a6

19. c4—c5 f5—f4

Na dc5: je 20. Dc3 premočno.

20. c5:d6 c7:d6

21. g3:f4!

Na videz riskantno, v resnici pa zelo dobro premišljeno. Beli pride preje na g-liniji do napada, nego črni v središču.

21. — Tf8:f4

22. Th1—g1! Tf4—f6

Seveda ne Tf3—f3, 23. Ld6: in beli dobi

23. Lf3—h5

Z grožnjo Lb2.

23. — Sb6—f7

24. Tg1—g3 Sf7—e5

25. Tg3—e3

Beli v miru pripravlja Lb2, nakar bo moral dati črni kmeta. Obrambe proti temu manevru ni.

25. — g7—g6

26. Lh5—g4 Lc8:g4

27. h3:g4

Tako ima beli še tudi vezane kmete za končnico.

27. — De7—d7

28. f2—f3 Dd7—a4

Črnomu manjka samo poteza, da bi se rešil. Tako pa se skakač še vedno ne more umakniti, ker visi Tf6.

29. La3—b2 Da4—b4+

Kmet je na vsak način izgubljen, pa hoče črni imeti vsaj damo v končnici, kar nekoliko poveča izgleda na remis.

30. Lb2—c3 Db4—b5

31. Lb2:e5 d6:e5

32. Dd1:e5 Tf6—f7

33. Te3—c3

Poleg kmeta več ima beli tudi napad, pa še vezane kmete. Partija je jasno dobljena.

33. — Db5—b1+

34. Ke1—f2 Db1—b6+

35. Kf2—g2 Db6—d8

36. De5—e6 Kg8—f7

37. Te3—c8 Dd8—g5

38. d5—d6 h7—h5

39. Te8—c7 Tf7—c7

40. d6:c7 črni se vda.

Vasja Pirc.

Križanka št. 106

Naša ženska stran

Bolgarske pisateljice

Bolgarska žena si je v razmeroma kratkem času priborila v javnem življenju zaviden vrednot. Bolgarska literatura je polna imen žena, ki z največjim čutom odgovornosti orjejo bolgarsko literarno njivo in sejejo vanjo semena plodov, ki jih bodo gotovo preživel in bodočim generacijam dokaz sposobnosti in dela njihovih mater in sester.

Književno udejstvovanje Bolgarke ima svoje začetke še v času narodnega rojstva, v svezem, poetičnem talentu Jelene Muteve, v narodno prosvetni vlogi Ane Karime in religiozno romantičnih povestih Jevgenije Marsove (»Zl z življenja« »Beli narcisi«), dokler ni v pesmih Katerine Nenčeve in Mare Belčeve dobilo pravega lirskega zamaha. Belčeva je zrasla pod blagodejnim vplivom največjega bolgarskega esteta individualista P. P. Slavejkova.

Vse te pionirke spadajo še v predvojno dobo, nova, povojna doba pa je razdvojila žene pisateljice v njihovem delu. Dočim so ene še naprej pele o ženski, ljubezni in dobrem starim časih, so druge s svežimi, življenja polnimi mišicami strgale vezi tradicije in pele ali pisale o novem, dinamičnem času.

Jelisaveta Bagrjana je stopila na bolgarski Parnas s patosom in uporom nove ženske. V njenih vrelh pesmih ni nič tradicionalnega; iz njih veje strastni klic ženskega srca, srca svobodne Hetera. Pot v literaturo ji je odprla njena prva zbirka svežih in iskrenih pesmi »Večna in sveta«. Z zbirkami »Mornarjeva zvezda« in »Človeško srce« je potrdila svojo zrelost. Skušala peti o socialnih motjih.

Dora Gabe poje v zbirkah »Temenuga« (Vijolica), »Ženina pot« in »Lunatička« (Mesečarka) zanjano o samotni, žalosti in ljubezni. Iz pesmi se odraža njeno posebno lirsko-filozofsko gledanje na svet in življenje. Je ena izmed najboljših in najbolj plodnih otroških pesnic.

Ljuba Kasarova, po rojstvu Čehinja, živi in dela v Bolgariji. V svojih pesmih daje izraza vsaki človeški boli, zlasti boli ženske in matere. Njene pesmi je izdala tudi v češki česka Akademija znanosti in umetnosti.

Marija Grubešlieva je v naglem tempu prehodila pot od trpljenja po »izgubljeni sreči v ljubezni« do borbenih stremeljenj. Velja za najboljšo socialno književnico na Bolgarskem. Napisala je pesniške zbirke »Hleb in vino«, »Poganske pesmi«, »Strele« in »Most«, pripovedke »Oženjeni ljudje« in povest »Beg Metodija Nihova«.

Ana Kamenova je napisala romane »Haritinin greh«, »Mesto je isto« in »Pet deklet«. V njih zajema motive iz stvarnosti, vendar namenoma neobjektivno.

Kalina-Malina je najboljša in najbolj plodna mladinska pisateljica v Bolgariji. Uvedla je otroški roman. Kot pisateljica za odrasle se je pojavila najprej s »Provincijskimi sencami«, v katerih opisuje blede in tihe dni v pozabljenem mestecu. V »Krvni dedov« riše na eni strani mirno »staro življenje, na drugi strani pa kipenje moderne časa. V »Nočnih metuljih« pripoveduje o drzno smejočih se in svetlo poslikanih nočnih metuljih-prostitutkah.

Fani Popova-Mutafova Zelo so cenjene zlasti njene zgodovinske povesti, ljubi pa tudi fine, zapletene probleme današnje ženske. Njena prva zbirka pripovedk je »Žena z nebeško haljo«, v njih govori o ženski, o njenem večnem dejanju. Zanimajo jo predvsem ženska kot biološka edinica, ki jo ostro protistavlja moškemu. Z ostro tematično intrigo, duševno razdvojenostjo moderne žene se odlikujejo njena druga zbirka in tudi več ali manj ostale zbirke pripovedk: »Žena mojega prijatelja«, »Ogledalo, nimbi in cvetje« »Ena žena«.

Jana Jazova je izdala zbirke »Zapore«, »Ujore«, »Križi«, pesmi, v katerih se zde tudi najbolj realni obrazi le kakor sence in strani pravljice ali legende. Roman »Ana Djuļerova« je lepo zaokrožena umetniška tvorba.

Vsaj po imenu moramo omeniti tudi Sando Jovčevico, ki je zaradi svojega antimilitarističnega gledanja precej osamljena na bolgarskem Parnasu. Vero Boadžievo-Fol, ki piše zelo posrečene kratke pripovedke iz vsakdanjega življenja, Veselo Strašimirovo, Magdo Minevo in Stelo Janevo.

Nekatere omenjenih pisateljic so organizirane v Pen-klubu ali Bolgarskem pisateljskem klubu, največ pa v Klubu žen-pisateljic. St. Atanasov

njeno k rahitidi. Dojenje nam je še vedno vse premalo važno. Prehrana otrok je večinoma nezadostna in napačna. (Preberi naše članke o prehrani dojenčkov v lanskem letniku). Otrokom moramo dati predvsem mleka, sadja in sojice.

Cim bolj se zmanjša uporaba alkoholnih pijač, tem večja je delovna sposobnost prebivalstva. Odrasli ljudje se opojnih pijač zelo težko odvadijo, zato moramo predvsem paziti na mladino, kjer se zlo še lahko prepreči. Isto velja za nikotin, ki sam po sebi ni tako škodljiv pljučin kakor želodcu in drugim prebavilom.

Tedenski jedilni list

Kako bi kuhala, če ...

PONEDELJEK. Obed: Možganja juha s parmezanom in črnimi. Telečji zrezki v smetanasti omaki. Rezanci. Čespijev kompot. — Večerja: Jetrni rižot.

TOREK. Obed: Golaževa juha. Gnjatni krompir s špinačo. Rahla omeleta. — Večerja: Paniran telečji jezik. Solata.

SREDA. Obed: Na juhi vlivanci. Govedina obložena z vrhnji kolerabici. Krompirjev pir. Jabolčne rezine. — Večerja: Ledvice v kisli omaki. Polentni žilčniki.

ČETRTEK. Obed: Zelenina juha. Goveji zrezki v omaki. Masleni krompir. Palačinke. — Večerja: Panirane svinjske zarezke, pečene na olju. Glavnata solata.

PETEK. Obed: Furlanska juha. Gratinirana cvetača v špinačnem vencu. Čespijevi kolački. — Večerja: Panirane sardelice. Solata ali pečen krompir. Domači lptavec.

SOBOTA. Obed: Ječmenčkova juha. Musaka. Jabolčni kompot. — Večerja: Goble. Ocvrta jaja.

NEDELJA. Obed: Na juhi jetrni riž. Pečen zajčji hrbet, garniran z maslenimi pastetkami, nadevanimi s hašejem, deloma z brusnicami. Različne rezine. Biskvitna torta s kavino kremo. — Večerja: Ocvrti prižljice. Solata.

Odkod ime božji volek

Pikapolonica je dobila svoje ljudsko ime »božji volek« že leta 1013. Takrat so obtožili nekega delavca umora in ga obsodili na smrt. Krvnik bi mu moral odsekati glavo na javnem trgu, pred množico gledalcev, med katerimi je bil tudi kralj. Ko so že stali na morišču, se je obsojenec sklonil in krvnik je videl, kako je previdno pobral s tal pikapolonico in jo položil v stran, kjer ni bilo nevarnosti, da jo pojeptajo.

Krvnik se je obrnil do sodnikov in dejal, da je človek, ki se boji pojeptati majhno živalco, nesposoben, da bi moral. Kralj je obsojenca pomilostil, ljudje pa, ki so bili prepričani, da je postal živalco sam bog, da bi izpričal delavčovo nedolžnost, so ji dali ime »božji volek«.

Kako moram kuhati, ker ...

PONEDELJEK. Obed: Paradižnikova juha s testeno kašo. (Pekate) Meso z rižem na srbski način. — Večerja: Leča v omaki. Krompirjev pir.

TOREK. Obed: Ragu-juha od telečje glave. Špinačne omelete. — Večerja: Polenta z gobicami.

SREDA. Obed: Na goveji juhi nastrgana kaša. Govedina s praženim krompirjem in jabolčnim hrenom. — Večerja: Prasičja jetra. Krompir v kosih.

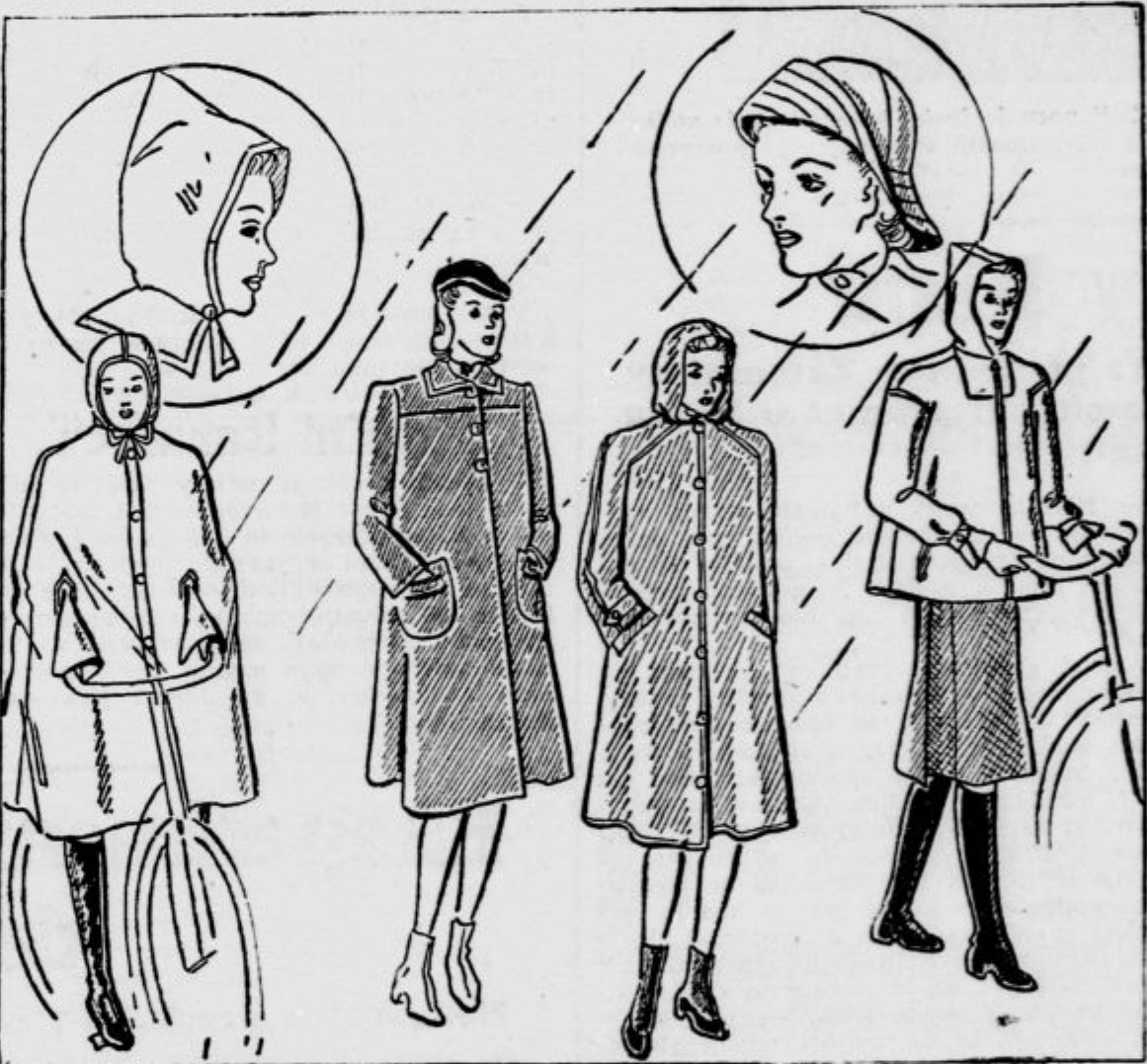
ČETRTEK. Obed: Na juhi od prejšnjega dne opečne žemljave rezine. Polpeti. Krompirjeva in glavna solata. — Večerja: Rezanci z orehi.

PETEK. Obed: Jota. (Kislo zelje, fižol, krompir). Čespijevi cmoki iz krompirjevega testa. — Večerja: Krompirjevi svačji. (testa pripraviti opoldne toliko več, da ga je dovolj tudi za večer). Paradižnikova omaka.

SOBOTA. Obed: Šara. Ajdovi žganci. Čezana. — Večerja: Goveji gobec v solati s čebulo.

NEDELJA. Obed: Na goveji juhi zdrobovi cmoki. Govedina garnirana s praženim krompirjem in ohrovtom. Jabolčne rezine. — Večerja: Obloženi kruhki z domačim lptavcem. Čaj.

Ne bojim se dežja

Žena, ki je zaposlena v poklicu, se še posebno ne more ozirati na slabo ali lepo vreme, kadar gre z doma. V službo se mora odpraviti vsak dan ob določen uri — najsi že pada dež ali sije sonce. V interesu svojega zdravja in tudi iz razlogov štedljivosti si mora delovna žena zavarovati telo in obleko pred škodljivimi vplivi vlage in dežja, ki se jima s samim dežnikom ne more dovolj postaviti v bran. Razen tega so si mnoge žene pri nas kot ceneno in praktično prevozno sredstvo omislile kolo, da se vsak dan na njem peljejo v službo. Na kolesu jim seveda dežnik še manj koristi, kakor če peš kljubujejo dežju.

Zato je v slabem vremenu največje važnosti, da se zaščitimo pred dežjem z dobrim, ohlapnim dežnim plaščem, ki ga lahko oblečemo preko obleke, kostuma ali plašča — kakršno je pač stanje temperature zunaj. Moderni dežni plašči so navadno opremljeni s priključeno kapuco, da nam obenem zavarujejo lase in glavo. Plašč, ki ga nosimo na kolesu, mora biti seveda nekoliko širše krojen, kakor navadni dežni plašči, da nas ne ovira okrog kolen. Potrebam kolesarjenja menda še najboljše odgovarja široka, spredaj po vsej dolžini za-

risti, kakor če peš kljubujejo dežju. Zato je v slabem vremenu največje važnosti, da se zaščitimo pred dežjem z dobrim, ohlapnim dežnim plaščem, ki ga lahko oblečemo preko obleke, kostuma ali plašča — kakršno je pač stanje temperature zunaj. Moderni dežni plašči so navadno opremljeni s priključeno kapuco, da nam obenem zavarujejo lase in glavo. Plašč, ki ga nosimo na kolesu, mora biti seveda nekoliko širše krojen, kakor navadni dežni plašči, da nas ne ovira okrog kolen. Potrebam kolesarjenja menda še najboljše odgovarja široka, spredaj po vsej dolžini za-

Zakaj se inteligentne žene težko poročé

Ne poznate profesorja Arnošta Gravesa? Vsak ameriški študent in študentka ga dobro poznata, vsaj po imenu. In tudi ti, ki niso več študentje, ali to sploh niso bili, se radi pozanimajo za njegova dogajanja. Prof. Graves je namreč vodja seminarja o zakonski vedi, ki so jo pred leti uvedli v Severni Kaliforniji kot učno snov na univerzi. V svojih seminarjih vodi prof. Graves natančno statistiko o uspehih in neuspehih v zakonu. Doslej je opazoval 525 zakoncev, ki so živeli najmanj 6 let skupaj in je ugotovil, da so žene, ki so bile pred zakonom zaposlene, mnogo boljše zakonske družice kakor one, ki so doma čakale na ženina — pač zato, ker so same spoznale svo resnobo in tezo življenjskega boja in ga znajo pravilno ceniti pri možu. Njegove statistike pa tudi dokazujejo, da se najbolj inteligentne študentke najmanj poročé, kar seveda ne dokazuje, da si morajo ne žele študiranih žena, marveč to, da najinteligentnejše ženske polagajo največjo pažnjo na izbor svojega življenjskega tovariša.

Profesor Graves je svojo znanost v zakonu zgostil v naslednjih sedem točk:

Skušaj spoznati kar največ zastopnikov drugega spola, preden se odločiš za enega izmed njih, kajti prva ljubezen ne traja

večno. Glej bolj na značaj svojega izvoljenca kakor pa na njegov zunanji videz, ki si ga vsakdo lahko pridobi z navado ali s posmehom.

Kadar vzljubiš človeka, ki naj bi dehl s teboj življenje, se za nekaj časa loči od njega. Le tako boš spoznala in se prepričala, ali ga res tako zelo ljubiš, da bi ne hotela živeti brez njega.

Dobro premisli, ali si imaš s svojim tovaršem kaj povedati. Če ne, je vajina ljubezen zgolj vplamtelost na prvi pogled. Če nastajajo v vajinem duševnem odnosu praznote že pred zakonom, kaj bo šele pozneje, v zakonu?

Dobro premisli, ali ti bo izvoljeni tovariš resničen in zanesljiv partner za vse življenje, ali zna s teboj deliti ne le radosti, marveč tudi življenjske skrbi?

Ne pozabi na starše svojega bodočega moža in pazi, ali ni njegov odnos do njih tesnejši kakor do tebe. Če tega ne uvidiš pravočasno, boš zaradi tega zelo trpela v zakonu.

Zenitna formula govori o skupnem prenašanju dobrega in zlega. Izberi si za tovariša človeka, ki bo junaško in brez očitkov prenašal neprijetno usodo.

Kaj pravijo strokovnjaki o naši prehrani

Več ko deset let so se ukvarjali strokovnjaki z vprašanjem ljudske prehrane in izsledke njihovih opazovanj je zdaj objavila znanstvena sekcija Društva narodov v posebnem poročilu.

Pravilnejša prehrana je v zadnjem stoletju močno znižala splošno umrljivost. Uporaba olja in presnega masla se je dvignila, iz česar se da sklepati, da mnoge gospodinje ne belijo jedi več samo s svinjsko mastjo, ki je težko prebavljiva in občutljivo škodljiva. Moderna prehrana stremi bolj za redilnostjo kakor

pa za količino hrane. Proizvodnjo in porabo mleka, mlečnih izdelkov, sadja, sojice in stročnic bo treba še povečati. Namestu kisa uporabljamo po možnosti citronov sok. Po drugi strani pa priporočajo strokovnjaki, naj uživamo manj sladkorja, ki ga lahko nadomestimo z biološko važnejšim krompirjem.

Noseče žene, ki želijo dati življenje zdravim otrokom, bi morale jesti veliko sojice, mnogo presne zelenjave in surovega sadja, ki vsebuje apno in rudninske soli. Brez apna se dete težko razvija in je nag-

Miss »Terra«

Izbrali bodo prvo lepoticco sveta. Ženske so se vznemirile. Ne moreta biti dve — samo ena, in prile so iz tisočih krajev zemlje. Zbrale so se v prestolnici — izbrali so. Sestnajstletne. Razveči popek, — do tega dne skrit pred pogledi ljudi.

Najlepša izmed milijonov. In najbolj nedolžna. Biser velikega umetnika.

Pisali so o njej. Prinašali so ji lovričke, sledila so velika odkritja, narodne katastrofe, smrt velikih učenjakov.

Pesniki, slikarji, skladatelji so ji posvečali svoja najboljša dela.

Ode, marši, portreti, kipi v izloženih oknih velikih in malih mest obah svetov.

Na prostranem polju so postavili prestol. Na njem je ona.

Sonce, ki ga obdajajo zvezde — ostale kandidatke.

Molčéča. Nobena noga se ni dotaknila njenega podnožja.

Cerkev jo je blagoslovila. Vladarji so ji pošiljali pozdrave. Vojaki so ji vzklikali hurá. Narod jo je glasno pozdravil.

Ona pa se je utrujena umaknila.

Srečéno so se razšli — da razglase njeno slavo širom zemlje in se pohvalijo, da so videli boginjo.

Samoten grad na nepristopni skali, sredi neobljudenih gor.

Nobena zastava — simbol minljive veličine — ne plapolala nad njim.

V razkošnem salonu sedi — on.

Ne kralj, ki se je umaknil na počitek, ne

slaven polkovnik s svojimi krvavimi spomini, ne novo odkriti genij.

Prekinjene so zveze s šumnimi prestolnicami.

Državne glave, upravitelji internacionalne banke čakajo njegove besede, njegovega nasmeha.

Nihé ga ne sme vznemirjati.

Letonske žene

Letonska je ena izmed treh majhnih dežel tam daleč na obali sivozelenega Baltika. Pokrajina je ravna, posejana z gozdovi, njivami, polji in travniki. Lesene hiše, potemnele od dežja in vetra, se lepo ujemajo z barvo brez, jelk in borovcev in s sivim nebom, ki se boči nad deželo.

Letonci so kmečki narod, molčéči toda žilavi, ki rad prime tudi za najbolj trdo delo. Letonska je mlada država, ki ima za sabo komaj dvajset let samostojnega državnega življenja in le kakega pol milijona prebivalcev.

Letonska je bila do leta 1918. del carske Rusije, vendar je bila ruska nadoblast le bolj državoprapnena značaja. Pravi gospodarji države so bili Nemci, veleposelniki, ki so se znali prikupiti carskemu dvoru. Dobili so zemljo, ki so jim jo morali obdelovati letonski kmetje. Kljub tej dvojni odvisnosti pa se je v državi lepo razvijala narodna kultura. Zbirali narodnega blaga so zbrali do danes okoli trideset tisoč narodnih pesmi, okoli tri

tisoč narodnih pregovorov in veliko številno pravljic.

Letonske žene so zelo ponosne, da so na »domačih večerih« ohranile to narodno književnost. Ko je postal v 19. stoletju pritisk carske Rusije hušji in se ni smelo ne govoriti ne pisati v letonskem jeziku, so prirejale žene večerne sešanke, na katerih so ob ročnem delu in preji prepevale narodne pesmi ter pripovedovale pravljice in pregovore. Pozneje so Letonke osnovala v okrilju cerkve svoja združenja, ki so imela navidez bolj zadržugarski značaj, v resnici pa so delala za zedinjenje vseh Letoncev. Istemu namenu so bili posvečeni tudi prazniki t. zv. narodnih pesnikov, ko so se zbrale ogromne množice ljudi in se je ob narodnih pesmih vršila propaganda za letonsko edinstvo.

V veliki svetovni vihrji je postala Letonska za kratek čas sovjetska republika, po državljanski vojni pa je postala plen Nemčije in končno je 1918. leta živela kot svobodna demokratska republika.

Letonke so samostojne, izobražene, odločne žene. Njihovi obrazi in njihove blage severnjake očči napravljajo na tuja vtis vedrine, uravnoveženosti in sigurnosti.

Varnu svoje zdravje s tem, da skrbite za

redno stolico.

Jemljite dnevno po jedi 1 do 3 Leo-pilule, ki vam pomagajo do lahkega in prijetnega odvajanja.

Oglas reg. pod Sp. br. 909 od 28. X. 1938

Leo-pilule

peta pelerina s tesno, okrog obraza stisnjeno kapuco. Tudi navaden dežni plašč lahko razširimo, če mu po potrebi spredaj zapnemo med gumbje in gumbnice podolgovato, trikotno progo iz nepremočljivega blaga. Konico te proge vključimo v plašč pod vratnim izrezom, široki del pa daje spodnjemu robu plašča večji obseg, da lahko v njem nemoteno kolesarimo.

Dežni plašč lahko izdelamo iz prozorne, oljnate svile, iz popelina, iz gabardina ali črtastega žameta. Vsa ta tvoriva pa morajo biti seveda primerno nepremočljivo pripravljena. Če na dežnem plašču nimamo kapuce, potem si brez odlašanja omislimo k plašču še nepremočljivo pokrivalo, zakaj šele potem izhajamo lahko tudi brez dežnika. Jako praktična je mala kapuca iz oljnate svile v živi barvi z malim, priključnim ovratnikom, ki jo lahko pripnemo k vsakemu dežnemu plašču. Nekaterim obrazom pa se kapuca ne poda. Tem svetujemo praktičen dežni klobuk, ki ima obliko pokrivala francoskih ribičev in ki dobro zavaruje tilnik in čelo pred dežjem. (Obe skici v krogu).

Praktična dežna pelerina za kolo ima trdno ob obrazu zavezano kapuco in je široko zvončasto krojena. Imenitna novost sta obe lijakasti cevki iz nepremočljivega tvoriva, ki sta prišiti na notranji strani zarez

ZA JESEN IN ZIMO VSE VRSTE KRZNA V POLJUBNI IZBIRI PRI

L. ROT

LJUBLJANA, MESTNI TRG 5 POSEBNA IZLOŽBA KRZNA TUDI V PASAŽI NEBOTIČNIKA

za rokave in ki ju v slučaju hudega dežja potegnemo navzven, da si z njimi pri kolesarjenju zaščitimo roke. Pelerina je po vsej dolžini zapeta z gumbi iz galatita (1. skica).

Eleganten dežni plašč iz nepremočljivega, črtastega žameta ima praktične, veliko žepo, ki so zaščiteni z zaplopkami in kratko sedlo, ki je na njem prišit dokaj veliki, dežji ovratnik (2. skica).

Temu plašču je po svojem kroju podobna ohlapna dežna plašč iz gabardina, ki je opremljen z okroglo kapuco, le da ima ta plašč raglansko prište rokave in dvojno prešite robove (3. skica).

Nekaj povsem novega je tako zvano dežno krilo, ki ni nič drugega, kakor dokaj široka pola iz impregniranega tvoriva v dolžini krila s prištim, dolgim pasom. Takšno krilo oblečemo nad obleko in ga zadaj prekrizamo, pas pa prevlečemo skozi odgovarjajoče zareze ob straneh. Krilo izpopolnimo s kratko, ohlapno dežno jopico, ki jo po sredi zapnemo s patentno zadrgo. To je torej neke vrste »dežni kostum«, ki se posebno obnese pri kolesarjenju (zadnja skica).

Lisičje krzno na zimskih kostumih

Seveda gre tu le za elegantne, popoldanske kostume iz lepega, gladkega blaga v temni ali črni barvi. Po zadnji modi jih okrasimo z velikim lisičjim ovratnikom in z okroglim žepi iz lisičje kože. V poštev pride predvsem naravnobarbna, tako zvana rdeča lisica, ki živi tudi v naših gozdovih. Te krzno nam torej ni treba uvažati iz tuzemstva, kar je v sedanjem času večakor velika prednost.

Ljudje smo sorodni kamnom

Zemlja sestoji v glavnem iz dveh snovi, človek pa iz 29 prvin — Med njimi so glavne sestavine: kisik, vodik, ogljik, dušik, kalcij in fosfor, klor, žveplo, natrij, kalij, fluor, magnezij, železo, silicij, mangan, jod in arzen

Kdor pravi o drugem človeku, da ni vreden počenega groša, pretirava. Ne more namreč oporekati, da bi dotični, če le tehtal 70 kg, ne vseboval v svojem telesu okroglih 25 kg oglja in še drugih snovi, ki imajo vendarle

neko vrednost.

Človeško telo sestoji iz organskih snovi, iz kakršnih so sestavljene rastline ali kurja jajca ali gumasti obroči pri avtomobilih, sestoji pa tudi iz anorganskih snovi kakor kameniti tlak ali kovine itd. Če vprašate znanca, iz česa sestoji, vam bo imenoval 20 kg ogljika, 3 kg dušika in 2 kg kalcija. Ker sestavlja zadnja snov kosti, bo moral navesti še 1 kg fosforja. Skupaj

nestrokovnjaško.

Kemik bo svojo izjavo podal trezno in strokovno: človek sestoji iz 40 kg kisika in 7 kg vodika in to pomeni pri okroglo 70 kg težkem človeku 45 kg ali 64 odstotkov vode. Med ostalimi snovmi vam bo imenoval 20 kg ogljika, 3 kg dušika in 2 kg kalcija. Ker sestavlja zadnja snov kosti, bo moral navesti še 1 kg fosforja. Skupaj

paj bi dalo to 73 kg. Ker je pa poskusna oseba tehtala 73.762 kg, je manjkalo pri tej analizi

še nekoliko snovi.

Tudi to se da ugotoviti. Prištetih je treba namreč 200 g klorida, 175 g žvepla, 130 g natrija in 100 g kalija. Ostanek se deli na 75 g fluora, 50 g magnezija, 5 g železa, 3 g silicija in mangana, 1 g joda in 1/2000 g arzena. S še natančnejšo analizo dobimo še sledove bakra, svineca, cinka, kroma, molibdena in drugih kovin. Skupaj sestoji človek

iz 29 prvin.

Vse to so stvari, ki jih najajamo v kameninah, v rudnikih in premogovnikih ter v vsakem kupu zemlje. Sorodniki smo tedaj kamnom. A iz teh prvin se gradijo tudi organske spojine, spojine, ki sestavljajo rastline in živali. Tu ima odlično glavno vlogo. Kemija pozna nič manj nego 300 tisoč organskih snovi in te potrebujejo za svojo sestavo v glavnem

samo štiri prvine,

namreč ogljik, kisik, vodik in dušik, poleg teh potrebujejo še malo žvepla, fosforja in malenkost drugih prvin.

Iz takšnih prvin gradi narava svoj organski svet, milijone živalskih vrst današnje in preteklih dob, milijone cvetic, trav in dreves. Šele tedaj bomo zaslužili vso ustvarjalno silo narave, ko si predložimo, da zmore v glavnem iz štirih prvin sestaviti 300.000 različnih spojin in da more te spojine potem po obliki in številu še

na milijone načinov

spreminjati.

In vendar predstavlja svet rastlin, živali in človeka, ki živijo na zemeljski površini, samo neznamenit del zemlje. Vsa zemlja sestoji namreč v glavnem iz dveh snovi, iz kisika in silicija. Šele po teh dveh prvinah prihajajo na vrsto kovine, kakor aluminij, železo, kalcij itd. Ogljik, ki je

temeljna snov

organskega življenja, ne predstavlja niti 1 odstotek celotne zemeljske teže. A brez tega skopega odstotka bi vsega življenja ne bilo.

V oblasti sovražnih bomb in mrež

Dramatične ure angleške podmornice v nemških vodah

Britsko informacijsko ministrstvo poroča o dramatičnih urah, ki jih je doživela posadka neke angleške podmornice v nemških vodah.

Podmornica, ki je patrolirala v sovražnem vodstvu, se je bila ob zori kakor običajno potopila, ko se je kratko pred zajtrkom razpočila v njeni bližini bomba. Kmalu potem se je razpočila druga bomba še bližje. Ni bilo dvoma, da so bili Nemci ladjo odkrili.

Kapitan je zapovedal, naj ustavijo stroje, posadka v brodu je zadržala svoj dihanje. Mostvo se je stegnilo po tleh, da bi z nepotrebnim gibanjem ne porabilo še več dragocenega kisika. V eni sami uri so našli šest eksplozij. Nemci so skušali svoj plen uloviti z vrvmi, z mrežami, z električnimi in bombami. Podmornica ni mogla drugega, nego da ostane negibna na dnu morja. Može, ki so bili obojeni na čakanje, so si čas krajšali s tem, da so skledali stave o naslednjih eksplozijah. Teh je bilo čedalje več, celo vsake dve minuti ena, a na zadnje so se malo oddaljile in — utihlele.

Može, ki so bili že izmučeni, pa so sredi popoldneva nenačuno zaslišali mrežo, ki je drsela preko zunanje stene. Slišati je bilo tudi tope udarce. Ni trajalo dolgo in oglašila se je pričakovana eksplozija. Zažvenketalo je, kakor da se drobi steklo. Luči so ugasnile, v tlini, ki je sledila, so može slišali, kako šumi voda v notranjost, stisnjeni zrak pa je uhajal. V svitu električnih žepnih svetilk so ugotovili, da so pokvarjeni en motor in dva stroja. Tudi v cevju za stisnjeni zrak je bilo nekaj lukenj. Može so se podali kolikor močje tiko na delo. Uspelo jim je, da so popravili vod za razsvetljavo in do neke me-

re tudi vod za stisnjeni zrak. Ozračje pa goče tiho na delo. Uspelo jim je, da so popravili še dihalce. Legli so in čakali, kaj bo, med tem pa so sesali kisle bonbone, ki so jih prejeli od častnika.

Ko je ura pokazala noč, je kapitan zbral posadko. Če ostanejo, kjer so, je dejal, pomeni, da bodo poginili kakor podgane v pasti. Če so tanki z bremenom še nedotaknjeni — v to pa nihče ni verjel — bi se utegnili dvigniti na površje. Tam se bodo za svoje življenje vsaj lahko borili. Posadka je ta sklep sprejela z veseljem. Takoj so odšli na delo. Nabili so torpedne cevi, strojnico, puške, pripravili so vse, da poženejo brod rajši v zrak, nego da bi ga prepustili sovražniku. Končno se je dviganje z dna proti vsemu pričakovanju posrečilo kakor po čudežu.

Previdno je kapitan dvignil vhodni poklop in se razgledal. Noč je bila jasna, morje pa viharno razburkano. Sovražnih ladij ni bilo nikjer. Bili so brez periskopa, stroji so bili pokvarjeni, radijska postaja ni delovala, rešitev je bila težka...

Počasi je začela podmornica vztrati. Po treh urah je mehanik sporočil, da je eden izmed strojev popravljen, drugi pa pozneje je popravil še drugi stroj in ob zori je radiotelegrafist sporočil nov čudež: tudi radijski je začel delovati. Prva brzobjavica je bila svarilo vsem angleškim podmornicam v tem okolju.

Popoldne so sovražna letala dvakrat letela nad položajem podmornice. Obakrat so se pripravili na borbo za življenje in smrt. A obakrat letala niso opazila ladijce. Okrog polnoči so prispeli angleški rušilci do nje, v novi zori so pripadle angleške križarke in nekoliko ur pozneje je bila podmornica dokončno rešena...

Ne samo vojaki — tudi ljudje

Angleški vojaki so že med svetovno vojno in tudi pozneje često dokazali svoje veliko prijateljstvo do otrok. Tudi zdaj izkazuje na francoskih tleh največjo pozornost otrocičem

Življenje v Rimu

Omejitve v potrošnji — Zaprta plesišča — Zatemnitev Malo tujcev — Ustavljen avtomobilski promet — Vojna za mejami

Čeprav se Italija ne vojskuje, dobiva njeno življenje polagoma, toda zanesljivo čedalje bolj vojno lice. Tujec, ki se mudi samo mimogrede v Rimu, tega sicer ne bo dosti opazil, so pa malenkosti, ki jih domačini tem bolj čutijo.

Omejitve glede jedi in pižaje občuti povprečni človek najbolj neposredno. Zato si lahko mislimo, da ni bilo nobeno prijetno presenečenje, ko so oblasti, da bi štediti z devizami, prepovedale prodajo kave ter prodajo vsega mesa in mesnih izdelkov tri dni na teden, ob četrtnih, petkih in nedeljah, ko so mesnice sploh zaprte. Italijani pa so se tem odredbam pokorili z veliko disciplino, omejitve glede mesa prenašajo še dobro, saj tam ne manjka mnogih in dobrih rib. Omejitve glede drugih živil še ni. Nakaznic za kruh, maslo, mleko i. t. d. še niso uvedli, zato ni videti pred nobenimi trgovinami v Rimu čakajočih vrst. Toda v večini hiš so bili že nameščenci preskrbovalnega urada, ki so si beležili potrebne statistične podatke. Računati je tedaj s skorajšnjo uvedbo sistema prodajanja na karte za najvažnejša živila tudi v Italiji.

V nekaterih ozirih so italijanske oblasti glede omejitev, ki se jim vidijo potrebne, sicer še strožje nego celo oblasti v vojnojočih se državah. Med tem ko je v Nemčiji, Angliji in Franciji n. pr. plesanje v javnih lokalih dovoljeno, so vsi plesni lokali v Italiji že več tednov zaprti. Bistveno olajšanje odredb, ki jih je izdala vlada ob začetku vojne, se tiče samo zatemnitve.

KVALITETNO BLAGO je trpežnejše, zato tudi cenejše! Z obleko pa imate veselje le, če vam dobro pristaja! Obiščite znano domačo trgovino

DRAGO SCHWAB
LJUBLJANA, ALEKSANDROVA C. 7
kjer vam strokovno postrežejo po zmernih cenah

»Res je, g. komisar, bil sem že zaprt zaradi bigamije, tatvine, goljufije, vploma in ponarejanja listin. Toda ali nima vsak človek svojih majhnih grehov?«

(Esquire)

tve. Rim in druga italijanska mesta zver niso več popolnoma temna, gori pa iz razlogov štednje v večini predelov le polovice cestnih svetilk in za vsak primer so prižgane povsod tudi modre varnostne luči.

Javni gostinski obrati in zabavišča v Rimu, ceste v notranjem mestu, cerkve, muzeji in vsi kraji, ki spadajo med rimske zanimivosti, kažejo napram normalnim časom v toliko spremenjeno lice, da jim manjkajo množice turistov in potnikov, ki so za Rim tako značilne. V Rimu skoraj ni več potnikov, ki bi bili tam za svojo zabavo. A tudi domačini ne posejajo več tako kakor prej v znanih ali manj znanih kavarnah in gostlinah, da bi se razgovarjali o dnevnih problemih. V mnogih kavarnah in restoranih vidiš lepeke, ki jih je izdala fašistična stranka in ki vele: »Tu se ne vodi diskusije ali napovedi o visoki politiki in visoki strategiji!«

Poseben znak časa je tudi skoraj popolnoma ustavljeni zasebni avtomobilski promet. V Rimu obratujejo ta čas le cestne železnice, avtobusi, avtomobili raznih oblasti in malenkost zasebnih avtomobilov, ki morajo imeti njih lastniki, pred vsem člani diplomatskega zbora, za te vožnje posebno dovoljenje. Zato ni čudno, da po rimskih cestah, posebno ob mirnejših urah, danes obesedeno ne vidiš niti enega avtomobila, da so tem bolj v obratu znamenite rimske kočije, da so tem bolj za seden avtobusi in tramvajev ter da je silno zraslo število kolesarjev. Tudi visoki fašistični funkcionarji in njih družinski člani uporabljajo ljudstvu v spoštudo po možnosti kolesa in avtobuse. Tako so videli te dni glavnega tajnika fašistične stranke Staraceja na kolesu pred Beneško palačo, a grofica Edda Ciano je stopila s svojo hčerko potem, ko je bila spremila na postajo svojega moža, ki je odhajal na obisk v Berlin, v avtobus in se z njim odpeljala domov. V mirnih mestecih rimske okolice se vršijo ta čas v zvezd s trgatvijo veselice, ki so se jih udeleževali v normalnih časih z lastnimi in najetimi avtomobili tisoči in tisoči Rimljanov, saj je rimska okolica v lepih in toplih jesenskih dneh še posebno vabljiva. Letos je drugačnja; ljudje so se morali odpovedati tudi takšnim, razmeroma skromnim zabavam. Tam za mejami je vojna...

Nedovoljeno stanovanje na pokopališču

V Kairu je milijonar Taki Efendi Okuša praktično rešil vprašanje, da-li sme človek že za svojega življenja bivati na pokopališču ali ne. Odgovor je sicer negativen, toda eksperiment je bil zanimiv.

Egiptski milijonar se je dolgočasil na smrt in si je zato na pokopališču v Kairu kupil obsežen grob. Grobnico so zgradili z vsem modernim udobjem. Imela je n. pr. kopalnico, električno luč in podobno. Ko je bila grobnica dokončana, je bogataš odredil, naj odpeljejo njegove stvari iz stanovanja na pokopališče, kajti stanovati je hotel sedaj pač v grobnici. Toda policija je bila mnenja, da je pokopališče samo za mrtve ljudi. Milijonar je tvegal dve tožbi, a je obakrat propadel. Potniti mora torej s preselitvijo do svoje smrti.

Zanimivosti

Mnogi ljudje smatrajo devetico za srečno število. To število pa ima še nekatere druge posebnosti, ki se nam razodevajo pri računanju. Če devetico pomnožimo, bomo ugotovili, da je prečna vsota števk, ki jih dobimo, enaka 9. Tako nam da 5 x 9 število 45, 4 in 5 pa je 9. Na isti način nam da 9 x 9 število 81, prečna vsota 9, a 13 krat 9 je 117, in spet je prečna vsota 9.

Kdor hoče napraviti najdaljšo nepretrgano železniško vožnjo na svetu, mora potovati s prekosibirsko železnico iz Moskve v Vladivostok. Potovanje traja 8 dni in 21 ur.

Če doseže nekdo 70 let, se lahko pohvali ali pa lahko obžaluje, kakor pač hoče, da je v svojem življenju presedel nič manj nego 7 let pri mizi.

Za bolezen ki zahteva najvišje število žrtev, velja malarija. Za malarijo umre v Indiji vsako leto več nego 1 milijon ljudi, na Kitajskem tudi najmanj toliko, nadaljnji milijon žrtev zahteva močvirna mrzlica v drugih deželah zemlje.

Iz želvijh jajc pridobivajo olje, in sicer je treba za steklenico olja kakšnih 5000 jajec.

V 19. stoletju je bilo približno 364 potresov, vsak izmed teh je zahteval povprečno 4000 smrtnih žrtev.

„Kupim kazalec“

V nekem brnskem listu je izšel te dni nenavaden oglas. Neka dama iz Luhačovic skuša kupiti kazalec in ponuja zanj visoko vsoto. Dami so morali pred kratkim zavoljo zastupitve krvi odrezati kazalec. Ker je pa strastna igralka klavirja in se igri neče odpovedati, se je odločila za ta čudni oglas. V njem navaja tudi točne mere za kazalec, ki ga išče. Uspeha do slej ni bilo.

Eksperiment družine Rogers

Nedostatna preskrba z živili pospešuje nevrastenijo

Ameriški listi poročajo o nenavadnem eksperimentu neke newyorške družine Rogersov. Ta se je teden dni hranila prostovoljno tako, kakor se hranijo Nemci od začetka vojne. Družina, ki sestoji iz očeta, matere sina in hčere, je v tem času pojedla skupaj komaj 50 g masla in sira, 500 g mesa, 280 g sladkorja itd. do 20 g kave in 43 g kavnega nadomestka, kolikor pač znašajo v Nemčiji uradno določeni obroki. Predpisom so se Rogersovi prilagodili še v toliko, da so si privoščili krompirja, ki ga ne prodajajo na karte, po lastni uvidenosti.

Cez teden dni so se stehali in so ugotovili, da je postal oče za 5 funtov (1 funt

je približno pol kilograma) lažji, mati za 2 funta, za isto toliko sin, samo hči je tehtala četrto funta več nego teden dni prej. To se pa zgodilo zavoljo tega, ker si je po želji privoščila nekoliko preveč krompirja.

Družina se je dala tudi zdravniško preiskati in hišni zdravnik je ugotovil znake nevrastenije ter povečano potrebo po spanju. Rogers starejši je povedal, da je v pisarni večkrat zaspal, Rogers mlajši pa je zaspal celo med zdravniškim pregledom. Seveda je treba pripomniti, da je oče teden dni pred poskusom tehtal 206 funtov, mati 127 funtov, sin 144 in hči 114,75 funta. Za očeta Rogersa torej nikakor ni bilo napak, da je malo shujšal...

Napad na utrdbo pred Maginotovo črto

V utrdbi pred Maginotovo črto so zaradi napada z metalci plamenov zaprli vse lne, nakar so začeli nemški pionirji napadati postojanko z ročnimi granatami

Ko se je vojvoda Alba 1573. vrnil iz Holandske, kjer je bil dal v šestih letih razen grofov Egmonta in Hoorna usmrtiti še 18.000 »krivoverce«, ga je kralj Filip II. sprejel z mnogimi častmi in odlikovanji, španski damski svet pa ga je sprejel zelo hladno. To pa ne zavoljo tistih 18.000 usmrtenec, temveč zato ker je bil dal štirideset odličnih španskih dam, ki so bile njegovim častnikom sledile na Holandsko, šibati in pogati iz taborišča.

VSAM DAN ENA

»Nu, dečko, kako naj ti ostrizem lase?«
»Tako, prosim, da bom imel vrhu glave luknje, kakor oče.«

(Judge)

Vojni paberki iz listov

Svarilo nemškimi črnogledom — Prebarvan Eiffelov stolp — Nabori psov za vojaško službo v Nemčiji
Daljnosežni nemški topovi

»Völkischer Beobachter« svari s posebnim člankom one pesimiste, ki neprestano primerjajo razmere v svetovni vojni z današnjimi nemškimi prilikami. Med drugim pravi:

»Mi jim ne bi zamerili, če bi ohranili to svoje primerjanje zase. Toda oni se vrte okoli mladosti, zaupanja polnih ljudi, ki niso preživeli svetovne vojne, ter jim z naslodo pripovedujejo, da se je tudi leta 1914 pričelo z izkaznicami za živila in da se bo tudi tokrat, ko se razvija vse po stari formuli, končalo tako, kakor se je leta 1918. Pri tem prehajajo hote ali nehoti preko dejstva, da je bilo takrat vse drugače, kakor je danes. Vidiijo pred seboj samo izkaznice za živila in si že slikajo na steno strahote gladi in pomanjkanja. In tako pripovedujejo vsem, ki jih hočejo poslušati, da se je v svetovni vojni sprva dobilo vse, kar je bilo odmerjeno za izkaznice, po- pozneje vedno manj in manj, dokler niso postale izkaznice samo pesek v oči. Ti ljudje, ki se ne morejo ločiti od preteklosti, bodo doživeli 25. oktobra veliko razočaranje, ko bodo povisani tedenski obroki za surovo maslo pri izkaznicah za otroke, poleg tega bodo dobili še izreden obrok umetnega medu. Gospodinjice bodo tokrat tudi dobile poseben obrok za sladkor, namenjen za vkuhanje sadja. So znamenja, ki kažejo, da bo kmalu v splošnem boljše z do- deljevanjem živil. In če bi tudi ne bilo in če bi tudi kdaj pozneje bilo treba znižati kak živilski obrok, o tem smo si vsi na jas-

nam, da ne bodo nikdar nastopile prilike, o katerih fantazirajo naši stari črnogledniki...

Nemško prehranjevalno ministrstvo sporoča, da bo dodeljeno za dobo od 17. do 22. oktobra na vsako živilsko izkaznico po eno jajce. Obenem poziva gospodinjice, naj kupujejo jajca stalno pri istem trgovcu in naj ne navale vse na isti dan kupovat jajca.

★

Francosko letalsko ministrstvo je naročilo, naj se kamufira Eiffelov stolp v Parizu v zvezi s pričakovanimi napadi nemških letal na francosko prestolnico. Stolp bodo prebarvali s posebno barvo, tako da ga na veliko razdaljo ne bo mogoče opaziti. Z barvanjem so že pričeli ter bo trajalo štirinajst dni.

★

V Nemčiji so že nekaj dni nabori vseh nad 50 centimetrov visokih in do 5 let starih psov. Potrjene pse bodo rekvirirali za vojaško in policijsko službo. Kakor poročajo nemški listi, je potrjenih povprečno okoli 30 odstotkov vseh na pregled pozvanih živali.

★

Danski listi zatrjujejo, da razpolagajo Nemci na zapadni fronti s posebnimi daljnosežnimi topovi, ki jih bo sedaj še niso uporabljali. Streljanje s temi topovi je odvilo od posebnega dovoljenja iz samega Berlina. Baje bodo lahko s temi topovi streljali Nemci celo v zaledje Maginotove linije.

»Domoljub«, gospodarstveniki in slovenska banovina

Podeželsko glasilo slovenskega dela JRZ »Domoljub« napada nekatere »tako zvane gospodarstvenike, ki pravijo da bi bila Slovenecem tako obsežna avtonomija, kakor so jo dobili Hrvati, bolj v škodo kakor pa v korist. Ti ljudje pravijo, da Slovenci res plačamo 200 milijonov dinarjev davkov letno preveč in da res uvažamo v Slovenijo letno za 200 milijonov poljedelskih proizvodov. Zato pa da prodamo na jug države letno naših industrijskih in obrtniških izdelkov za milijardo dinarjev in še več. Dalje vprašujejo kam pojde naša naraščaja, če si bomo s preširokimi samoupravami zagradili pot k našim bratom na jug?»

»Domoljub« odgovarja tem slovenskim gospodarstvenikom s tem, da živi v Sloveniji še vedno 60 odstotkov prebivalstva od zemlje. Slovenski kmet pa »živi ves čas po vojni iz leta v leto slabše. Slovenski kmet ne more vzdržati konkurence, ki prihaja iz jugovzhoda naše države. Če bi se s uvedbo slovenske samouprave zgodilo, da bi našim industrijskim izdelkom zaprli pot na jug države, bomo pa mi zaprli pot njihovim poljedelskim produktom in naš kmet si bo zopet opomogel. Sicer pa nam od milijarde, ki jo dobimo za na jug prodane industrijske in obrtne izdelke, ne ostane veliko. Kapital skoraj vse industrije v Sloveniji je v rokah tujih kapitalistov, ki so po večini še tuji državljanji. Naša me-

sta in občine, v katerih se nahaja industrija, imajo od tega le razmeroma malo koristi.

Kar se pa tiče zaposlitve slovenske mladine na jugu, misli »Domoljub«, da bo kmalu napočil čas, ko Slovenci tam doli na jugu ne bodo dobili več mesta, ker bo domačih sinov dovolj. »Tako je bilo že lanske leto nastavljenih na naših gimnazijah pet zgodovinarjev Srbov, čeprav je 32 izprašanih zgodovinarjev Slovencev čakalo na namestitve, nekateri med njimi že več kakor pet let.«

Radovedni smo, kaj bo dejal na te »Domoljubove« dalekosežne trditve industrialec g. Avsenek, ki je imel, kakor smo po- učenji, zelo tehtne pomisleke proti predale- kosežnim slovenskim avtonomiškim tež- njam in zahtevam Morda pa se je hotel pred njim »Domoljub« že v naprej zavarovati, ko je napisal, da so med temi gos- podarstveniki, ki svari »pri nas pred izved- bo široke samouprave prav tisti ljudje, ki dobivajo kot upravni svetniki raznih cen- tralnih denarnih zavodov in ustanov težke desetisočake mesečno zato, da se na leto enkrat podpišejo in da dajejo za ohranitev belgrajskih privilegijev razne izjave.« G. Avsenek je namreč, kakor je znano, menda odni Slovenec, ki sedi danes v upravnem svetu Narodne banke in drugih centralnih ustanov.

Novice s Koroškega

Enotna pravila za slovenska društva, ki se bodo odslej vsa imenovala »Slovensko kulturno društvo«

Državna policija za Koroško je pred kratkim odobrila nova enotna pravila slo- venskih prosvetnih društev na Koroškem. Pravila so bila predložena lani v začetku novembra in nato letos pomladi na novo predelana, kakor zahteva voditeljsko na- čelo, veljavno v Nemčiji. Zadnji »Koroški Slov.« prinaša k tej rešitvi nekaj pripomb, ki jih v izveščku podajamo:

Organizacije se odslej enotno nazivajo »Slovensko kulturno društvo«, odkazan jim je razširjen delokrog, notranji ustroj društev je spremenjen v toliko, da je s povedanimi pravicami vsakokratnega dru- števnega vodje združena tudi večja odgo- vornost. Končno so po novih pravilih kra- jevna društva ozko povezana s svojo cen- tralo in tvorijo z njo strnjeno, enotno pro- svetno organizacijo koroških Slovencev.

Dosedanja izobraževalna, pevstva in bra- na društva imajo za seboj častljivo tra- dičijo. Naši predniki so jih začeli usta- navljati v prvem desetletju tega stoletja in domala vsako društvo bi letos lahko praznovalo vsaj tridesetletnico obstoja. Nekako polovica krajevnih društev je že

obstojala, ko se je ustanovila celovška prosvetna centrala, kar dokazuje, kako sil- na je bila nekoč želja po narodni samo- pomoči številnih slovenskih krajev. To dejstvo je imelo za posledico, da so bili nazivi in pravila posameznih društev dokaj različni, četudi se je prosveta v posamez- nih predelih naše zemlje že v prvih letih delovanja medsebojno približala in poeno- stavila.

Odslej nosijo naše prosvetne organizacije enoten naziv »Slov. kulturno društvo«. Kot društveni namen navajajo pravila sledeče točke: a) društvo pospešuje in krepi pri- rojeno narodnost slovenske koroške dru- žine v vseh njenih elementih; b) utrjuje občestveno življenje v vasi, stanu in narodu; c) nudi članom narodne družine stro- kovno izobrazbo in telesno blagostanje, jih navaja k štednji in zmrnosti ter po- sreduje ljudstvu pošteno zabavo.

V dosedo svojih ciljev se društvo lahko poslužuje predavanj, zborovanj, tečajev, govorov, knjižnic in čitalnic, mladinskih jezikovnih tečajev, zabavnih prireditev (petja, deklamacij, družinskih večerov in

gledaliških predstav) ter skupnih izletov. Navedene točke povedo jasno: Slovensko kulturno društvo je varuh slovenskega značaja naših krajev in našega ljudstva. Društvo je zaščitnik domače slovenske go- vorice, slovenske pesmi in knjige, domače šege in starega običaja. Slovensko kul- turno društvo brani čast slovenskega člo- veka na koroških tleh in čuva ugled tisoč- letne slovenske zgodovine. Z eno besedo: V taboru slovenskega kulturnega društva je slovenstvo Koroške, v društvenem delu njegova usoda.

»Nikakor ni resnica,« zaključuje glasilo naših rojakov na Koroškem svoja izjava- nja, »da bi v sedanjih dobi med nami ne bilo ne želje in ne volje za prosvetno delo. Sumne prireditve pri nas niso bile nikdar običajne, resno kulturno delo in prizade- vanje pa sta v vojnem času še bolj po- trebna kakor v miru. Kjerkoli so se zre- čile vrste mož in fantov, jih bodo nado- mestile naše žene in naša dekleta. Kliče- mo na delo staro in mlado! Zdrava slo- venska prosveta, vkoreninjena v našem narodnem prepričanju, bo premnogim med nami nudila dovolj srčne utehe in tihega veselja.«

★

Državni kancler je odlikoval z zaslu- žnim križcem belega orla prve stopnje ge- neralnega konzula g. dr. Nikodija Jovano- vica, šefa jugoslovenskega konzulata v Celovcu, in z istim odlikovanjem tretje stopnje pomožnega konzula g. Mitarja Be- govica.

Uredništvo »Koroškega Slovenca« sporo- ča, da je pri pristojni politični oblasti do- seglo dovoljenje, da bodo slovenski vojak- i s Koroške smeli prejemati »Koroškega Slovenca« tudi v vojski.

V St. Jakobu v Rožu se je pred plebis- citnim spomenikom tudi letos vršila 10. oktobra glasovanska proslava. Prikora- kale so narodnosocialistične formacije iz Podgorčice, Podgorij in ostale okoliče. Dva govornika sta razložila pomen dneva v se- ljanem vojnem času. Proslavo je zaklju- čila nemška državna himna.

Za pooblaščenca v koroškem obrambnem okrožju je bil imenovan namestnik pokra- jinskega vodje Kutschera.

V St. Petru na Vašinjah je umrl g. Mo- rak Jakob, vzoren družinski oče in za- veden koroški Slovenec. Zapušča tri nedo- rasle otroke in ženo.

Iz Julijske Krajine

Vojakstvo na dopustu. Trgatev na Gori- škem je v polnem teku. Nekoliko jo sicer ovira deževje, vendar so bile glavne teža- ve srečno premagane. Nastala je namreč nevarnost, da bo za nujna dela v vinoga- dih, a tudi na poljih, kjer se sedaj priče- nja setev ozimne pšenice, zmanjkalo delav- cev. Večinoma je le uspelo doseči, da so fantje in moške, ki so bili poleti vpokli- cani k vojakom, sedaj dobili dopuste, me- stoma tudi po 60 dni. Glede na neprista- nost v postopanju v tej stvari je treba omeniti, da je šel dr. Palitti, ki vodi za vo- jaške dopuste v take vrste pristojni urad v Gorici, kmečkim ljudem na roko Postal je znan med ljudstvom tudi obče po svo- jem objektivnem delovanju na kmetijskem področju. Sprito tega je vzbudila precej- šnjo pozornost vest, da bo v kratkem za- pustil deželo in bo njegovo mesto prevzel funkcionar, ki nedvomno ne bo mogel po- kazati takega razumevanja za potrebe do- mačega kmečkoga prebivalstva.

Mrlje na cesti. Na cesti proti Stari Go- ri pri Gorici so našli pretekli petek kmet- je, ki so se zjutraj odpravljali na delo, sredi ceste truplo neke ženske, o kateri so na prvi mah sodili, da se je ponesreči- la. Kmalu je vsa okolica vedela za ne- srečno smrt Marije Volfove, stare 48 let in doma s Turjaka. Sodna komisija, ki je truplo pregledala, pa je ugotovila, da na njem ni nobenega znamenja nasilja, nego je Volfova zadela srčna kap, ki ji je mo- rala takoj podležti.

Starček utonil v morju. V barkovljan- skem pristanišču se je pripetila pred dne- vi huda nesreča. 60 let stari Ivan Mari- nič je hodil tik ob obali. Nenaadoma mu je postalo slabo in so se svinili v morje. Star- ček je utonil, še preden so mu prhiteli na pomoč. Njegovo truplo so pol ure po- zneje potegnili iz morja.

Odločitve o delokrogu Merkurja še ni

Beograd, 21. oktobra. AA. V zvezi s več- mi našega časopisa, da je dokončno izvr- šena razmejitev med blagajno za zavarova- nja zasebnih nameštencev Merkur in med ostalimi obetoječimi bolniškimi blagajnami, se izve iz ministrstva za socialno politiko, da to vprašanje še ni bilo rešeno in da se oboje nobeni sklepi v tem smislu. To vprašanje proučuje osebno minister Bud- saviljevič. Zato niso umestne nobene vze- mirljive vesti vse dotle, dokler se ne mi- nister izdal svojega odloka.

Beleške

Prvi podstarešina SKJ v Ljubljani

S smotnim brzovlakom je prispel v Ljubljano prvi podstarešina saveza SKJ dr. Vladimir Belajčić. Na kolodvoru so ga pričakovali ljubljanski člani saveza z zastopniki župe s starostjo inž. Bevcem na čelu in številni člani.

Konferenca dr. Mačka v Zagrebu

Iz Zagreba poročajo: Dr. Maček je bil danes v banskih dvorih in je imel dolg raz- govor z banom dr. Šubašićem in podbanom dr. Krbekom. Dr. Šubašić je sprejel tudi prveke SDS pod vodstvom dr. Kostića. Podpredsednik vlade dr. Maček se vrne v Beograd prihodnji tork. Ostali hrvatski mi- nistri pa so ostali preko nedelje v Beogra- du. Pač se je danes popoldne z letalom pri- peljal iz Beograda minister dr. Budisavlje- vič, ki prisostvuje sejam vodstva SDS.

Glavni odbor SDS

V beograjskih in zagrebških političnih krogih pričakujejo z veliko pozornostjo potek seje glavnega odbora samostojne demokratske stranke, ki bo danes v Za- grebu. Na sejo glavnega odbora so pri- speli že včeraj voditelji samostojnih de- mokratov in se siniti sestali k seji izvršne- ga odbora. Med prvimi točkami dnevnega reda je volitev novega predsednika stran- ke ker dosedanji predsednik SDS Adam Pribičević vztraja pri svoji demisiji, če- prav so ga prijatelji nagovarjali, naj zadrži predsedniško mesto.

Ker je to prva seja glavnega odbora SDS, odkar je stranka kot članica kmeč- ko demokratske koalicije stopila v vlado, je zanimanje za njen potek in njene skle- pe še večje. Vendar po poročilih iz Zagre- ba in Beograda ni pričakovati nikakih senzacij.

Senatorski kandidati slovenske JRZ

Kakor izvemo, so bili te dni določeni kandidati JRZ za senatorske volitve v Slo- veniji. Kandidirali bodo: bivša senator- ja dr. Schaubach in Smodej, bivši poslan- ec Alojzij Mihelič in predsednik Kmet- ske zveze Ivan Brodar.

Jugoslovenska javnost in vojna poročila

Nemški poročevalski urad poroča iz Beograda: »V jugoslovenskem tisku opa- žamo posebno obširna poročila o uspešnih nemških akcijah proti angleški pomorski sili. Poskusi lorda Churchilla, zmanjšati in oslabbiti pomen nemških uspehov, v beo- grajski javnosti niso dosti zalegli. Od več strani smo že ponovno slišali pripombe, kakor: Tudi pri nemškem pohodu na Poljsko sploščeta ni bilo tako hudo, kakor se je pozneje vsa zadeva razvila. V zvezi s tem moramo reči, da poklanja jugoslo- venska javnost jednatim in kratkim po-

ročilom vrhovnega poveljstva nemške vojs- ke vse več vere, kakor pa stalno se po- navljajočim protislovjem v angleških in francoskih uradnih poročilih.«

Glasilo ministra pravde dr. Laze Markovića

V Beogradu je izšla prva številka poli- tičnega tednika »Delo«, ki ga je začel iz- dajati minister pravde dr. Lazar Marko- vić. O programu lista je napisal daljši čla- nek minister sam. Najprej pravi, da se je že dolgo bavil z mislijo ustanoviti svoj list. Novi tednik bo neodvisen politični organ, ki se bo zavzemal za zbiranje vseh radi- kalov.

Glede spora med dr. Markovićem in sta- noradikalni pravi list: »O tem vprašanju v listu ne bomo razpravljali, dokler ne bo mo izrecno izjaviti, ker smatramo, da je edini poklicani organ za reševanje tega in vseh sličnih vprašanj samo širši glavni od- bor radikalne stranke.« Končno pravi dr. Marković, da bo »Delo« zastopalo in bran- ilo smernice narodnega sporazuma, skle- njega med Cvetkovićem in dr. Mačkom.

Srečno rešena težka naloga v Angliji

Angleško vojno ministrstvo je te dni re- šilo hudo zamotano vprašanje, ki je priza- devalo starim komisnim soldatom mnogo grenkih ur. Že pred vojno je bila ustanov- ljena v Angliji pod vojaškim poveljstvom stoječa pomožna vojska »Auxiliary Terri- torial Service«, katere člani so lahko tudi ženske. V njene vrste se je res prijavilo na desetisoče angleških žena in deklet od najvišjih do najnižjih slojev. Ker je ta pomožna vojska vojaška organizacija, so njeni člani uniformirani. Uniformirane so tudi ženske, ki nosijo prav lične kroje z vojaški podobno čepico.

Za pripadnike vojaških organizacij je obvezno pozdravljanje predpostavljenih. Tako se je pojavilo preko noči vprašanje, ali naj uniformirane pripadnice ženskega pomožnega zbora pozdravljajo naprej mo- ške predpostavljene, ali obratno ti nje. Vnela se je živahna razprava, v katero so posegali tudi angleški listi. Sedaj je angle- ško vojno ministrstvo priporočilo ženskim uniformiranim članicam, da pozdravljajo moške predpostavljene in vse oficirje an- gleške suhozemske, zračne in pomorske vojske.

Vendar pa je pozdravljanje neobvezno. Obenem pa je ministrstvo vojske pripo- ročilo tudi moškim pripadnikom vseh treh vojska, da pozdravljajo v naprej uniformi- rane žene z višjimi čini, kakor jih imajo sami. Toda tudi to pozdravljanje ni ob- vezno in se angleški Tomy, če mu uniformi- rana kapetanka ne ugaja, lahko mirno obr- ne v stran ter jo ignorira. Pravijo pa, da Angleži kot znani džentlmeni ne izrablja- jo te svoje pravice in sedaj v naprej po- zdravljajo uniformirane članice pomožne vojske.

SOKOLSKO DRUŠTVO LJUBLJANA SSKA in DRUŠTVO ZA ZGRADBO SOKOLSKEGA DOMA LJUBLJANA-SISKA javljata svojemu članstvu žalostno vest, da nas je danes nepričakovano zapustil naš brat in starosta

TUŠAR NANDE

Pogreb bo v nedeljo, dne 22. oktobra 1939 ob 4. uri popoldne izpred Sokolskega doma na pokopališče k Sv. Križu. Dragega zaslužnega sokolskega delavca in nepozabnega brata-starosta bomo ohranili v trajnem spominu.

V LJUBLJANI VII, dne 21. oktobra 1939.

SOKOLSKO DRUŠTVO LJUBLJANA-SISKA

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Nenaadoma nas je zapustil naš nadvse ljubljani soprog, oče, stari oče, brat in tast, gospod

FRANC KOVAČ

zvaničnik drž. žel.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, dne 22. oktobra 1939 ob 2. uri popoldne iz mrliške veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 21. oktobra 1939.

Žalujoči ostali

Strti v netržnemi boji sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem tužno vest, da je prenehalo biti zlato srce ljubljene- ga soproga, zlatega očka, dobrega nenaodestljivega sina, brata in svaka, gospoda

Tušarja Nandeta

pekovskega mojstra

dne 21. oktobra ob 4. uri zjutraj. Pogreb nepozabnega blagopokojnika bo v nedeljo 22. oktobra 1939, ob 4. uri popoldne, iz Sokolskega doma v šiški na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA VII, dne 21. oktobra 1939.

TONČKA TUŠAR, soproga; ŽARKO, MAGDALENA, otrokaj HELENA TUŠAR, mati; OLGA por. PRAPROTNIK, ANGELA, STEFI por. MAJERIC, JULKA por. VREČEK, sestro; ALBIN, brat — ter ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Brez posebnega obvestila.

Po 78 letnem, s godno delavnem življenju je odšla k več- nomu miru naša ljubljena mama, gospa

MARIJA ŠIMEC

roj. JANC zasebnica

Na zadnji poti jo sprejmemo v ponedeljek, dne 23. oktobra ob pol 5. uri popoldne iz domače hiše na Lončarski stezi št. 6 k Sv. Križu.

V LJUBLJANI, dne 21. oktobra 1939.

Dr. MALKI in NANDI ŠIMEC

SPORT

Z motorji po Večni poti

Evropski prvak s prikolicco Abarth — senzacija treninga
Dirka se začne točno ob 15.

Včerašnji trening na Večni poti je pokazal odlične tehnične sposobnosti naših dirkačev. Središče zanimanja so bili Šiška, Breznik in Čihlař, ki so vsi v izvršni formi. Največja atrakcija pa je bil evropski mojster Karl Abarth, ki je s svojo drzno in tehnično popolno vožnjo vzbujal največje zanimanje gledalcev.

Rezultati včerašnjega treninga so bili naslednji:

Turni motorji do 250 ccm: 1. Puchar Franc, (Hermes, Puch 250 ccm) doseženi čas v eno smer 2:05 4/5; 2. Medved Dušan (Avtoklub, DKW) 2:08 3/5; 3. Fantini Valter, (Hermes).

Turni motorji do 350 ccm: 1. Žihari Miloš, (Avtoklub, DKW, 350 ccm) 1:53 2/5; 2. Pengov Marjan (Avtoklub, DKW, 250 ccm) 1:57 3/5; 3. Bar Vinko, (I. Gor. Motokl., DKW, 350 ccm) 2:05 3/5.

Sportni motorji do 350 ccm: 1. Breznik Dušan, (Avtoklub, DKW, 250 ccm) 1:45 4/5; 2. Šiška Janko, (Ilirija, NSU, 350 ccm) 1:49 3/5; 3. Lapajne Jule, (Ilirija, Jawa, 350 ccm) 1:55 3/5.

Sportni motorji do 500 ccm: 1. Čihlař Jože, (Avtoklub, BMW, 500 ccm) 1:44 3/5; 2. Vidmar Stane, (Ilirija, BMW, 500 ccm) 1:55 2/5.

Izven konkurence:

Karl Abarth, FN s prikolicco, 1:52 2/5. Najboljši čas dneva je dosegel član Avtokluba in znani dirkač Jože Čihlař, vendar je treba poudariti, da bodo brez dvoma nastale v teku jutrišnje dirke še velike izpremembe, ker uporabi vsak dirkač svoje skrajne sile šele na dirki.

Motosekcija Avtokluba opozarja občinstvo, da se prične dirka točno ob 15. Dohod je iz Šiške in Rožne doline. Dirka se bo začela s startom v Mostecu, nakar se bosta zamenjali startna in ciljna komisija, potem pa se bo dirka nadaljevala v obratni smeri. Cesta bo zaprta točno ob pol 15. Občinstvo naj med dirko ne hodi na dirkalno progo, ker utegne s tem povzročiti nesrečo. Vsa ostala navodila so bila objavljena v včerašnji številki našega lista. Razdelitev nagrad bo ob pol 21. v prostorih Avtomobilskega kluba v Kazini, Kongresni trg 1/1.

Pester spored z žogo

Številne prvenstvene tekme v podsavetu in obeh ligah
Ljubljana gostuje v Splitu

V podsavetnem prvenstvenem tekmovanju je današnji spored razdeljen takole:

I. RAZRED:
v LJUBLJANI: Jadran—Hermes ob 10.15 na igr. Jadrana in Mars—Kranj ob 15. na igr. Ljubljane,
v DOMALAH: Disk—Svoboda ob 15.,
na JESENICAH: Bratstvo—Reka ob 15. na igr. Bratstva,
v CELJU: Celje—Olimp ob 15. na igr. Celja,
v MARIBORU: Rapid—Gradjanski (Čakovec) ob 15. na igr. Rapida in v ČAKOVCU: ČSK—Železničar ob 15. na igr. ČSK.

II. RAZRED:
v LJUBLJANI: Mladika—Moste ob 10.30 in Adria—Slavija ob 15. na igr. Mladice ter Kerotan—Grafika ob 14. na igr. Korotana in v GOTOVLJAH: Borut—Lasko (ob 14.30).

JUNIORJI IN OSTALI:
V Ljubljani: na igrišču Jadrana Jadran—Svoboda jun. ob 9.15 in Slavija—Ljubljana jun. ob 13.30, na igrišču Mladice Moste—Hermes jun. ob 9.30 ter v Zagorju Svoboda—Litija.

Kaj bo še danes?
10 ligaških moštev v borbi za točke

Današnja nedelja bo v obeh nogometnih ligah prinesla popolna sporeda, in sicer bodo v hrvaško-slovenski ligi igrali že VIII. ali predzadnje jesensko kolo, v srbski pa popolno V. kolo, kar pomeni, da bo danes v borbi za točke nastopilo vseh 20 ligaških enajstoric.

HRVAŠKO-SLOVENSKA LIGA
V tej ligi, kjer sodeluje in gostuje trenutno na sedmem mestu med vsemi deseti tudi naša Ljubljana, obsega današnji spored naslednja srečanja:

SPLIT—LJUBLJANA. Naši belo-zeleni so morali danes — kakor so izvedeli šele pred nekaj dnevi — na pot v Split. Za nasprotnika imajo delavsko enajstorico domačega Splita, ki je na svojih tleh dovolj nevaren nasprotnik, da ni lahko reči v naprej, kako se bo končalo to srečanje. Tekmo bo sodil zagrebški sodnik Matančić.

GRADJANSKI—HAJDUK. Glavni dogodek v tej ligi bo — objektivno vzeto — zagrebška tekma med Gradjanskim in Hajdukom. »Purgeri« so še zmerom na prvem mestu v tej tabeli in je Hajduk eden izmed redkih, ki bi jim mogel na poti do končne zmage delati ovire. Hajdukovci so v zadnjem času spet uredili razmere v svojem klubu in bodo danes nastopili z vsemi razpoložljivimi silami.

BAČKA—HASK. Zagrebški rdeči morajo na vroča sobotiska tla in kljub temu, da so na papirju daleč pred današnjim nasprotnikom, sami niso prepričani, da bodo to igro dobili, tembolj, ker so morali v zadnjem času izvesti nekatere spremembe v svojem najboljšem moštvu.

SASA—CONCORDIA. Tudi današnja naloga Concordije ni lahka. Sarajevska enajstorica spada med letošnje najboljše udeležence hrvaško-slovenske lige in se je zato tudi za Gradjanskim in Haskom krepko usidrala na tretjem mestu v tabeli. Razen tega ima moštvo tudi prednost domačega terena in domače publike, kar je za Sarajevo še posebej pomena.

Dirka na Ljubljanski grad

Velika motociklistična prireditel
prihodnje nedelje

Danes teden, v nedeljo, dne 29. oktobra t. l. priredi Motoklub Hermes svojo V. motociklistično dirko na Ljubljanski grad, tako imenovani »Seunigov memorijal« v spomin na Staneta Seuniga, klubovega dirkača, ki se je pred štirimi leti tragično ponesrečil na tej dirki.

Pokroviteljstvo nad dirko je prevzel vojni minister general Milan Nedić, ki je poklonil klubu dragoceno uro, namenjeno rekorderja na grajski dirki. Ker je za zmagovodja razpisal tudi krasen pokal bana dravske banovine dr. Natlačen, ki si ga je lani priboril član motosekcije ljubljanskega Avtokluba Josip Čihlař, bo za to dirko nedvomno huda borba med najboljšimi motociklisti Jugoslavije. Še bolj ogorčeno pa se bodo tekmovalci borili za dragoceno darilo vojnega ministra, saj bo za novi rekord na Gradu dobil najboljši vozač obenem še posebno priznanje vojaške oblasti.

Prijave za to dirko sprejema klubovo tajništvo v Ljubljani, Dvofakova 3. Če bo prihodnjo nedeljo deževno, bo dirka preložena na prvo naslednjo ali pa še na nedeljo 14. dni, če bi tudi prvo prihodnjo nedeljo nagajalo slabo vreme.

Ali sem prispeval za sokolski dom v Trnovem?

Študija. Nasprotno pa je res, da dijaki, ki so vzljubili sport, ga zdaj gojijo vsak dan, najbrže preveč in brez sistema, kar lahko škoduje mlademu organizmu.

Sablijaški tečaji SK Ilirije

Zvesta svoji tradiciji bo tudi letos sablijaška sekcija SK Ilirije otvorila začetniške tečaje v floretu, sabliji in épéeju. Ti tečaji se bodo vršili ločeno za dame in gospe zaradi tega, da se da tudi damam možnost večjega razmaha v tej sportni panogi. Vežbanje s floretom, tem klasičnim sablijaškim orožjem, je namreč sport, ki je splošno priznan zaradi svojih telesno vzgojnih vrtil, je pa pri tem viteški in eleganten in je zato še posebno pripraven za žensko. Sabljanje ostane, vsaj kar se tiče sablje in meča (épée de combat), domena moških.

Pri nas je sabljanje skoraj nepoznano, čeprav je Slovenija dala tudi že pred vojno nekaj dobrih internacionalcev, med temi prvega slovenskega olimpijca, ki je kot tretji zmagovalac že tedaj potrdil, da je naš element zaradi svojih telesnih in duševnih vrtil dober material za gojenje tega sporta. Morda je tej nepopolnosti krivo dejstvo, da sabljanje ni sport množice, pač pa izbrancev, ki s požrtvovalnostjo in idealizmom podvržejo svoje telo težki sablijaški disciplini.

Koristi, ki jih sabljanje prinaša, moremo reasumirati v znani rečenici: Zdrav duh v zdravem telesu! Sabljanje ne zahteva samo popolnega obvladovanja telesa, ni torej samo harmonična gimnastika vseh udov, temveč tudi bistroga opazovanja, takojšnje percepcije, hipno odločitve, kombinacijsko sposobnost in te vrline tudi vzgaja.

Zahteva današnjega časa je, da je človek zmerom pripravljen na vse in tako vzgojo nam nudi sabljanje. To so spoznali Francozi, Italijani, Nemci, Madžari, Čehi itd., katerih mladina dandanes obvezno polni številne borilnice.

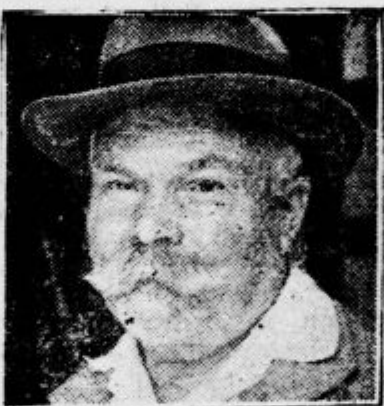
Sabljanje priporočajo tudi vsem onim, ki opravljajo duševno delo, da se zvečer sprostito v kavalirski borbi, ki osvetele duha in razgiba mišice. O ortopedičnih vrtilah sabljanja ni treba govoriti. Francoske sportne, družabne in zdravniške revije stavlajo sablijaški sport med prva vežbanja te vrste in ga posebno priporočajo damam, ki si hočejo pridobiti ali pa ohraniti vitkost in prožnost telesa.

Sola sablijaške sekcije SK Ilirije pod vodstvom g. polkovnika Čvetka, ki je dala našemu sportu več dobrih borilcev, je jamstvo za uspeh. Informacije in prijave v tajništvo SK Ilirije nad kavarno Evropa vsak dan od 17 do 18.

Franc Klemenčič
70 letnik

V krogu svoje številne družine je praznoval včeraj svoj 70. rojstni dan spoštovan in ugledni posestnik in slikarski mojster na Glinah br. Franc Klemenčič. Naš jubilar je na Viču markantna osebnost, ki se je udeleževal in se še krepko udeležuje v javnem življenju, predvsem v gasilski organizaciji, ki ga že nad 40 let priteva med svoje zveste in požrtvovalne člane. Prav tako je član mnogih drugih narodnih in stanovskih organizacij.

Franc Klemenčič se je rodil 21. oktobra 1869. v Sp. šiški, kjer je prebil svojo mladost. Že v zgodnji mladosti, star komaj 10 let, je izgubil starša, nakar so skrbeli za mladega dečka sorodniki in ga dali učiti soboslikarske in plesarske obrti. Tega svojega poklica se je oprijel z vso ljubeznijo in si izpopolnil svoje znanje v tujini. Bil je v Ameriki in drugih evropskih državah, Italijo pa je prepotoval peš. Po svo-

jem romanju štrom sveta se je vrnil po sedmih letih domov v Ljubljano in se posvetil svojemu poklicu. V Ljubljani si je polskal tudi življenjsko družico gospo Antonijo, roj. Vadnou iz Postojne, ki se je z njim poročil 16. oktobra 1897 leta. S svojo pridnostjo se je kmalu osamosvojil in postal leta 1906. samostojen mojster do pred nekaj leti, ko je prepuštil svoje mesto najstarejšemu sinu Francu. Na Glinah si je postavil tudi svoj lasten dom, kjer sedaj preživlja v senci cvetočih dreves in vrtnega cvetja jesen svojega življenja. S svojo vzorno soprogo je vzgojil 9 otrok, ki zavzemajo v javnem življenju vsi dobre položaje.

Med svetovno vojno je moral k vojakom, pa se je srečno vrnil ob koncu vojne domov. Kot zaveden narodnjak se je mnogo udeleževal tudi v političnem življenju in je bil dolgo let odbornik v bivši viški občini, kjer je zastopal interese obrtnišva in malega človeka, predvsem delavca. Med svetovno vojno je vodil nekaj časa tudi županske posle. Ne samo v političnem življenju, tudi v nacionalnem pogledu je igral naš jubilar vidno vlogo. Ko se je leta 1909. ustanovil viški Sokol, je bil br. Klemenčič med njegovimi ustanovitelji in potem dolgo let član nadzornega odbora. Nevenljivih zaslug pa si je pridobil tudi v gasilski organizaciji. Nad 40 let je član te človekoljubne organizacije, ki ji je bil nekaj let tudi predsednik. Danes je naš jubilar predsednik nadzornega odbora viške gasilske čete in vodi te posle z vso požrtvovalnostjo in zgledno ljubeznijo. Za svoje nesebično in požrtvovalno delovanje je gasilska zveza v Beogradu odlikovala z gasilskim križem III. stopnje, ob 60 letnici viške gasilske čete pa je prejel odlikovanje tudi na najvišjem mestu — zlato kolajno za državljanske zaslugе. Da je član svoje stanovske organizacije Obrtniškega društva v Ljubljani, ni potreba posebej omenjati in ga tudi obrtniški stan šteje med svoje zveste pobornike. Kakor je bil sam vedno nacionalnega in naprednega mišljenja, tako je vzgojil tudi vse svoje otroke. Naročni naših naprednih listov je že dolga desetletja. Naš največji dnevnik ga prištevamo med svoje naročnike, odkar izhaja. Pravtako pa je tudi naš najstarejši dnevnik »Slov. Narode stalen gost v njegovi hiši.

Vrlemu nacionalistu, gasilcu, obrtniku in Sokolu br. Francu Klemenčiču želimo vsi še mnogo srečnih in zdravih let v krogu ljubljene družine. —at.

Sokol

Sokol I Taboř vabi svoje moške člane in moški naraščaj na redne telovadne večere v torkih in petkih ob 20. uri. Do nadaljnjega telovadita oba oddelka sicer ločeno, toda istočasno. — Posebej vabimo starejše člane in vse one, ki se želijo vključiti in telovaditi v starosti nad 40 let. Niko ni prestar za zmerno, letom odgovarjajoče gibanje. Takšna telovadba bo osvežujoč lek za brate s poklici po pisarnah. Sprejem v telovadnico je na osnovi pogovora kot so razvidni iz tozadevnega razglasa na oglasni deski pri vходу z Vrhovčeve ulice. Prvi telovadni večer bo v torek 24. t. m. Za prve večere zadostuje, da prinesete s seboj navadne ali telovadne copate.

Iz življenja na deželi

RIBNICA. Sokolski zvočni kino predvaja danes popoldne in zvečer ob 20. film »Nekje v Tibetu«. Za dodatek Paramountov zvočni tednik. (—)

JESENICE. Zvočni kino Radio predvaja danes v nedeljo ob 3. pop. in ob 8. zvečer krasen češki vefilim »Izgubljena patrolja« po znani Langerjevi igri »Konjeniška izvidnica«. Med dodatki tudi domači kulturni film in pa kulturni film o tajnostih morskega dna. — Sledi »Potepušček«. (—)

Iz Puja

Kino »Royal« predvaja danes zadnjikrat nenadkriljivo komedijo o diplomatih in njihovih ljubavnih aferah »Amor v frak«. Dodatek: risani zabavni film in najnovejši tednik. — Pride: filmsko remek-delo v naravnih barvah »Piratske noče«.

J. Zvočni kino predvaja danes v nedeljo ob pol 16., pol 19. in pol 21. film »Nevzvestoba«, pretresljivo dramo iz zakonskega življenja. Kot dodatek filmski žurnal in kulturni film o naši državi.

Ljudska univerza. Po samoosvojitvi od mariborske je pujska Ljudska univerza v sedanjih poslovnih dobi priredila vrsto predavanj, ki se bodo v novembru nadaljevala. V novembru bo Ljudska univerza spet začela s predavanji, ki so jih obljubili nekateri priznani kulturni in znanstveni delavci, pritegnila pa bo k sodelovanju tudi domače moči. V februarju se v okrilju Ljudske univerze priredi svojo razstavo naš priznani odlični slikar Fr. Mihelič, zdaj pa je v načrtu prireditve posebnega literarnega večera. Odbor bo skrbel, da bodo predavanja redno vsakih 14 dni (vsak drugi petek), predavanja pa bodo taka, da bodo tudi najširšim slojem nudila možnost izobrazbe.

Salon »Mara« se je preselil na Tyršev trg. (—)

Iz Kranja

Zlata poroka uglednega zakonskega para. V soboto sta obhajala 50 letni zakonski jubilej upokojeni železničar g. Anton Skabar in njegova soproga Antonija roj. Metlika. Jubilarita sta se poročila v Klancu pri Trstu in so se jima v zakonu rodile tri hčerke, katere so že vse poročene. G. Skalar, ki ima danes 73 let, dočim jih ima njegova družica 69, je stopil kot 21letni mladenci v železniško službo in je polnih 18 let služboval na postaji Herpelje —Kozina, nato po 12 let na postaji Občine pri Trstu. V pokoj je odšel kot nadretnik. Zarabi velike marljivosti in vestnosti v službi je bil pri tovarniško močno priljubljen. Sedaj biva že 15 let v Kranju, kjer si je pridobil velike simpatije. Vseskozi pa je bil in ostal zaveden narodnjak. Ob lepem jubileju tudi mi iskreno čestitamo njemu in njegovi gospe soprogi.

Kino Narodni dom prikazuje danes ob 4., pol 7. in pol 9. zvečer sloviito igralko Viviane Romance v prekrasnem vefilimu »Bela suznja«. (—)

Naše gledališče

D R A M A

Nedelja, 22. ob 15. Pika in Tonček. Mladinska predstava. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20.: Žene na Niskavooriju. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 23. zaprto.

Torek, 24. zaprto.

Sreda, 25. Kacijanar. Red Sreda.

Mladinska predstava Kistnerjeve igre »Pika in Tonček«, ki bo danes popoldne, pomeni za otroke nadvse zabavno popoldne, ko spremljajo vesele in žalostne dogodivščine dveh velemestnih otrok. Priljubljeni gospod Kazalec bo zopet kramljal z mladim občinstvom. Veljajo znižane cene.

Žene na Niskavooriju je igra finske pisateljice Helle Vuolijoki, ki je imela lansko sezono velik uspeh. Dejanje te sodobne igre se godi na finskih veleposrestru in slika konflikt zakonske nezvestobe. V glavnih vlogah: M. Danilova, J. Juvanova, Marija Vera, Jan. Cene znižane.

O P E R A

Nedelja, 22.: Sabška kraljica. Gostovanje Josipa Gostiča. Izven.

Ponedeljek, 23. zaprto.

Torek, 24.: Kjer škranček žvrgoli. Red B. Sreda, 25. zaprto.

Nocoj je na opernem repertoarju znano Goldmarkovo delo »Sabška kraljica«, ki je zelo kakor na drugih tudi na našem odru najlepši uspeh. Nocojšnja predstava bo gotovo deležna splošne pozornosti še tem bolj, ker gostuje v glavni tenorski partiji g. Jože Gostič, ki bo imel priliko, da nam pokaže vse svoje velike igralske in pevске odlike. Dobro izklesane ostale odrske like nam bodo podali: Kogejeva, Heybalova, Sokova, Betetto, Janko in Dolničar. Dirigent Niko Stritof. Režiser C. Debevec. Inscenator inž. arch. Franz.

Ob 15letnici Linhartove »Matičke« bo gotovo še tembolj zanimiva prihodnja operna noviteta, Mozartova »Figarova svatba«, izvrstno muzikalno delo najvišjih vrednot, katere libreto je imel za osnovo prav isto Beaumarchaisovo odrsko delo kakor ga je imel naš »Matiček se ženi«. Na premiero, ki bo v kratkem, že sedaj opozarjamo.

*

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 22.: Neopravičena ura. Ponedeljek, 23. zaprto.

Torek, 24.: Veriga. Red B.

CELJSKO GLEDALIŠČE
Sreda, 25.: Celjski grof. Gostovanje mariborskega gledališča.

Novi orehi

Veriga

— R I —
— L I —
— R I —
— P A —
— D I —
— P A —
— L I —
— G O —

Namestu črtic vstavi zloge, da dobiš besede. Vsaka črtica nadomešča eno črko. Zadnji zlog vsake besede je hkrati prvi zlog naslednje besede. Prvi in zadnji zlog verige dasta znanost.

Zamenjalnica

TRATA — JADRAN — TROP — OSEL — VANDA — MRAK — OBALA — KROPA — TLAK — IBAR — NAMEN — SLAVA — LAS — KOLEK — MIRAN — SIVAN — KA — ENOTA — KLAS

Iz vsake besede črtaj po eno črko, da dobiš nove besede. Črtane črke dajo ime in priimek slovenskega pesnika.

Skrivalnica

VSARKANJOST — KORENJE — DOPUST — PASTIR — PRISEGA — VERIGA — NATAKAR — VILICE — MEDICAR — DOKTOR — STRANKA — IZDELEK — NAPOVED

V vsaki besedi vzemi dve zaporedni črki in sestavi iz njih pregovor.

Dopolnilnica

L A S U L O R A S O E L A R O D

G A D A S E P A N I A D A K E L

V srednjo prazno vrsto vstavi prave črke, da dobiš v navpičnih vrstah besede, v srednji vodoravni pa znan pregovor.

Rešitve je treba poslati do petka na uredništvo »Jutra«, oddelke za uganka. Napisane naj bodo na dopisnici. Med reševalce bo stric Matic razdelil spet nekaj lepih književnih nagrad.

Strti orehi

Posestnica: Sodniški pripravnik. **Izločnica:** Valentin Vodnik.

Skrivalnica: Denar je sveta vladar.

Poudaba: Za vzorec: »Vaše blagorodje! Po Vašem oglasu v Jutru sem zvedela, da potrebujete strojeopisko. Stara sem 22 let. Dovedila sem s prav dobrim upehom trgovsko šolo. Službovala sem dve leti pri tvrdki »X« v Mariboru kot strojeopiska ter sem se v tem poklicu prav dobro izurila. Ker je ta tvrdka zdaj likvidirala, sem brez svoje krivde zgubila službo. Zato upam, da me boste sprejeli v službo VI. Zagotavljam Vam, da bom marljivo opravljala svoje delo Vam v prid. Upam, da me boste sprejeli, se pripravam ter Vas pozdravljam.«

Med reševalce je stric Matic razdelil sedem knjižnih nagrad. Po žrebu jih dobe naslednji:

Marica Avace, St. Vid pri Stični, Marija Tul, Herpelje 17 in Anica Bogataj, Jesenice, Gospodstvska 4 dobe po en »Jutrov« roman.

Veljko Kavurčič, Sarajevo, Aleksandrova 32, Simon Kos Rute 11 pri Grahovem, Vera Šusteršič, Ljubljana, Groharjeva 10 in Sava Glavina, Trst, Via Picardi 29/IV, pa dobe po eno knjigo revije »Življenje in svet«.

R A D I O

Nedelja, 22. oktobra

Ljubljana 8: Vesel nedeljski pozdrav (plošče). — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Celot koncert, igra prof. Čenda Seidbauer, pri klavirju prof. M. Lipovšek. — 10: Verški govor (dr. Lambert Ellich). — 10.15: Prenos cerkvene glasbe. — 11: Otvoritev razstave bolgarske knjige. — 11.15: Komorna glasba (plošče). — 11.30: Nedeljski koncert radijskega orkestra. — 13: Napovedi. — 13.30: Koncert ruske pesmi, prof. Lav Urbančič, pri klavirju prof. M. Lipovšek. — 14: Plošče po željah. — 17: Kmet ura: Shranjevanje sadja (g. Jos. Priol). — 17.30: Domači koncert radijskega orkestra. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Prvi naš književni časopis. — 19.40: Objave. — 20: Ob trgatvi, igra Slovenski vokalni kvintet. — 20.45: Baletna godba (plošče). — 21.15: Harmoniko igra g. Edvard Kovač. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Plošče za zabavo in za ples.

Beograd 18.15: Orkester. — 19.50: Baletna muzika (plošče). — 20.10: Narodne pesmi. — 22.10: Godba za ples. — Zagreb 16.45: Plošče. — 20: Tamburaški zbor. — 21: Vesel večer. — 23.15: Lahka godba in ples. — Sofia 19: Lahka godba orkestra. — 20: Instrumentalni koncert. — 20.30: Operetni odlomki. — 21.50: Plesni plošče. — Dunaj 12: Lahka glasba. — 17.50: Komorne skladbe. — 20.15: Plesni večer. — 22.50: Lahka glasba. — 24.10: Prenos iz Berlina. — Berlin 20.15: Večer operetne muzike. — 22.20: Orkestralni koncert. — 24.15: Nočni koncert. — Breslau 19: Koncert po željah. — 20: Operetni večer. — 22.20: Plošče. — Pariz 20.10: Orkestralni in solistični koncert. — 21.30: Plošče.

Ponedeljek, 23. oktobra

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav (plošče). — 7.15: Napovedi, poročila. — 7.30: Veseli zvoki s plošč. — 12: Plošče za krajši čas. — 12.30: Poročila in objave. — 13: Napovedi. — 13.20: Radijski šramel. — 14: Poročila. — 18: Zdravstvena ura: Mladostne dobe: Motnje telesnega zorenja (dr. A. Breclj). — 18.20: Schumann: Otroški prizori (plošče). — 18.40: Slovenski spomeniki: Primorska v stoletju reformacije (dr. Jože Lovrenčič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Umetniški pregled. — 19.40: Objave. — 19.50: Zanimivosti. — 20: Koncert radijskega orkestra. — 21.10: Ljubljanski godalni kvartet. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Pisana trata (plošče).

Beograd 18.20: Zabavna glasba. — 19.40: Narodne pesmi. — 20.10: Dueti. — 21.40: Pevski koncert. — 22.10: Plesna muzika s plošč. — Zagreb 17.15: Godalni kvartet. — 20: Pevska ura. — 20.30: Stirofonske klavirske skladbe. — 21: Pesmi iz Splita. — 21.30: Lahka in operetna muzika. — Sofia 18.15: Koncert orkestra in pevcev. — 20: Simf. koncert. — 21.20: Lahka in plesna muzika. — 22: Plošče. — Dunaj 16: Lahka glasba. — 20.15: Koncert po željah. — 22.50: Kakor Berlin. — Berlin 20.15: Mladinski koncert. — 22.30: Klavirske skladbe. — 24.15: Nočni koncert. — Breslau 19.50: Plošče. — 20.15: Operni večer. — 22.20: Plošče. — 24.15: No

Poiniki

Zastopnik
agilne, specijalne ali
spirituozne stroke, spre-
memo. Ponudbe na oglaš-
no odd. Jutra pod šifro »Stal-
no mesto«. 28280-5

Zastopnike
Hče večja domača zavaroval-
nica. Ponudbe s referen-
cami na oglaš. odd. Jutra pod
»Agilne«. 2818-5

Za dobro znane
radio aparate siceršno za-
stopnike. Javiti se takoj pri
Banaji, Ljubljani, Miklo-
šičeva 20. 28478-5

Išče se zastopnik
za poset specijalnih in
trgovin z mešanimi bla-
gom v Ljubljani. V po-
stope prišlo samo dobro
uvedeni gospodje. Nudi-
mo fiksum in provizijo.
Ponudbe z referencami
in prilogo fotografije
na »Dobro uvedeni«
na Publicitas, Zagr-
reb. 28490-5

Trgovskega
sotrudnika
popolnoma izkušenega
v manufakturi ki ureja
tudi izdelave in je delo-
val v trgovinah z me-
šanimi blagom sprejmen
1. I. 1940. Podrobne po-
nudbe sliki in zahtev-
ki na P. Koren, preje
sterk, Črnomelj. 28390-5

Zastopnike -
zastopnice
za obiskovanje lokalov, pi-
sarn in privatnih strank ta-
koj sprejem. Kapital po-
treben za prevzem original-
nega »vrtca«. Zelo pri-
branten. Ponudbe na Par-
ket - Express, Ljubljana,
Kolodvorska klu. 11. 28444-5

Mlad trgovec
z lastnim vozom, lepim na-
stopom, poznavstvom po
vseh banovih in sprejmen
stopstvo večje renomirane
trgovine. Ponudbe na oglaš.
odd. Jutra pod šifro »Am-
bicijozen 6000«. 28547-5

Pouk

Dama poučuje
angleščino in nemščino.
Osebnost, zmeren
honorar. Naslov: Levstič-
kova ul. 16, telef. 30-96.
28287-4

Nemščino
od osnovnih začetkov do
popolnega znanja pou-
čuje prof. dr. Svoboda,
Emonška 2. 27833-4

Pouk harmonik
se je za pričet. Sestane-
ki novih interesov.
24. t. m. ob pol 8 zve-
čer v Rožni ulici 37. 28434-4

Angleščina
tečaj za začetnike, pri-
čne v ponedeljek 23.
oktobra. Prijava ob 7. uri na držav-
ni učiteljski na Bešjevi
cesti. 28572-4

Nemško
konverzacija
in pouk nudijo strokov-
na gospa. Kongresni trg
13-II. 28440-4

Italijanščino
poučuje. Tržaška ce-
sta 5, mekarna. 28575-4

Prodaj

Parkete, deske
in bukova drva
ugodno proda Ivan Šiška,
tovarna parketov, Metelko-
va 4, telefon 22-44. 249-6

Kozolec
dvojni, dobro ohranjen
velik 26x8, 10 oken pro-
dam za 12.000 din. V.
Müller, Zagorje ob Savi.
28309-6

Tračnice
ozkotirne, rabljene, proda-
mo večjo množico. Ponud-
be na oglaš. odd. Jutra pod
»Ugodna cena«. 28355-6

Apno
prvovrstno, z drvmi žga-
no, dobavljam vsako koli-
čino. Cena konkurenčna.
Kmetovalci. 28553-6

Pozor mehanikarji
Pozor, ali pa če plača
od komada. 5 res dobiča-
nosnih izumov. Ponudbe na
oglaš. odd. Jutra pod »Iz-
um«. 28473-6

Veliko predobno
steno
Hče mrežo, mizo, stole,
poceni prodam. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra.
28498-6

I in U železo
večje količine na skladišču
Vprašati: POKRET A. d., Beograd,
Kralja Aleksandra 69

VIRILINETS?
Moški
ki trpe na spolni
slabosti, naj poskusijo
preparat »VIRILINETS«
Skatlica z 20 tabletami 64 din, z
40 tabletami 97 din, z
60 tabletami 120 din, z
80 tabletami 140 din.
Generalni zastopstvo
LEKARNA S. MITTELBAH,
Zagreb, Jelencova 2.
Reg. sp. br. 265-39

Barako
popolnoma novo prodamo
po ugodni ceni. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra.
28334-6

Otroško posteljo
rabljeno z odelo in pre-
obleko poceni prodam. —
Černe, Bežigrad 14. 28453-6

Divan
dobro ohranjen, miza —
napredaj. Černe, Rimska
cesta 13-1. 27912-6

Mizni štedilnik
malih gasperček prodam
Štepanja vas 114. 28323-6

Prodaj
2 veliki lepi alogi, veliko
»Aspidiot« in krasno
palmo »Phoenix« primer-
no za okras salona. Na-
slov v vseh posl. Jutra
28328-6

Biljard
ugodno napredaj. Gam-
brinova dvorana Maribor,
Gregorčičeva 29. 28365-6

Plinski rešo
in razne kose rabljene-
ga pohištva prodam.
Puharjeva 5-1, levo. 28485-6

Za trikotajo ali
galanterijo
dam v zameno z avtom-
obilom 100. Informa-
cije pri t. Primšar, Dr-
lenska cesta 94, L.
ljana. 28475-6

Štiri nagrobne
svetilke
za grobnice, poceni proda
Kristan Franc, Tyrševa 54.
28551-6

Skoro nove škornje
42 parov ali zamen-
jam za dobro ohranjen
površnik. Ivan Hodko,
Sv. Petra c. 33. 28532-6

Plinsko peč
ugodno prodamo za gretje
pisarne ali stano. Inter-
vijete, Aleksandrova
cesta 32-33. 28548-6

Peščeni
konglomerat
za vrtove ali grobove pro-
dam z poceni cenami.
Škrabčeva 10 (poleg mest-
ne vrtarje). 28517-6

Zepir peč
in predelno, stekleno
steno prodam. Naslov v
vseh posl. Jutra. 28587-6

Prodaj
otroško posteljo in sten-
ski ure s 3 utežmi, po-
zlačano, visoko 180 cm.
Ogleda se v Švabčevi
ul. 15, vrata 30. 28577-6

Filter
»Sette« na 3 plošče sko-
raj nov in 2 sode po
700 litrov in klanega le-
sa proda Drago Kaiser,
Čekinov grad, Ljubljana.
28676-6

Omoro
z zrcalom, 2 karnisi
mramornato ploščo za
umivalnik in ploščo za
nočno omarico prodam.
Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 28634-6

Dva štedilnika
za vzidati, 3 ločene pe-
či, več ključavnič, ena
velika vrata, petliniti
stroj 35-8, 30 polkov,
na prodaj. Jurčičev trg
št. 2-II. 28680-6

Prodaj
baročni kamin iz črne
frankoske granita, 2 per-
snijski preprogi i karamani
portijer. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra. 28635-6

Voziček
otroški, globok, rabljen —
ugodno napredaj. Trgovina
Tyrševa 37. 28643-6

Lep moderen
voziček
skoro nov poceni napredaj.
Končar, Tyrševa 6, II. 28649-6

Tri albume znamk
ugodno prodam. — Pirč,
Slomškova ul. 16-I. 28650-6

Lutovo peč
dobro ohranjen, za 300
kv m kurilnosti in kopirni
aparati za kopiranje na-
črtov 70-100 cm, prodam. —
Poizve se Lavričeva ul. 4
Bežigrad. 28680-6

Črno hrastovo
jedilnico
11 komadov, prvovrstno iz-
delana in ohranjena, lep
čajni servis in druge ste-
kline stvari, svileni zastori,
sodne rastline, prodam. —
Kocenova 6, I. 28648-6

Strešno opeko
stara, razna manjša okna,
vrata in moška kolo po-
ceni prodam. Celovška 84.
28498-6

Stari nikel,
baker, medenino, cink stal-
no kupuje po dnevnih ce-
nah UNITAS — ŠISKA. 28502-7

Ostanke sveč
in stari parafin kupuje v
vsaki množini UNITAS —
Ljubljana, Celovška 90a. 28503-7

Otroške vozičke
najugodnejše kupite pri
BANAJ, Ljubljana, Miklo-
šičeva cesta 20. 28477-7

Cevi
pilinske in kotlovske od
2 in pol do 3 in pol col-
skega notranjega preme-
ra in dolžine 3 do 5 m,
dobro ohranjene, kupi-
mo. Ponudbe z navedbo
množino in cene na
Mestno elektrarno Ljub-
ljansko, Krekov trg 10,
Ljubljana. 28348-7

Zeiss daljnogled
kvalitetni, 6x, kupim
Ponudbe na oglaš. oddel.
Jutra pod »Office«. 28451-7

Stare moške obleke
cevilje, perilo, pohištvo
kupujem. Pšite na Dra-
me Alojzijo, Ljubljana
Gallusova nabrežje 29. 28570-7

Daljnogled
in vojaški revolver, do-
bro ohranjena kupim.
Ponudbe na oglaš. oddel.
Jutra pod »Navešite ce-
no«. 28384-7

Sedaj je prilika
ko zmanjšate podrejšja.
Kupim razno staro po-
hištvo, tudi v slabem
stanju in razno druge
repopitje. Cenj. ponud-
be pošljite na oglaš. odd.
Jutra pod »Pridene ce-
no«. 28441-7

Kauč ali divan
dobro ohranjen, kupim. —
Ponudbe na oglaš. odd. Jutra
pod šifro »Cista 676«. 28650-7

Kupim načrte
vsakovrstnih strojev in
avtomatov najnovjšega
sistema. Dopise na oglaš.
odd. Jutra pod »Ašio«. 28574-7

Zapomnite si
da vse dobro ohranjene
predmete najbolje pro-
date, ali kupite pri ABC
Ljubljana, Medvedova 8
(Poleg kolodvorske šiške). 28616-7

Veliko železno peč
za dvorano, kupim. Ponud-
be na oglaš. odd. Jutra
pod šifro »Peče«. 28601-7

Zdravstvo
OKAMA
mazilo iz zdravilnih zelišč
Čudovit uspeh pri tanih,
opekinah, ožuljenih (vol-
ki), turh, vnetih itd., za
nego dojenčkov pri kož-
nem vnetju, upuščajih in
krastih na temenu, za raz-
pokane prste bradavice.
Glavna zaloga lekarna Mr.
J. Oblak, št. Vid nad Ljub-
ljano. 187-40

Knjige
Klang komentar, Bartsch -
Pollak Konkursordnung, —
Neumann Executionsord-
nung, prodam. Ponudbe na
oglaš. odd. Jutra pod šifro
»Klang«. 28419-8

Oblacila
Zimsko suknjo
in trenčkot za 10 in 14
letnega dečka prodam.
A. Holzapflov 7. 28432-13

Radio
Seibt - Super radio
za razvijanje poslušalca,
5-čevni, 7 okrožij, 3 valov-
ne dolžine, din 3.800 pri
Rimski Hlešči, Ljubljana
Rimska cesta 13. 28327-9

Radio aparat
»Ingelen«, moderen, ze-
lo dobro ohranjen s pri-
ključkom na gramofon,
prodam: ABC, Ljubljana,
Medvedova c. 8 (Poleg
kolodvorske šiške). 28614-9

Banč. kom. zavod
MARIBOR
Aleksandrova cesta 40
kupi takoj in plača pri-
bolje:
hranilne knjige;
bank in hranilnic;
vrednostne papirje;
3 odst. obveznice, bo-
ne, srečke, delnice itd.
valute vseh držav.
Prodaja srečk državne
razredne loterije. 302-16

Posojila
do 100.000 din išče dobra
in urejena trgovina. Da ga-
rancijo. Ponudbe na oglaš.
odd. Jutra pod »št. 200«. 28500-16

Din 100.000
posojam proti knjižbi
na prvo mesto. Ponudbe
z navedbo jamstva in
obresti z označbo »Var-
no« na oglaš. odd. Jutra.
28144-16

Ureditev
premoženja
»otvarne, konkurzne za-
deve, odkup in skupo ter
stav. (tudi tmečaji) za-
bavo posojil in družbeno-
kopičastost in varno na
obzvez kapitala, ureditev
uprave in knjigovodstva,
bilance, kalkulacije, uprav-
ne spremembe, nadzorovani
soudci, sploh vse trgov-
sko obrtne zadeve poveste
zaupno strokovni pisarni
Lojze Zajc
Ljubljana, Gledališka ul. 7.
16-16

Zajmova dugoročne
do 5000 din državnim
gradskim namestnicem,
pensionerim, svest-
nicem 1. dr. odmah
nabavlja (brez jamca)
Adria, Zagreb, Juršiče-
va 8. Priročiti marku.
28305-16

Gospodična
starejša, z nekaj kapita-
la — bi stopila kot
družabnica k samostoj-
nemu obrtniku-cl. Do-
pisi na oglaš. odd. Ju-
tra v Mariboru pod šifro
»Izobražena«. 28369-16

Družabnico
iščem za galanterijsko
trgovino pri Ljubljani.
Eventuelno odstopim lo-
kal. Ponudbe na oglaš.
odd. Jutra pod »Dobro
lokal«. 28493-16

Gotovine
1.600.000 imam za vlo-
žiti v primerno in do-
bro, že obstoječe podje-
tje. V postev pride sam
cela vsota. Rudolf
Zore, Ljubljana, Gleda-
liška ulica 12. 28592-16

Krupp
Junkers Diesel 4 in pol
ton čiste nosilnosti, 90
ks, skoraj nov, napredaj
zaradi nabave večjega,
daje Blitz 3 in Chevrolet
2 tonski. O. Žužek,
Krupp zastopstvo, Ljub-
ljana, Tavčarjeva 11.
28387-10

Avto DKW
Meisterklasse, v brezih
nem stanju proda Bo-
huš, Celovška 26, ali pa
»Avtomontaža«, Praža-
kova 13. 28445-10

BMW limuzina
najnovejša tipe, skoro
nova, ugodno na prodaj.
Pojasnila pri Ing. G.
Tonies, Ljubljana, Tyr-
ševa c. 33, telefon 27-62.
28610-10

Motor
DKW 100 ccm Ardie 125
DKW 200 in 250 ccm no-
vejši modeli za vsak denar
napredaj. Aero, Kolodvor-
ska 18. 28633-10

V najem
dobro idoto z vsem in
vsejemo oddam v naj-
em. Naslov v vseh posl.
Jutra. 27711-17

Gostilno
oddam na račun kavci
je zmogni gospodični v
prometnem kraju na-
stop do 15. novembra.
Naslov v vseh posl. Ju-
tra. 28320-17

»SERIRAJ
V JUTRU

Trgovino
meš. blaga
s stanovanjem ali lokal
na prometnem kraju se
vzame v najem. Ponud-
be na oglaš. odd. Jutra v
Celju pod »Takojšnje pla-
čilo«. 28293-19

Specijalno
zagrebško podjetje
trgovsko agenturnega in
posredovalnega značaja,
koncesionarno, izborni
idoto, prvovrstno vpe-
ljano v Slovenijo, dok-
zano z letnim zasluž-
kom od 120.000 din, pro-
dam zaradi starosti la-
sniška za 80.000 din. Od-
lična eksistenca za agi-
loslovensko rodbino, in
formacije: Poslovnica
Pavlovičev, Zagreb, III.
c. 144. 28404-19

Mlekarno s kuhinjo
že vpeljano takoj pro-
dam, Naslov v vseh posl.
Jutra. 28345-19

Buffet
za točenje vseh alkohol-
nih pijač, suhomesnate
rode, ekspres kave, raz-
glednic, prodaja toba-
ka, stroj (Frigidier) za
spravljanje in konser-
viranje sladoleda, na
tem mestu pa stoji že
deset let, dobro vpe-
jeno v centru mesta, le
z nekaj letni čistoti do-
dek od sladoleda 32.000
din prodam. Vzrok je
bolezen in odpotovanje
iz mesta. Voljan sem
prodati tudi brez stroja
z izmeri čez 7000 m² za
prodajo na Petra Peri-
šica, lastnika, Diklo-
canova obala 14 v Spli-
tu. 28377-19

Slaščičarna
na prometnem kraju na
di odstopanja napredaj
po ugodni ceni. —
Ljubljana, Tyrševa 51.
28425-19

Prostor za skladišče
ali mirno obrt oddam
takoj. Jenkova ul. 7.
28414-19

Skladišče z
dvorščem
za zemeljski plin, večje,
izjemno v Ljubljani, Ponud-
be na Motornetan, Ljubljana
7. 28516-19

Trgovino
mešan blagom
vzajem na prometnem kra-
ju v najem. Gorenjska ali
bližnja Ljubljana želena.
Ponudbe na oglaš. odd. Jutra
pod »Vpeljana«. 28510-19

Frizerji, pozor!
Lepa prilika za dobro
eksistenčno se vam nu-
di s prvovrstnim renomir-
anega frizerskega salo-
na v središču Ljubljane.
Napredaj je zaradi bo-
leni. Le resne ponud-
be na oglaš. odd. Jutra
pod »Zmerna cena«. 28691-19

Koncesijonirano
kovačnico
z orodjem, kovanice, za
ban. cest. prodam. Salobir,
Sv. Lenart, Laško. 28537-19

Stavbeno skladišče
iščem za 1. november. Po-
nudbe na oglaš. odd. Jutra
pod šifro »Suho«. 28674-19

Pekarno
iščem v mestu ali na deželi.
Ponudbe na oglaš. odd. Jutra
pod »Dobra točka«. 28672-19

Delavnico
oddam, Poljanska c. 37.
28463-19

Mlekarno
že vpeljano na prometni
točki oddam na račun. Na-
slov v vseh poslovalnicah
Jutra. 28509-19

Meščanska krčma
ali buffet na najpromet-
nejšem zagrebškem sre-
dišču, prvovrstna posi-
dija, napredaj s komp-
letnim inventarjem za
12.500 din; mesečna na-
jemalna s stanovanjem
1200 din. Poslovnica Pav-
lovičev, Zagreb, III. c.
144. 28405-19

Brivnico in
česalnico
oddam z inventarjem,
event. prodam. Ponudbe
na oglaš. odd. Jutra
pod »Dobro idoto«. 28438-19

Trgovski lokal
na prometni točki Jese-
nice oddam ugodno v naj-
em. Ponudbe na oglaš.
odd. Jutra na Jesenicah
pod »Dobro promet«. 28598-19

Radi selitve
prodam razno pohištvo. Na
ogled vsak dan od 12-14.
Javenci, Gosposvetska 4,
III. nadstropje. 28562-19

Trgovska hiša
v centru Ljubljane, z ve-
likim stavbiščem, prevzem
hipoteke, ugodno napredaj.
Brezplačne informacije
pri »Interprometu«, Al-
eksandrova 10, Ljubljana.
28511-20

Manjšo parcelo
ob tramvaju kupim, Ponud-
be na oglaš. odd. Jutra
pod »Gotovino dame«. 28501-20

Stavbne parcele
v izmeri 7500 m² na iz-
rednem lepem, romantičnem
prostru tik ob gozdu in
postaje pri Devici Mariji v
Polju, prodam po ugodnih
pogojih. Gramoz na licu
mesta se odprodaja. Ponud-
be na oglaš. odd. Jutra
pod šifro »Din 20«. 28471-20

Trietažna hiša
se proda. Cesta v Rožno
dolino 7. 28459-20

Poslopje na
Gorenjskem
ki se lahko z malimi
stroški preuredi v udob-
no stanovanje prodam.
Prodajni register
blagajno. Ponudbe na
oglaš. odd. Jutra pod šifro
»Ugodno in udobno«. 28136-20

V mestu Šoštanj
na najlepšem kraju ob
železnici tik izliva poto-
ka Bečevnice v Poljo,
prodam stavbni prostor
z izmeri čez 7000 m² za
radi zelo ugodne lege
ob dveh potokih, bi bi-
lo pripravno za tekstil-
no tovarno ali kaj slič-
nega. Cena in plačilni
pogoji ugodni. Obrniti
se na Obrtno hranilnico
in posojilnico v Šošta-
nju. 28222-20

Gozdno hišico
novo, na Gorenjskem
prodam ali oddam v naj-
em. Avtoodstop. Naslov
v vseh posl. Jutra. 28322-20

Hiša
kovačnica, travnik in
gozd ob državni cesti,
zaradi preselitve po niz-
ki ceni prodam. Podko-
ter 8, Kranjska gora
28402-20

V Celovcu
zamenjam dve lepi sta-
novanjski hiši za hišo,
tovarno ali slično v Ju-
goslaviji. Obširne ponud-
be na S. Klimek,
Ljubljana, Seienburgova
6. 28489-20

Nova hiša
napredaj, podkletena, z
velikim vrtom. 35.000.—
Nedoh, Brod, posta št.
vid nad Ljubljano. 28359-20

Dvosob. stanovanje
lepo, kompletno, s 1.
novembrom. Glince, Tr.
zaška cesta 109. 28421-21

Sobo in kuhinjo
oddam 1. novembra za din
300. Naslov v vseh poslo-
valnicah Jutra. 28598-21

Dvosob. stanovanje
komfortno, oddam 1. no-
vembra Beogradska ul. 18.
28597-21

3-sobno stanovanje
komfortno oddam v bli-
žini nove bežigradske
šole. Naslov v vseh po-
stoval. Jutra. 28582-21

Trisobno stanovanje
ali dvosobno s večjim
kabineto oddam v bli-
žini Poljan. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Čisto-
« 28274-21a

Lepo 3 ali 4-sobno
stanovanje
po možnosti z vrtom in ga-
raži oddam 1. decembra
v št. Vudu, za Bežigradom
na gl. ul. v Šiški. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod »Mira-
na družina« na ogl.
odd. Jutra. 28457-21a

**3-4 sobno kom-
fortno stanovanje**
v vili z vrtom in po mo-
žnosti z garažo oddam 1.
decembra v Šiški. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod »Mira-
na družina« na ogl.
odd. Jutra. 28457-21a

Dvosob. stanovanje
lepo, kompletno, s 1.
novembrom. Glince, Tr.
zaška cesta 109. 28421-21

Sobo in kuhinjo
oddam 1. novembra za din
300. Naslov v vseh poslo-
valnicah Jutra. 28598-21

Dvosob. stanovanje
komfortno, oddam 1. no-
vembra Beogradska ul. 18.
28597-21

3-sobno stanovanje
komfortno oddam v bli-
žini nove bežigradske
šole. Naslov v vseh po-
stoval. Jutra. 28582-21

Trisobno stanovanje
ali dvosobno s večjim
kabineto oddam v bli-
žini Poljan. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Čisto-
« 28274-21a

Lepo 3 ali 4-sobno
stanovanje
po možnosti z vrtom in ga-
raži oddam 1. decembra
v št. Vudu, za Bežigradom
na gl. ul. v Šiški. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod »Mira-
na družina« na ogl.
odd. Jutra. 28457-21a

**3-4 sobno kom-
fortno stanovanje**
v vili z vrtom in po mo-
žnosti z garažo oddam 1.
decembra v Šiški. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod »Mira-
na družina« na ogl.
odd. Jutra. 28457-21a

Dvosob. stanovanje
lepo, kompletno, s 1.
novembrom. Glince, Tr.
zaška cesta 109. 28421-21

Sobo in kuhinjo
oddam 1. novembra za din
300. Naslov v vseh poslo-
valnicah Jutra. 28598-21

Dvosob. stanovanje
komfortno, oddam 1. no-
vembra Beogradska ul. 18.
28597-21

3-sobno stanovanje
komfortno oddam v bli-
žini nove bežigradske
šole. Naslov v vseh po-
stoval. Jutra. 28582-21

Trisobno stanovanje
ali dvosobno s večjim
kabineto oddam v bli-
žini Poljan. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Čisto-
« 28274-21a

Lepo 3 ali 4-sobno
stanovanje
po možnosti z vrtom in ga-
raži oddam 1. decembra
v št. Vudu, za Bežigradom
na gl. ul. v Šiški. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod »Mira-
na družina« na ogl.
odd. Jutra. 28457-21a

**3-4 sobno kom-
fortno stanovanje**
v vili z vrtom in po mo-
žnosti z garažo oddam 1.
decembra v Šiški. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod »Mira-
na družina« na ogl.
odd. Jutra. 28457-21a

Dvosob. stanovanje
lepo, kompletno, s 1.
novembrom. Glince, Tr.
zaška cesta 109. 28421-21

Sobo in kuhinjo
oddam 1. novembra za din
300. Naslov v vseh poslo-
valnicah Jutra. 28598-21

Dvosob. stanovanje
komfortno, oddam 1. no-
vembra Beogradska ul. 18.
28597-21

3-sobno stanovanje
komfortno oddam v bli-
žini nove bežigradske
šole. Naslov v vseh po-
stoval. Jutra. 28582-21

Trisobno stanovanje
ali dvosobno s večjim
kabineto oddam v bli-
žini Poljan. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Čisto-
« 28274-21a

Lepo 3 ali 4-sobno
stanovanje
po možnosti z vrtom in ga-
raži oddam 1. decembra
v št. Vudu, za Bežigradom
na gl. ul. v Šiški. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod »Mira-
na družina« na ogl.
odd. Jutra. 28457-21a

**3-4 sobno kom-
fortno stanovanje**
v vili z vrtom in po mo-
žnosti z garažo oddam 1.
decembra v Šiški. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod »Mira-
na družina« na ogl.
odd. Jutra. 28457-21a

Dvosob. stanovanje
lepo, kompletno, s 1.
novembrom. Glince, Tr.
zaška cesta 109. 28421-21

Sobo in kuhinjo
oddam 1. novembra za din
300. Naslov v vseh poslo-
valnicah Jutra. 28598-21

Dvosob. stanovanje
komfortno, oddam 1. no-
vembra Beogradska ul. 18.
28597-21

3-sobno stanovanje
komfortno oddam v bli-
žini nove bežigradske
šole. Naslov v vseh po-
stoval. Jutra. 28582-21

Trisobno stanovanje
ali dvosobno s večjim
kabineto oddam v bli-
žini Poljan. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Čisto-
« 28274-21a

Lepo 3 ali 4-sobno
stanovanje
po možnosti z vrtom in ga-
raži oddam 1. decembra
v št. Vudu, za Bežigradom
na gl. ul. v Šiški. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod »Mira-
na družina« na ogl.
odd. Jutra. 28457-21a

Opremljeno sobo
z dvema posteljnima event.
z vso skrbjo, oddam 1.
novembra. Naslov v vseh poslo-
valnicah Jutra. 28469-23

Soba s štedilnikom
za prvi november oddam —
Linhartova 14. 28456-23

Soba
se odda v Beethovnovi ul.
15 desno vrata 17. 28467-23

Soba
v bližini glavnega kolodvora
se odda gospodu. Naslov
v vseh poslovalnicah Jutra.
28511-23

Opremljeno sobo
svetlo oddam s 1. nov.
gledni v Tavčarjevi ul.
3-III, desno. 28321-23

Dve prazni sobi
sončne, v centru oddam
takoj, pripravne za or-
dinacijo ali pisarno. Na
slov v vseh poslovalni-
kah Jutra. 28382-23

Opremljeno sobo
epo, s popolnoma sepa-
riranim vzhodom, iz stop-
nišča oddam s 1. novem-
brom. Prule, Sokojska
10. 28396-23

Dve prazni
sončni sobi
poseben vhod, s soupo-
rabo kopalnice, oddam
1. decembra na Tyrše-
vi cesti, Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »160 in
260 dina. 28385-23

Opremljeno sobo
značno takoj oddam go-
spodini. Slomski 9-1,
desno. 28482-23

Podstrešno sobo
snažno, v bližini kolod-
vora oddam eno, even-
dve osebam. Naslov
v vseh posl. Jutra. 28571-23

Soba
lepa in zračna, v sredi-
ni mesta se odda. Na-
slov v vseh posl. Jutra.
28458-23

Soba
sončno, zračno, s so-
uporabo kopalnice in s
posebnim vzhodom takoj
oddam v Bolgarski ulici
23, 2 minuti oddalje-
no od električne želez-
nice na smadinski ce-
sti, pred vartom. 28443-23

Opremljeno sobo
sredni mesta oddam dve
ma gospodinjama z vso
oskrbo. Naslov v vseh
posl. Jutra. 28428-23

Opremljeno sobo
sončno in separirano
sobično s 1. nov. poceni
oddam. Verovškova 56-
II, nadstr. 28426-23

Soba na dvorišču
za 100 din oddam čisti
in mirni osebi takoj. —
Jenkova ul. 7. 28413-23

Prazna soba
v novi hiši poseben
vhod poceni oddam.
Gortanova 25, pri Pov-
šetovi 71, Kodeljevo
28422-23

Opremljeno sobo
solončno in čisto, s posebnim
vzhodom, poceni oddam stal-
nemu gospodu. Cesta na
Rožnik 47. 28515-23

Prazno sobo
v centru, oddam gospodi-
ni 1. novembra. Naslov
v vseh poslovalnicah Jutra.
28526-23

Opremljeno sobo
z vzhodom s stopnic oddam
boljshemu solončnemu go-
spodu. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 28624-23

Dva dijaka
iščeta sončno in lepo
sobo z zajtrkom ali vso
oskrbo. Ponuditi takoj z
navedbo cene na oglas.
odd. Jutra »S« klavir-
jem. 28545-23a

Soba
lepo opremljeno, s ko-
palcno in posebnim
vzhodom iščemo za ta-
koj. Ponudbe na oglas.
odd. Jutra pod »Skoraj«
28594-23a

Prazno sobo
išče prazno sobo. Po-
nudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Reden plačnik«
28427-23a

Stanovanje s hrano
v Ljubljani ali okolici
išče mlajši gospod. Po-
nudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Takoj 333a«
28535-23a

Gospod
išče prazno sobo. Po-
nudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Reden plačnik«
28427-23a

Stanovanje s hrano
v Ljubljani ali okolici
išče mlajši gospod. Po-
nudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Takoj 333a«
28535-23a

Dva dijaka
iščeta sončno in lepo
sobo z zajtrkom ali vso
oskrbo. Ponuditi takoj z
navedbo cene na oglas.
odd. Jutra »S« klavir-
jem. 28545-23a

Soba
lepo opremljeno, s ko-
palcno in posebnim
vzhodom iščemo za ta-
koj. Ponudbe na oglas.
odd. Jutra pod »Skoraj«
28594-23a

Prazno sobo
išče prazno sobo. Po-
nudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Reden plačnik«
28427-23a

Stanovanje s hrano
v Ljubljani ali okolici
išče mlajši gospod. Po-
nudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Takoj 333a«
28535-23a

Gospod
išče prazno sobo. Po-
nudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Reden plačnik«
28427-23a

Stanovanje s hrano
v Ljubljani ali okolici
išče mlajši gospod. Po-
nudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Takoj 333a«
28535-23a

Dva dijaka
iščeta sončno in lepo
sobo z zajtrkom ali vso
oskrbo. Ponuditi takoj z
navedbo cene na oglas.
odd. Jutra »S« klavir-
jem. 28545-23a

Soba
lepo opremljeno, s ko-
palcno in posebnim
vzhodom iščemo za ta-
koj. Ponudbe na oglas.
odd. Jutra pod »Skoraj«
28594-23a

Prazno sobo
išče prazno sobo. Po-
nudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Reden plačnik«
28427-23a

Lepo sobo
opremljeno, s posebnim
vzhodom, značno, event.
s hrano v centru oddam
Krojaška 5-1. 28573-23

Lepo solončno sobo
prazno ali opremljeno v
centru s souporabo ko-
palcne oddam gospodi-
ni. Naslov v vseh posl.
Jutra. 28607-23

Lepo opremljeno
sobo
oddam. Dvorakova 3-1,
levo. 28687-23

Garsoniero
velika, sončna, z vsem
moderanim komfortom,
oddam. Naslov v vseh
posloval. Jutra. 28679-23

Opremljeno sobo
lepo, sončno, s kopalni-
co oddam. Naslov v vseh
posloval. Jutra. 28682-23

Prazno sobo
s posebnim vzhodom oddam.
Podjunska 12. 28552-23

Sončno sobo
s posebnim vzhodom, s hrano
ali brez, oddam. Stre-
liška ul. 29, I. nadstr.
28560-23

Opremljeno sobo
s souporabo kopalnice od-
dam takoj gospodu. Ogled
15-17. ure. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra.
28596-23

Veliko prazno sobo
solončno, oddam sredi me-
sta. Jurčičev trg 3, II. 28639-23

Sostanovalec
sprejem k skromnemu,
mirnemu dijaku. Vsa oskr-
ba. Strassmayerjeva 4, I.
desno. 28642-23

Čisto manjšo sobico
separiran vhod, oddam
boljšemu gospodu. Koc-
nova 6, II. 28647-23

Opremljeno sobo
solončno, s posebnim vho-
dom, oddam. Pletersnikova
ulica 4, I. nadstropje. 28630-23

Dve prazni sobi
s kopalcno in posebnim
vzhodom oddam v centru I.
novembra. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra. 28622-23

Sobe išče
Sobo
s posebnim vzhodom (s
stopnic), išče v mestu ali
na periferiji. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod šifro
»Gospod na potovanju«.
28219-23a

Gospa
z dveletno hčerko išče sta-
novanje z vso oskrbo. Po-
nudbe na ogl. odd. Jutra
pod »1. november« 1939.
28507-23a

Opremljeno sobo
s posebnim vzhodom, v
centrumu mesta, značno,
s klavirjem išče go-
spodinja za 1. november
Ponudbe na ogl. oddel.
Jutra pod »Zmerna ce-
na«. 28565-23a

Sobico ali kabinet
išče solidna gospodinja
čez dan odsotna. Ponud-
be na ogl. odd. Jutra
pod »Sobica« 28416-23a

Gospod
išče prazno sobo. Po-
nudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Reden plačnik«
28427-23a

Stanovanje s hrano
v Ljubljani ali okolici
išče mlajši gospod. Po-
nudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Takoj 333a«
28535-23a

Dva dijaka
iščeta sončno in lepo
sobo z zajtrkom ali vso
oskrbo. Ponuditi takoj z
navedbo cene na oglas.
odd. Jutra »S« klavir-
jem. 28545-23a

Soba
lepo opremljeno, s ko-
palcno in posebnim
vzhodom iščemo za ta-
koj. Ponudbe na oglas.
odd. Jutra pod »Skoraj«
28594-23a

Prazno sobo
išče prazno sobo. Po-
nudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Reden plačnik«
28427-23a

Stanovanje s hrano
v Ljubljani ali okolici
išče mlajši gospod. Po-
nudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Takoj 333a«
28535-23a

Gospod
išče prazno sobo. Po-
nudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Reden plačnik«
28427-23a

Stanovanje s hrano
v Ljubljani ali okolici
išče mlajši gospod. Po-
nudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Takoj 333a«
28535-23a

Dva dijaka
iščeta sončno in lepo
sobo z zajtrkom ali vso
oskrbo. Ponuditi takoj z
navedbo cene na oglas.
odd. Jutra »S« klavir-
jem. 28545-23a

Soba
lepo opremljeno, s ko-
palcno in posebnim
vzhodom iščemo za ta-
koj. Ponudbe na oglas.
odd. Jutra pod »Skoraj«
28594-23a

Prazno sobo
išče prazno sobo. Po-
nudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Reden plačnik«
28427-23a

Stanovanje s hrano
v Ljubljani ali okolici
išče mlajši gospod. Po-
nudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Takoj 333a«
28535-23a

Gospod
išče prazno sobo. Po-
nudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Reden plačnik«
28427-23a

Stanovanje s hrano
v Ljubljani ali okolici
išče mlajši gospod. Po-
nudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Takoj 333a«
28535-23a

Dva dijaka
iščeta sončno in lepo
sobo z zajtrkom ali vso
oskrbo. Ponuditi takoj z
navedbo cene na oglas.
odd. Jutra »S« klavir-
jem. 28545-23a

Soba
lepo opremljeno, s ko-
palcno in posebnim
vzhodom iščemo za ta-
koj. Ponudbe na oglas.
odd. Jutra pod »Skoraj«
28594-23a

Prazno sobo
išče prazno sobo. Po-
nudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Reden plačnik«
28427-23a

Prazno sobo
event. s hrano, iščeta dva
gospoda. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod šifro »Za
Bežigradom«. 28621-23a

Izgubljeno
Izgubil se je
ključek Zeiss Ikon št. 8
med Tavčarjevo in Pražsko
ulo mmo sodnje. Oda-
ta naj se v ogl. odd. Jutra
proti nagradi. 28470-28

Fotografije
izgubljene 17. t. m. na
Viču, prosim najditelja
da jih vrne strahotni na
Viču. 28580-28

Blizu trnovske
cerkve
sem izgubila zlato sa-
pešnico. Pošten najdi-
telj naj jo odda proti
nagradi v Kolezijski 7.
28605-28

Informacije
Usodo
značaj, sposobnost, uspe-
he v poklicu, in ljubezni
ali v spekulativni igri
vam z največjo točnostjo
pove Marinarov, pri-
znani eksperimentalni
grafolog in hyromant.
Ljubljana, Florijanska 4
pri Kajfežu. 28331-31

Glasbila
Klavirske
harmonike
popolnoma nove z 120 ba-
si dvema registroma, širi-
krat glasnije, proda Podreth
Ivan, Gosposvetska cesta 13
vrata 118, Ljubljana. 28504-26

Harmonij
več tumburških instru-
mentov in partitur slo-
venskih pesni prodam.
Naslov v vseh posl. Jutra.
28412-26

Dobro ohranjen
klavir
vzajem v najem za eno
leto. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Klavir«. 28541-26

Bösendorfer klavir
in staro vijolično ugod-
no prodam. Naslov v
vseh posloval. Jutra. 28546-26

Es saksofon,
B tromba
klarinet, nožne činele
prodaja Realiteta pisar-
na, Gosposvetska 3.
28559-26

Klavirska
harmonika
znamke Höner Tango
II, 80 basov in register,
skoraj nova je napredaj
za 1800 din. Podjunska
cesta št. 15. 28583-26

Pozor pevka
društva
Pianine in harmonije naj-
ceneje dobavlja trdika Ivan
KACIN, Domžale. Spreje-
majo se tudi popravila,
glasačenje. Najnižje cenel
Zahtevajte cenik! 28640-26

Stroji
Šivalni stroj
nov prodam, Poljanska c.
55. 28464-29

Elektromotor
»Skoda« 3 HP, 220 in 9 m
dolgo transmisijo prodam.
»Herkules«, Majstrova ulica
28497-29

Stroj za zapiranje
konvertnih doz, kupim. Po-
nudbe z opisom in najnižjo
ceno na ogl. odd. Jutra
pod »Dobro ohranjen 77a«
28499-29

Gospodinja!
Ali veste da dobite šiv-
stroj v posojilo proti
nizki mesečni odškodni-
ni pri »Prometu« (Na-
spro

Šest zlatih angelov

Roman

69

»Preto se bom varovala«, je odvrnila. »Čeprav nima mlatnega grla, ga je vendar škoda, da bi mi ga kdo prerazal.«

»Poskrbel bom, da se vam nič ne zgodi«, je zardil.

»Oh, Charlie, zdaj ste pa res prostodušni! — Ali se morda ne delate takšnega?«

»Govorite, kakor da bi tičal za vso stvarjo sam živi peklenšček.«

»Saj tudi tiči — kralj pekla v svoji lastni osebi.«

»Če mi razodenete, kar veste, vam dam toliko denarja, da se lahko umaknete iz njegovega doseg.«

»Denarja? — O tem bi se dalo govoriti. — Kakšna vsota vam je na misli?«

»Dvajset do trideset tisoč dolarjev?«

»Ne, tako skromne pa moje zahteve niso — čemu bi nosila verigice kožuh, ko si lahko privoščim sobjelja?«

»Ruska verigica je tudi zelo dobra«, je z nasmeškom odvrnil, »toda — koliko mislite, da bi me stal vaš sobjelj?«

»Rada imam okroglo vsoto, reciva torej sto tisoč — to je tako samo dvajsetkrat pet tisoč dolarjev.«

»Desetkrat pet tisoč je vsekako še bolj okrogla vsota — in razen tega povsem dovolj.«

Zvonko se je zasmejala.

»Zapravljenost vas očitno ne bo spravila na nič«, je porogljivo dejala. »Vaš stric v nebesih mora biti res vesel, da je pustil na zemlji tako varčnega nečaka.«

»Ali mislite zdaj izpregovoriti ali ne?« je rezko vprašal.

Pomolila mu je odprto dlan.

»Najprej denar, potem ime«, je rekla.

»Saj veste, da vam morem dati denar najhitreje jutri zjutraj.«

»Toda vam na žalost tudi jaz šele jutri lahko povem ime, razen če — «

Na mizici, zraven katere je Ryder pravkar stal, je zazvonil telefon. Raztreseno je vzel slušalo v roko.

»Gospod Ravenna?« je vprašal moški glas.

»Sporočim mu, kar mu imate povedati«, je Ryder odvrnil.

»S kom pa govorim?«

»S prijateljem gospoda Ravenne.«

»Prav — javite mu torej, da je Gonelli tu.«

»Kje?«

»Kdo pa ste?« je zdaj po italijansko vprašal mož na onem koncu — očitno se mu je svitalo, da nekaj ni v redu.

Ryderju se je zdelo bolj pametno prekiniti razgovor, zlasti ker je bil glas v telefonu močno podoban glasu italijanskega natakara, ki je takrat pri »Danteju« stregel njemu in grofici Lalo. Če je bil Gonelli zdaj tam, tudi Leslie Carton ni mogla biti drugje.

Obesil je slušalo in se obrnil proti vratom.

»Torej jutri«, je rekel Elizi Durante.

Ta ga ni prav nič zadrževala, temveč je samo odvrnila:

»Menda vam je jasno, da ne smejo neki ljudje ničesar zvedeti o tem, da sem vam izročila oporo, vsaj toliko časa ne, da dobim denar, kajti drugače ne bi odpotovala v tujino, ampak k vragu.«

»To pomeni, da bi vas potem umorili?«

»Prav to bi se zgodilo. — Torej do jutri!«

Ryder je odhitel po stopnicah in planil na ulico. Zeč nekaj minut ga je srečal prazen taksi, ki ga je ustavil.

»Veste, kje je italijanska gostilna »Dante?« je vprašal šoferja.

»Seveda vem,« je ta odvrnil, »toda pozno je in stavi, da ni več odprta.«

»Čeprav — zapeljite me tja, kakor hitro morete, in ne ustavite pred vhodom, temveč že na vogalu.«

Ulica je bila povsem zapuščena, ko se je Ryder z urnimi koraki bližal »Danteju«. Z East-Riverja, ki je tekkel za hišami, je bučala parna troblja neke ladje, drugače je bilo pa tako tiho, da si slisal pljuskanje valov ob kašči.

Gostilna sama je bila zaprta, a ker je za nekim oknom v prvem nadstropju še gorela luč, je Ryder pozvonil pri hišnih vratih. Precej dolgo je čakal, preden se je za mlečnimi šipami posvetilo in se je zarisala na njih senca človešek postave. Giulio, natakara, ki je bil stregel njemu in grofici Lalo,

je odprl na rezo, a takoj spet zaoputnil vrata, ko je spoznal poznega gosta, in hitro nekam odšel. Ko je Ryder še ugibal, kaj naj stori, je spet prišel, odprl vrata na stečaj in se priklonil.

»Ne zamerite, gospod,« je dejal, »samo pogledat sem stopil, ali je kuhar še tu. — Na žalost je že odšel.«

»Nič ne de — jesti tako nisem mislil. — Saj so še gostje tu, jelite — med njimi je neka dama?«

»Da.«

»Znanka gospoda Gonellija?«

»Tako je, gospod. — Če bi radi govorili z njima, ju najdete v isti posebni sobi, kjer ste onkrat sami sedeli, gospod. — Izvolite!«

Ryder je stopil v hišo, natakara je šel naprej, a se je na pol obračal proti njemu, kakor da mu ne mara kazati hrbta. Zgoraj na hodniku je Charles že začul zvonki smeh Leslieje Carton — srce se mu je skrčilo v prsih.

Giulio je odprl vrata in zaklical:

»Dober znanec želi govoriti z gospodo!«

Ryder se je vzravnal, a na pragu je skoraj odrevenel, kajti namesto Gonellija je zagledal Ravenna, ki je sedel Leslieje Carton nasproti.

Debeli Italijan se je glasno zasmel njegovemu osuplemu obrazu.

»Dober večer, Charles,« je zaklical, »to je pa res imenitno! Dajte, sedite... Veste, kaj sem našel? Ta nesramni Gonelli se je predzrnil zavleči gosposodi, kakršna je Leslie Carton, sredi noči v to razvpito beznico!«

Brezplačno Vaša usoda

Ta veliki dobrotnik človeštva, popularno znani raziskovalec v panogi človeških ved, daje brezplačno velika in značilna prerokovanja Vaše usode, katere napovedi izjavljajo veliko in nesluteno senzacijo po vsem kulturnem svetu. On vam bo pomagal, in vi boste srečni, zaupajte se mu, da vam prebode spreminljiva dejstva, ki bodo spremenila tok Vašega življenja in ki bodo pomagala, da pridete do velikega dobika in vsakega zaželjenega uspeha, on bo našel in očrtal vse glavne smerice Vašega bodočega življenjskega pota. Pomagajoč današnje čase, boste v tej težnji človeštva, se je odločil, da omogoči narodu vseh slojev s pomočjo te znamenite vede, gojiti velike upe za srečno življenje in vsakemu bratsko pomoči in mu pokazati pravo in nepogrešno pot, po kateri se bo kretal in na kateri način lahko vsaka oseba doseže pravo srečo in blagostanje, kajti večina naroda in posamezniki so neodporni pred udarci težke in neusmiljene usode, da bi bila vsakomur jasna pot, je potrebna pomoč in prave, pa se bo tedaj človek duševno in telesno okrepil in dosegel vse svoje drage želje, kajti vsi prebivalci tega PLANETA zaslužijo, da za časa svojega zemeljskega življenja doživijo in občutijo vse uspehe in radosti v življenju, pa če ste siromašni, bolni, po vojni izčrpani ali če ste bili razočarani in ljubezni ali preživljali težke življenjske naloge, razne izgube, ali duševno potni, saj imate vsi svoje nedostanke, vsi boste samo tem potom dosegli svoje velike cilje.

Vsakomur hoče napovedati uspeh in srečo v bodočnosti, preteklo st. sedanosti, karieri, službi, vadi, politiki, bogatstvu, ljubezni, zakonu, loteriji, potovanju, nasledstvu, zdravju, dedščini, sodnih spisih, spekulacijah, nenaadnih dobrih, vsakomur bo dal strokovne pismene nasvete, ki mu bodo koristili vse življenje ter odgovore na vsa tajna zanimljiva vprašanja, ki mu jih lahko zaupate brez vsakega obotavljanja. Tolmači vaše usode, odčitava tajne vaših velikih sovražnikov in prijateljev, predvideva razne nevarnosti, nesrečne slučaje in slinice.

Horoskop se pošlje vsakomur v največji diskreciji.

Mnogostevne izjave hvalečnosti dosejajo dnevno iz vseh krajev sveta, kar dokazuje izredno zaupanje v točne napovedbe in so temu slavnemu predavatelju astrologije izredna izkazila od najveličarnejših osebnosti, velikih učenjakov, umetnikov, književnikov, znanstvenikov, velikih politikov in zmagovalcev na vseh vojnih in diplomatskih poljih.

Znameniti bto »Radosaviljevič« je najbolj razvit, najbolj popu lazen, največji in najbolj poznan po vsem svetu ter si je pridobil veliko zaupanje v vseh slojih naroda, v vseh krajih sveta, ter pri nešajo vsi listi v Evropi njegovo biografijo, ker je v istini največji astrolog današnjega časa, v pravem pomenu besede vzavljajo in vzbudijo milijone duš vsakega naroda, ker je zares pomagal narodom obeh polov, narodom vseh slojev ter pozna celo človečanstvo njegova dela, ki se je postavil v službo naroda, da vsakomur pomaga, da postane zmagovalac na raznih poljih in da vsakdo čuti veliko in pravo življenjsko radost, ker je astrologija i velikim i malim ljudem skozi vse vekove pomagala in jih osrečevala, ker ima ta najstarejša veda v zgodovini velike zasluge in se mišljeno vse generacije, rojene izmed leta 1857. in 1931., obrniti za horoskop na Radosaviljevičev naslov, samo postopati je treba točno po navedenih navodilih.

Pošljite še vi svoj čitljiv, točen in lastnoročno pisan naslov, omenjavi spol, dan, mesec in leto Vašega rojstva z 10 din v denarju ali 15 din v znakah na račun stroškov. Klijenti iz inozemstva 20 din v gotovini.

Naslov: Astrološki biro RADOSAVILJEVIČ, poštni predal št. 2, So pot, Dunajska banovina, Jugoslavija.

MOŠKI

Pri spolni nesposobnosti. Pri spolni slabosti poskusite hormonske pilule

„HORMO-SEKS“

Dobivajo se v vseh lekarnah. — 30 pilul din 84.—, 100 pilul din 217.—, 300 pilul din 560.—. Zahtevajte samo prave in originalne »HORMO-SEKS« pilule! Po pošti diskretno razpošilja

LEKARNA BAHOVEC — Ljubljana
Glavno skladišče: Farm. kem. laboratorij
»VIS-VIT« — Zagreb — Langov trg 3.
Ogl. reg. S. br. 5846-39

CONTINENTAL

na ugodne mesečne obroke

Ivan Legat
LJUBLJANA
Prešernova ulica 44
MARIBOR
Vetrinjska ulica 30

MESTNO POGLAVARSTVO LJUBLJANA
VIII št. 65658/39

Razglas.

Na osnovi § 23 zakona o volitvah senatorjev dajem na znanje, da bo volišče za volitve senatorjev, ki bodo 12. novembra t.l., v veliki dvorani mestnega poglavarstva v Ljubljani, Mestni trg 1.

V Ljubljani, dne 19. oktobra 1939.
Predsednik:
dr. Juro Adlešič l. r.

TOVARNA DVOKOLES

VODILNE NEMSKE ZNAMKE

išče trdko

z močnim kapitalom, ki bi prevzela

SAMOPRODAJO

za vso državo ali za posamezne banovine. Pismene ponudbe pod šifro »Rentabilno« poslati na Publicitas d. d., Zagreb, Ilica 9.

PREKO ŠTIRI MILIJONE GRITZNER šivalnih strojev JE V UPORABI

GRITZNER ŠIVALNI STROJI SE DOBJO V VSEH BOLJSIH TRGOVINAH S ŠIVALNI-MI STROJI

GENERALNO ZASTOPSTVO ZA JUGOSLAVIJO
EM. FISCHER, ZAGREB, Palmotičeva 62
Veletrgovina dvokoles, motoklovi in šivalnih strojev

VIŠEK TEHNIKE

je novi model ARDIE S 125 ccm motorno kolo, ki je pravkar dospelo na glavno zastopstvo ARDIE in HOREX motorjev, trdko

J. PRAPROTNIK DOMŽALE

kjer se dobijo tudi 200 in 250 ccm ARDIE in 350 ccm HOREX motorji modela 1940. Tudi ima trdko veliko zalogo najrazličnejših malo rabljenih in dobro ohranjenih motornih koles od 98 do 500 ccm po jako nizkih cenah proti takojšnjemu plačilu. V zimskih mesecih izvršuje trdko v lastni delavnici po najugodnejših cenah generalne pregleda in reparature vseh vrst motornih vozil. Na zalogi so vsi rezervni deli za ARDIE in HOREX motorje vseh tip.

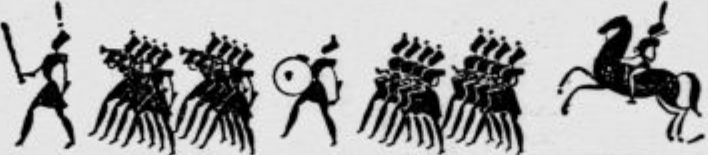

POHIŠTVO

moderno in v slogu

Stalna zaloga pohištva za vsako stanovanje. Najstarejša tovarna pohištva
ZALOKAR ANTON
ŠT. VID NAD LJUBLJANO

Najnovejša dogodka iz vseh krajev sveta

poslušajte z RADIOAPARATOM „MEDIATOR“

Brezobvezno Vam predvaja:

»Tehnik« J. BANJAI

LJUBLJANA, MIKLOŠICEVA CESTA 20. — TEL. 34-19.

Naznani o

Podpisani naznanjamo, da smo zgradili najmodernejšo strokovnjsko priznano delavnico za žimo. Opremljene imamo najmodernejše aparate in stroje, tako da lahko proizvajamo žimo najhigieničneje brez maščobe in fermentov, ker je sterilizirana na pari 115°C. Preden kupite žimo, se prepričajte pri podpisanih, da imajo res najboljšo žimo po konkurenčnih cenah. Potrudili se bomo za tapetnike in druge odjemalce, da bodo dobro in poceni postreženi. — Se priporočamo.

SIMON KAVČIČ
ANTONIJA BAJŽELJ
JANEZ BAJŽELJ

STRAŽIŠČE
PRI KRANJU

KOLESA NAJNOVEJŠI OTROSKI VOZIKI

MOTORJI
TRIOIKLI
ŠIV. STROJI

IGRAČNI VOZIKI, SKIROJI, AVTOMOBILČKI, KOLE. DELI
TRIBUNA F. B. L. LJUBLJANA
PODEBUŽNICA: MARIBOR CENIKI FRANKO!

Kupujemo ŠIPEK

plod s semenom v dobro posušenem stanju. — Pošljite takoj vzorec na:
JUGOFARMACIJA d. d., Zagreb,
Jukićeva ul. 12.

Od Vas je odvisno, da imate obliko vedno kot nove

zato jo pustite redno hemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH
Ljubljana

Potjanski nasip 4-6

Prilica — Svedska kraljevina

Zahtevajte za vaše žimnice in tapetirano pohištvo žimo samo z zaščitno plombo

STERILIZIRANO

ZADRUŽNA TOVARNA ŽIME
STRAŽIŠČE
PRI KRANJU

Nаша žima je higijensko očiščena in sterilizirana na pari 115°C, ne diši, je brez maščobe in fermentov, ker je naša tovarna opremljena v to svrhu z najmodernejšimi stroji in aparati.

Odklanjajte žimo iz prepovedanih šušmarških obratov, ker je slabo in nehygienično izdelana, ni dezinficirana, vsebuje fermente in ima neprijeten duh. V njej se zaredijo molji in mrčes.

Prepričajte se pred nakupom! — Naše cene so najsolidnejše! Zato zahtevajte samo žimo z zaščitno plombo

STERILIZIRANO